

វិស័យ ការពិត

- ◆ លោក ឆាប់ យុ ប្តូរការប្រឆាំងនឹងការរំលោភបំពាន និងការរំលោភបំពានដល់សិទ្ធិ ការកែប្រែពីកំហឹង
សងសឹក ទៅជាការផ្សព្វផ្សាយ និងការអប់រំរបស់ជាតិ
- ◆ សុបិននៅក្នុងអំពូលភ្នំជួនរក

មាតិកា

សំបុត្រ

- ◆ លោក ឆាន់ យ៉ូ ម្ចាស់ពានរង្វាន់ល្អបំផុត.....១
- ◆ ពានរង្វាន់អាស៊ីល្អបំផុត ២០១៨ និងសេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ..... ៤

ផ្នែកឯកសារ

- ◆ សេចក្តី សុខុម ជាតិសារ កងពល៨០១៦

ផ្នែកប្រមូលផលស្រូវ និងការស្រាវជ្រាវ

- ◆ វត្តបុរាណ របស់ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារមួយចំនួន..... ១៤
- ◆ ម្តាយខ្ញុំក្លាយជាស្រ្តីវិទ្យាសាស្ត្រនៅពេលដែលបាត់បង្គំ..... ១៧
- ◆ និស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់វែងធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សា២៣
- ◆ ភាពខុសគ្នា និង ការចាំបាច់នៅស្រុកអន្លង់វែង..... ២៥
- ◆ យើងគ្មានអ្វីខុសគ្នាឡើយ..... ២៦
- ◆ យោគយល់ ក៏ជាទីសង្ស័យ..... ២៨
- ◆ សុបិននៅក្នុងអំពូលភ្នំដងកែ..... ២៩
- ◆ ការបង្ហាញស្នាដៃសិល្បៈស្តេចរូប របស់សិស្ស៣១
- ◆ វត្តដែលផ្សារភ្ជាប់ពីសម័យ បុរាណ និង បច្ចុប្បន្ន.....៣៣
- ◆ វត្តព្រែកដែលបង្កប់នូវអត្ថន័យ ខ្លឹមសារ និង អតីតកាល ៣៥

ផ្នែកច្បាប់

- ◆ ការការពារបេតិកភណ្ឌរបស់កម្ពុជា..... ៣៨

រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

- ◆ ទស្សនកិច្ចស្តីពីសន្តិភាព និង សិទ្ធិមនុស្សនៅស្រុកអន្លង់វែង.....៤៥
- ◆ ចំណាប់អារម្មណ៍របស់គូសិស្សមជ្ឈមណ្ឌលកុក្រហម.....៤៨

ទំព័រស្រាវជ្រាវក្រសួង

- ◆ ខ្សែព្រះញាតិវង្ស.....៥៥
- ◆ បញ្ជីឈ្មោះអ្នកដែលបានស្លាប់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម.....៥៨

ម្ចាស់ម្នាក់កំពុងបង់បណ្តាញនៅទំនប់តាខ័ (សូ សារឿន ប្រធានកងពល៨០១) ក្នុងស្រុកអន្លង់វែង

រក្សាសិទ្ធិ

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

អនុញ្ញាតឲ្យបោះពុម្ពផ្សាយដោយ

ក្រសួងព័ត៌មាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រកាសទេសរដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌មាន

លេខ០២៩១ពម, ៩៩

ចុះថ្ងៃទី២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៩

រូបថតឯកសារ៖ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

ស្ទើរលេខនេះ វានឹង ថាន់ពៅជាវ៉ា, ហូលីយ៉ូ ដែលជ្រេស, លី សុខយាង, ឌីវ ជីហ័រ, ឡុង មុនីវណ្ណ, សែម ប៉ារ៉ូដា, ទ្រី សុជាតា, ប៊ុន អេវ៉ិន និង ដេវីន ប៊ុនស្រី អ្នកនិពន្ធ និងស្រាវជ្រាវ៖ ដាវ៉ារដូ មេត្តា, អ៊ុន សុដាវី និង ហូ ថុនា អ្នកបកប្រែ៖ អ៊ុន វណ្ណារ៉ា និង ជាត បូរ៉ា និពន្ធនាយកទូទៅ៖ ឆាន់ យ៉ូ ជំនួយការនិពន្ធនាយក៖ សោម ប៊ុនថន ក្រាហ្វិកកុំព្យូទ័រ៖ គឹម សុវណ្ណដានី គ្រប់គ្រងការចែកចាយ៖ ឆេង វ៉េង

Email: dccam@online.com.kh, Homepage: www.dccam.org, www.cambodiatribunal.org, www.cambodiasri.org

លោក ឆាំង យូ ប្តូរសំពាធន្ទ្រង់ណូមែលអាស៊ី៖ ការកែប្រែពី កំហឹងសងសឹក ទៅជាការផ្សះផ្សា និងការអប់រំរបស់ជាតិ

របបខ្មែរក្រហម បានសម្លាប់ប្រជាជនកម្ពុជាស្ថិតត្រង់ ប្រមាណជាងពីរលាននាក់ នៅអំឡុងពីឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ ១៩៧៩។ របបនេះបានបន្ទុកទុកនូវអំពើហិង្សា ការបែក បាក់សមាជិកគ្រួសារ និងវិបត្តិផ្លូវចិត្តធ្ងន់ធ្ងរដល់ជនរងគ្រោះ ដែលនៅរស់រានមានជីវិត មកដល់សព្វថ្ងៃ។ លោក ឆាំង យូ អាយុ៥៦ឆ្នាំ ជាជនរងគ្រោះម្នាក់ក្នុងចំណោមជនរងគ្រោះ កម្ពុជាទាំងនោះ ដែលនៅរស់រានមានជីវិត បានចំណាយ ពេលជាច្រើនឆ្នាំដើម្បីប្រមូលនិងចងក្រងឯកសារពីរបបខ្មែរ ក្រហម។ តាមរយៈការខិតខំប្រឹងប្រែង ការលះបង់ និងការ ប្រឈមមុខជាមួយឧបសគ្គដែលបានជួបប្រទះដើម្បីសម្រេច ឲ្យមានការចងចាំពីរបបខ្មែរក្រហម ការផ្សះផ្សា និងការ អប់រំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា គណៈកម្មាធិការ ណ្ឌបៃលអាស៊ី ៖ អ័រម៉ុន ម៉ាក្សសេយ៍សេយ៍ ដែលមាន

មូលដ្ឋាននៅប្រទេសហ្វីលីពីន បានសម្រេចជ្រើសរើសលោក ឆាំង យូ ជាម្ចាស់ពានរង្វាន់ណូមែលប្រចាំឆ្នាំ២០១៨ នៅ អាស៊ីក្នុងចំណោមបេក្ខជន៥រូបទៀត មកពីប្រទេសឥណ្ឌា ប្រទេសហ្វីលីពីន ប្រទេសវៀតណាម និងប្រទេសទីម័រខាង កើត។

នៅក្នុងកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយក្រុមការងាររបស់កម្មវិធី ណ្ឌបៃលអាស៊ី ៖ អ័រម៉ុន ម៉ាក្សសេយ៍សេយ៍ នៅក្រុងម៉ានីល ប្រទេសហ្វីលីពីន ដែលបានសួរលោកថា លោកចាប់ផ្តើមធ្វើ ការងារជាមួយភាពខ្វះខាតជាច្រើន ដែលលោកបានមើល ឃើញ។ តើលោកយកភាពខ្វះខាតទាំងនេះទៅធ្វើការងារ រហូតទទួលបានជោគជ័យ និងផ្តល់ប្រយោជន៍សម្រាប់មនុស្ស នៅជុំវិញលោកដោយរបៀបណា?

លោក ឆាំង យូ បានរៀបរាប់ពីបទពិសោធន៍ជីវិតផ្ទាល់

លោក ឆាំង យូ នៅថ្ងៃទទួលពានរង្វាន់ អ័រម៉ុន ម៉ាក្សសេយ៍សេយ៍

ខ្លួនរបស់លោកដែលឆ្លងកាត់របបខ្មែរក្រហម និងកិច្ចការដែលលោកបានធ្វើរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃថា ៖ កិច្ចការដែលលោកបានធ្វើកន្លងមក គឺចេញពីកំហឹងឈឺចាប់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់លោក ការឈឺចាប់របស់ម្តាយលោក និងបងស្រីរបស់លោកដែលត្រូវបានខ្មែរក្រហមរំពោះ។ លោកបានបាត់បង់សមាជិកគ្រួសារ៦០នាក់ ដូច្នេះដំបូងលោកបានចាប់ផ្តើមធ្វើកិច្ចការនេះ ដើម្បីសងសឹកជាមួយខ្មែរក្រហម។ រហូតដល់លោកមានវ័យកាន់តែច្រើន លោកចាប់ផ្តើមធ្វើការស្រាវជ្រាវនិងរៀនសូត្រពីរឿងរ៉ាវផ្សេងៗដែលបានកើតឡើង។ លោកត្រូវបានឆ្លាំកុកចាប់ និងវាយធ្វើទារុណកម្មលោកនៅចំពោះមុខម្តាយរបស់លោក និងប្រជាជនក្នុងភូមិ ដោយសារលោកបានទៅលួចដកដុំរឹតដែលដុះនៅវាលស្រែយកមកឲ្យបងស្រីដែលមានផ្ទៃពោះ ដែលកំពុងតែស្រេកឃ្លានហូប។ លោកបានទទួលយកកំហុសទាំងនេះ និងមិនបានយំឡើយ។ លោកត្រូវបានឆ្លាំកុកឃុំឃាំងមួយរយៈ ៥ឆ្នាំមុន លោកបានទៅរកឆ្លាំកុកដែលធ្លាប់បានធ្វើទារុណកម្មលោក និងបានរកឃើញឆ្លាំកុកនោះ។ លោកបានត្រឡប់ទៅមកភូមិដែលលោកធ្លាប់រស់នៅ និងបានរកឃើញឆ្លាំកុក៤នាក់បន្ថែមទៀត ដែល

សព្វថ្ងៃកំពុងរស់នៅភាគខាងជើងនៃប្រទេសកម្ពុជា។ លោកបានជួប និងបានប្រជុំជាមួយឆ្លាំកុកទាំងនោះ។ បុគ្គលិករបស់លោកបានសម្ភាសន៍ឆ្លាំកុកនោះ។ នៅអំឡុងពេលសម្ភាសន៍លោកមានការក្រៀមក្រំយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះជនដែលទាំងនោះសម្តែងភាពស្មោះត្រង់ដោយនិយាយរឿងរ៉ាវពិត ដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងភូមិប្រាប់បុគ្គលិករបស់លោក។ លោកបានដឹងរឿងរ៉ាវទាំងនោះ ព្រោះលោកធ្លាប់បានរស់នៅក្នុងភូមិនោះ។ លោកបានសួរខ្លួនឯងថា ហេតុអ្វីលោកក្រៀមក្រំ? គឺដោយសារតែជនដែលទាំងនោះនិយាយការពិត ដែលលោកនៅតែគិតថា វាជារឿងឈោរឈៅ និងកាចសាហាវដែលលោកសង្ឃឹមថាបានស្តាប់ដោយផ្ទាល់។ ប៉ុន្តែជនដែលទាំងនេះបាននិយាយប្រាប់ទៅអ្នកផ្សេងទៅវិញ។ ត្រឡប់មករឿងរ៉ាវរបស់លោកវិញ តើលោកត្រូវដោះស្រាយជាមួយជនដែល ដែលធ្លាប់ធ្វើទារុណកម្មលោកដោយរបៀបណា? បន្ទាប់ពីបញ្ចប់កិច្ចសម្ភាសន៍ លោកបានសួរទៅជនដែលទាំងនោះថា តើស្គាល់លោកទេ? ជនដែលនោះបានឆ្លើយថា មិនស្គាល់ទេ! ជាការពិតណាស់ ជនដែលទាំងនោះមិនអាចចំណាំលោកបានទេ ព្រោះលោកមានអាយុកាន់តែច្រើនហើយ

រូបទីពីររាប់ពីស្តាំ ជួរខាងមុខ ៖ លោក ឆាន់ យុ ជាមួយបុគ្គលឆ្លើមផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីទទួលពានរង្វាន់ វ៉ាម៉ុន ម៉ាក្សសេយ៍សេយ៍

ចំណែករូបរាងកាយរបស់លោកក៏ប្រែប្រួលខុសពីមុនដែរ។ លោកបានព្យាយាមរំលឹកពីរឿងរ៉ាវអតីតកាល ដើម្បីឲ្យជនដែលទាំងនោះអាចកត់សម្គាល់លោកបាន។ លោកបានសួរទៅជនដែលដឹងថា តើអ្នកនៅចងចាំថា នៅក្នុងភូមិនេះមានរឿងរ៉ាវសម្លាប់កូស្មូហ៍មួយក្នុងដែលបានស្រឡាញ់គ្នាដែរឬទេ? នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ការស្រឡាញ់គ្នាដោយមិនមានការអនុញ្ញាតពីអង្គការ គឺត្រូវបានចាត់ទុកថាជាទោសទុក្ខដ៏ធំ និងអាចត្រូវបានយកទៅសម្លាប់។ មានមនុស្សស្រីនិងប្រុសមួយក្នុងបានស្រឡាញ់គ្នា ត្រូវបានឈប់ខ្មែរក្រហមនាំយកទៅកាត់ទោសជាសាធារណៈ និងត្រូវបានសម្លាប់នៅចំពោះមុខប្រជាជននៅក្នុងភូមិ។ ជនដែលទាំងនោះ ក៏នៅទីនោះដែរ។ នៅពេលលោករំលឹករឿងទាំងនេះ ជនដែលទាំងនោះបានឆ្លើយថា «ពិតជាមានរឿងនេះកើតឡើង» មែន។ ការចងចាំបានទាមទារឲ្យមានទំនាក់ទំនង និងរំលឹកឡើងវិញ។ លោកបាននិយាយទៅកាន់ជនដែលទាំងនោះថា តើអ្នកនៅចងចាំពេលអ្នកចាប់កាត់ទោសក្មេងប្រុសម្នាក់ ដែលបានលួចដកដង្ហើមបន្ទាប់មកយកមកឃុំឃាំងដែរឬទេ? ជនដែលទាំងនោះមានការភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះពួកគេនៅចងចាំថា បានចាប់ក្មេងប្រុសម្នាក់អាយុប្រមាណ១៣ ទៅ១៤ឆ្នាំ ដែលបានលួចដកដង្ហើមនៅវាលស្រែ។ លោកបានផ្ដាច់និយាយបន្តិចបន្តួចមកលោកបានបន្តថា ក្មេងប្រុសម្នាក់នោះ គឺរូបលោក! ភ្លាមនោះនៅកន្លែងប្រជុំប្រែជាស្លាប់ស្លាត់ ចំណែកជនដែលទាំងនោះបានចាប់ផ្ដើមបង្វែរសាច់រឿងដោយអញ្ជើញលោកហូបបាយថ្ងៃត្រង់ ដឹកទឹកដូង និងជូនរបស់របរដែលមាននៅក្នុងភូមិមួយចំនួនទៅលោក។ នៅក្នុងវប្បធម៌ខ្មែរ នៅពេលមនុស្សចំណាស់និយាយទៅកាន់អ្នកដោយការកោរព ឬយកចិត្ត និងនៅពេលផ្តល់ឲ្យអ្នកនូវអ្វីម្យ៉ាង ដូចជាការអញ្ជើញជាដើមដែលទាំងអស់នោះគឺជាសិល្បៈនៃការសូមអត់ឱនទោស ប៉ុន្តែលោកបានបដិសេធ។ វាធ្វើឲ្យជំងឺវ៉ៃកើតឡើងចំពោះលោកម្តងទៀត ព្រោះលោកបានចាកចេញពីប្រទេសកម្ពុជាអស់រយៈពេលជិត៤០ឆ្នាំមកហើយ និងរស់នៅឆ្ងាយពីវប្ប-

ធម៌បែបនេះ។ លោកចង់ឲ្យជនដែលទាំងនោះ និយាយពាក្យសូមអភ័យទោសមកកាន់លោកផ្ទាល់ ប៉ុន្តែជនដែលទាំងនោះមិនបាននិយាយពាក្យនេះទេ។ ជនដែលទាំងនោះរស់នៅជាមួយវប្បធម៌ដែលសម្តែងចេញតាមរយៈភាសាកាយវិការ។ ជនដែលទាំងនោះរស់នៅជាមួយវប្បធម៌សូមអត់ឱនទោសតាមរបៀបនេះ។ លោកគឺជាមនុស្សម្នាក់ដែលបានជួបប្រទះរឿងបែបនេះ បន្ទាប់មកលោកមិនដែលទទួលបានពាក្យសូមទោស ឬសូមអត់ឱនទោសឡើយ។ លោកក៏មិនដែលអភ័យទោសឲ្យជនដែលទាំងនោះដែរ ដូច្នេះលោកនៅដាច់ដោយឡែកពីជនដែលទាំងនោះ។ រឿងទាំងនេះបានធ្វើឲ្យលោកឈឺចាប់យ៉ាងខ្លាំង។ ពេលខ្លះក៏អាចជាការផ្សះផ្សា និងពេលខ្លះក៏បង្កទៅជាជម្លោះដែរ។ នៅពេលទន្ទេញពីរបួរប្រសព្វគ្នា បានធ្វើឲ្យល្បឿនទឹកហូរកាន់តែលឿន ប៉ុន្តែវានៅតែជាទន្ទេញ ដូច្នេះលោកបានរស់នៅដោយវិធីរបស់លោក ចំណែកជនដែលរស់នៅតាមសង្គមរបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះអាចនិយាយបានថា ការឆ្លើយរបស់លោកបានចាប់ផ្ដើមជាមួយការសងសឹកផ្ទាល់ខ្លួនដោយផ្ដោតទៅលើការអប់រំ និងការផ្សះផ្សាដែលបង្រៀនលោកជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ ទាំងនេះគឺជាការឆ្លើយរបស់លោកដែលបានផ្ដោតទៅលើ ព្រោះវាកិច្ចការសំខាន់ដែលយើងត្រូវប្រឈមនឹងអតីតកាល ទោះបីវាជាមេរៀនដ៏លំបាកដែលលោកត្រូវជម្នះ និងមិនដែលគិតថាបានសម្រេចមកដល់ពេលនេះក៏ដោយ។

លោក ឆាន់ យុ សព្វថ្ងៃជានាយកម្មបណ្តុះបណ្តាលឯកសារកម្ពុជា និងជាស្ថាបនិកវិទ្យាស្ថានស្និក។ លោកបានទទួលពានរង្វាន់ណូបែលអាស៊ី ៖ វ៉ាម៉ុន ម៉ាក្សសេយ៍សេយ៍ នៅទីក្រុងម៉ានីល ប្រទេសហ្វីលីពីន នៅថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨។ លោក ឆាន់ យុ ក៏បានធ្វើបាត់ថា ស្តីអំពី «ហេតុអ្វីត្រូវប្រឈមនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ឈោរឈៅ» នៅសាកលវិទ្យាល័យដឺឡាសាល ប្រទេសហ្វីលីពីន នៅថ្ងៃទី៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៨ ដែរ។

សោម ប៊ុនថន

ពានរង្វាន់អាស៊ីឡាបេល ២០១៨ និងសេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ខ្ញុំសូមអរគុណ។ ខ្ញុំសូមលំឡឹងកាយចំពោះពានរង្វាន់ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់និងមានកិត្តិយសមួយនេះ។ ក្នុងពេលដែលទទួលបានរង្វាន់មួយនេះ សភាវតក្តិរបស់ខ្ញុំ បានក្រើនរម្យក្នុងខ្លួនខ្ញុំសូម្បីមួយដែលថា៖ «ប្រសិនបើអ្នកបានរស់រានមានជីវិតពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ អ្នកគឺជាមនុស្សដែលមានសំណាងខ្លាំងណាស់។ អ្នកអាចចាប់ផ្តើមជីវិតសារជាថ្មីម្តងទៀត។ អ្នកអាចមានទីជម្រក មានផ្ទះសម្បែង មានការងារធ្វើ មានមិត្តភក្តិ និងចាប់ផ្តើមកសាងគ្រួសារថ្មីមួយ។ ប៉ុន្តែអ្នកនឹងមានការរំខានដោយសារតែរឿងរ៉ាវជាច្រើន ដែលបានកើតឡើងមកលើខ្លួនឯង។ ជីវិតនិងផ្លូវចិត្តរបស់អ្នក ទទួលរងការបែកបាក់។ បេះដូងរបស់អ្នកទទួលរងការឈឺចាប់ពីការបាត់បង់មនុស្សជាទីស្រឡាញ់។ អ្នកត្រូវបានរំខានដោយការចងចាំរបស់អ្នក។ អ្នកមានអារម្មណ៍ថាមានកំហុសដោយសារតែអ្នកអាចរស់រានមានជីវិត ខណៈដែលមនុស្សជាច្រើននាក់ផ្សេងទៀតបានបាត់បង់ជីវិត ហើយអ្វីដែលអាក្រក់ជាងនេះទៀតនោះ គឺអ្នកអាចបាត់បង់ក្តីសង្ឃឹម។»

ខ្ញុំត្រូវបានក្រើនរម្យជារៀងរាល់ថ្ងៃ ដោយអ្នករស់រានមានជីវិត និងអ្នកដទៃទៀត ដែលបានខិតខំស៊ូធ្វើការងារដើម្បីជួយអ្នករស់រានមានជីវិតទាំងអស់នោះថា កុំឲ្យខ្ញុំបោះបង់ចោលក្តីសង្ឃឹម។ ខ្ញុំបានយកកំលាំងដែលមិនចេះទ្រុឌទ្រោម រីករាយដ៏អស្ចារ្យ និង ចិត្តមេត្តា របស់អ្នកដែលរស់រានមានជីវិតទាំងអស់ ដែលបានជ្រោមជ្រែងអ្នកដទៃ មកទុកនៅក្នុងបេះដូងរបស់ខ្ញុំ។

តំណាងឲ្យម្តាយខ្ញុំ និងម្តាយទាំងអស់នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជាដែលបានរួចរស់ជីវិតពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ពានរង្វាន់នេះគឺជាការរម្ងឹកមួយទៀត ដល់ចិត្តមេត្តារបស់ប្រជាជន

ហ្វីលីពីន។

នាអំឡុងឆ្នាំ ១៩៨០ បន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំទៅ ប្រទេសហ្វីលីពីនបានស្វាគមន៍និងទទួលយកជនភៀសខ្លួនពីប្រទេសកម្ពុជា។ រដ្ឋាភិបាលនិងប្រជាជនហ្វីលីពីន រួមជាមួយនិងបណ្តាប្រទេសដទៃទៀត រួមទាំងសហរដ្ឋអាមេរិក បានបំពេញកាតព្វកិច្ចដ៏មានសារៈសំខាន់បំផុត ក្នុងការជួយយើងទាំងអស់គ្នាឲ្យរួចផុតពីស្ថានភាពយ៉ាងលំបាក។ នៅពេលកំពុងទទួលបានពានរង្វាន់មួយនេះ ខ្ញុំសូមឆ្លៀតទឹកសាស្ត្រថ្លៃថ្លៃអំណរគុណដល់ប្រទេសហ្វីលីពីន និងប្រជាជនដែលប្រកបដោយសណ្តានចិត្តមេត្តាកាលត្រានោះ។ ការជួយជ្រោមជ្រែងរបស់ប្រទេសហ្វីលីពីន គឺជាកម្រមួយយ៉ាងសំខាន់ដល់យើងទាំងអស់គ្នា កុំបោះបង់ចោលក្តីសង្ឃឹម។

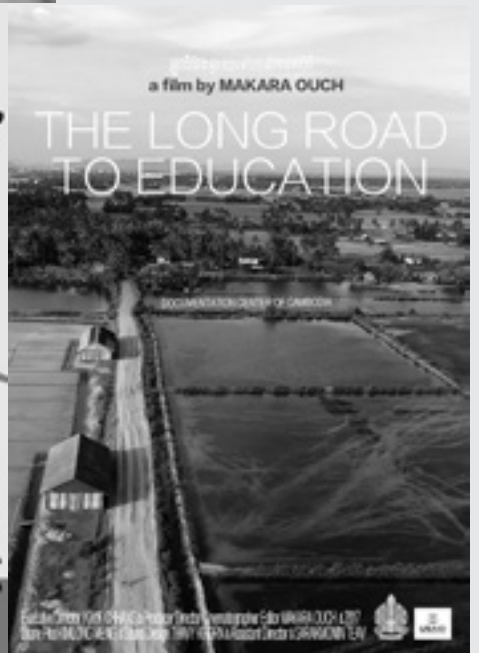
ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ខ្ញុំបានយល់ដែរថា ការចងចាំកំហុសអតីតកាលគឺជារឿងចាំបាច់បំផុត។ យើងត្រូវតែចងចាំកំហុសឲ្យចេញជាសកម្មភាពនៃការសំរេចចិត្តថាវា គឺជាមេរៀនសម្រាប់មនុស្សគ្រប់ស្រទាប់ក្នុងសង្គម ទាំងពលរដ្ឋ សហគមន៍ និងរដ្ឋាភិបាល។ ការចងចាំកំហុសអតីតកាល មិនមែនជាកិច្ចការងាយស្រួលនោះទេ ព្រោះវាទាមទារឲ្យយើងទទួលស្គាល់ការឈឺចាប់បន្ថែម ដែលបានបន្តរហូតដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ក៏ដើម្បីឲ្យកូនចៅរបស់យើងចៀសវាងកំហុសដែលវាតទៅថ្ងៃអនាគត។ ប៉ុន្តែនេះហើយគឺជាផ្លូវទៅរកយុត្តិធម៌។ យុត្តិធម៌តែងតែកើតឡើង រួចក៏បញ្ចប់ទៅវិញ ជាមួយនិងកាតព្វកិច្ចក្នុងការចងចាំ។

ជាថ្មីម្តងទៀត ខ្ញុំសូមអរគុណអស់ពីដួងចិត្តរបស់ខ្ញុំ។
ឆាន់ យូ
ភ្នំពេញ ១២ សីហា ២០១៨

កាលទីកាតបញ្ចាំងខ្សែភាពយន្តឯកសារ របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

បញ្ចាំងរៀងរាល់ថ្ងៃសុក្រ
វេលាម៉ោង១០:០០ ព្រឹក
ទីតាំងនៅអគារ H
នៃវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ
(មហាវិថីព្រះសីហនុ
រាជធានីភ្នំពេញ)

វិចិត្រសាលសិល្បៈសហសម័យវិទ្យាស្ថានស្ទីករីត ដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅក្នុងអគារ H នៃវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ ជាទីតាំងមួយដើរតួនាទីជាកន្លែងអប់រំ បណ្តុះបណ្តាល និងលើកកម្ពស់ការអប់រំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ និងកេរដំណែលបន្ទូលទុកពីរបបខ្មែរក្រហម ព្រមទាំងជាកន្លែងដែលដាក់បង្ហាញពីស្នាដៃសិល្បៈ និងវប្បធម៌តាមរយៈការតាំងពិព័រណ៍ ការចាក់បញ្ចាំងខ្សែភាពយន្តឯកសារ និងការធ្វើបទបង្ហាញរបស់វាគ្មិននានា។ ដូច្នេះ វិចិត្រសាលសិល្បៈសហសម័យវិទ្យាស្ថានស្ទីករីត រួមចំណែកដល់ការលើកកម្ពស់និងគាំទ្រដល់វិចិត្រករកម្ពុជាទាំងអស់ ដោយផ្តល់ជូននូវបរិវេណខាងក្នុងបន្ទប់ធំនៃអគារចំណាស់កសាងឡើងក្នុងរជ្ជកាលបារាំង សម្រាប់ការដាក់តាំងពិព័រណ៍ពិភពការសិល្បៈរបស់ខ្លួន។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង៖ ស៊ាន ចិន្តា ទូរសព្ទលេខ៖ ០២៣ ២១១ ៨៧៥
អ៊ីម៉ែល៖ truthchenda.s@dccam.org

សេច សុខុម ជានិរសារ កងពល៨០១

ជកស្រង់ចេញពីមន្ទីរសាសនាឯកសារ J00589

ខ្ញុំឈ្មោះ សេង សុខុម អាយុ២៥ឆ្នាំ ជានិរសារ កងពល ៨០១ កើតនៅភូមិកងសៅ ឃុំកំពង់ថ្ម ស្រុកសន្ទុក ខេត្តកំពង់ធំ។ ខ្ញុំបានចូលរៀននៅបឋមសិក្សាបំពេញវិជ្ជាកំពង់ថ្ម នៅ អាយុ៧ឆ្នាំ។ នៅឆ្នាំ១៩៦៩ខ្ញុំចូលរៀនវិទ្យាល័យកំពង់ថ្ម។ ក្នុង អំឡុងពេលសិក្សានៅទីនោះដែលខ្ញុំបានស្គាល់ ឈ្មោះ ឌីន ទួន និងក្រម្លាក់ ឈ្មោះហៀក។

តាំងពីបានស្គាល់គ្នាស្និទ្ធស្នាលជាមួយអ្នកទាំងពីរខាង លើ យើងទាំងបីនាក់ទុក្ខចិត្តគ្នាខ្លាំងណាស់ រហូតដល់ ហៀក បានអប់រំខ្ញុំធ្វើជាតិញ។ ក្រៅពីខ្ញុំ គឺមានមនុស្ស៤នាក់ ទៀតដែលទទួលបានការអប់រំពី ហៀក។ ក្នុងនោះមាន ផែ ជ្រាស្ន, ធីន លាងយុន, សុខ ហៀង និង ប្រាក់ សៀង ដូ ដែលសុទ្ធតែជាអតីតសិស្ស។

ខ្លឹមសារអប់រំដែលខ្ញុំបានទទួល៖

ហៀក បានបង្រៀនឲ្យខ្ញុំយល់ពីលទ្ធិ ភាពរីកចម្រើន របស់លោកសេរី ហើយគេបានពន្យល់ទៀតថា លទ្ធិលោក សេរី ជាលទ្ធិដែលមិនប្រឆាំងនឹងអ្វីទាំងអស់ គឺជនម្នាក់ៗ មាន សេរីភាពគ្រប់គ្រាន់ធ្វើអ្វីគ្រប់យ៉ាង មិនប្រឆាំងនឹងសាសនា និងជំនឿអរូបរបស់ប្រជាជនទេ។ ហៀក ក៏បានលើកយក វប្បធម៌ និងភាពរីកចម្រើនរបស់អាមេរិកមកធ្វើជាទាហរណ៍។

ហៀក បានលើកឡើងពីលទ្ធិក្រហមថា ជាលទ្ធិផ្តាច់ការ ប្រឆាំងជំនឿអរូបិយ និងសាសនារបស់ប្រជាជន បំបិទសេរី ភាពប្រជាជនគ្រប់បែបយ៉ាង។ ហៀក ក៏បានលើកយកទាហរណ៍ពីបញ្ហារស់នៅ បញ្ហាស៊ីបូក បញ្ហាការងារ និងភាព អន់ថយរបស់សង្គមផ្តាច់ការមកពន្យល់ណែនាំដែរ។

ហៀក បាននិយាយទៀតថា ផលប្រយោជន៍ដែលរាស្ត្រ

ធ្វើបានដោយបង្កើនបង្កើនបង្កើន ត្រូវបានពួកលទ្ធិក្រហម ប្រមូលទុក ដោយបោកបញ្ឆោតថា ប្រមូលដាក់ក្នុងជង្រក្បូម ទុកឲ្យប្រជាជន ហើយបំបិទមិនឲ្យប្រជាជនលក់ដូរដោយខ្លួន ឯងជាដាច់ខាត។ ឯការស៊ីបូកនិងស្លៀកពាក់ ក៏មានសភាព តឹងរ៉ឹងបំផុត។ អ្នកនៅក្រោមលទ្ធិក្រហមនេះ គ្មានសិទ្ធិគ្រប់ គ្រងអ្វីបានទាំងអស់ ដូច្នេះបញ្ហាជីវភាពរបស់ប្រជាជន កាន់តែ ដុះដាបទៅជាលំដាប់។ ចំពោះផ្នែកវប្បធម៌វិញ លទ្ធិក្រហម បំបាត់ចោល និង មិនឲ្យប្រជាជនសប្បាយរីករាយដូចសង្គម សេរីឡើយ។

លុះមកដល់ចុងឆ្នាំ១៩៦៩ ខ្ញុំបានយល់នូវបញ្ហានៃការ វិវត្តន៍របស់សង្គមនីមួយៗកាន់តែច្បាស់មួយកម្រិតទៀតរហូត ដល់ ហៀក ទុកចិត្តខ្ញុំ និង ចាត់តាំងខ្ញុំធ្វើជាតិញ។ ក្រោយការ អប់រំ និង ចាត់តាំង ហៀក បានហៅខ្ញុំទៅចូលរួមប្រជុំទទួល ផែនការ។ ការប្រជុំមានអ្នកចូលរួម ៖ ១)ឈ្មោះ ឌីន ទួន ២) ឈ្មោះ ផែ ជ្រាស្ន ៣) ឈ្មោះ ធីន លាងយុន៤) ឈ្មោះ លន់ សុខហៀង ៥) ឈ្មោះ ប្រាក់ សៀងថុ និង ៥) រូបខ្ញុំ។

ខ្លឹមសារនៃការប្រជុំ៖ បំបះបំបោរប្រជាជនឲ្យស្អប់ខ្ពែរ ក្រហម ដើរស៊ើបរកមុខប្រជាជនដែលផ្តល់ស្បៀងឲ្យខ្មែរ ក្រហម និងដើរអប់រំ កសាងកម្លាំងតិញបន្ថែមទៀត។ ក្រោយ ការប្រជុំ ហៀក បានប្រាប់យើងឲ្យទាក់ទងគ្នាឲ្យជាប់ ដោយ មានឈ្មោះ ឌីន ទួន ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើយើងទាំងប្រាំ នាក់។

៣) ប្រាក់ សុខុម (អតីតសិស្ស) បច្ចុប្បន្នចូលបដិវត្តន៍ ជាតិម្នាក់បាលសង្កាត់ នៅស្រុកបារាយណ៍ ខេត្តកំពង់ធំ។ ក្រោយពីបានស្គាល់អ្នកទាំងបី ខ្ញុំក៏បានដើរពិនិត្យសកម្មភាព ប្រជាជននៅភូមិជិតខាង។ នៅខែមីនា ១៩៧០ ស្របនឹងពេល

មានរដ្ឋប្រហារក្នុងខ្ញុំ១០នាក់ ដែលបានរៀបរាប់ខាងលើ ដោយមាន ក្រហម ជាអ្នកដឹកនាំបានបំបះបំបោរសិស្សនៅ វិទ្យាល័យកំពង់ថ្ម ឲ្យធ្វើបាតុកម្មប្រឆាំងនឹងខ្មែរក្រហម។ ក្រោយមក ខ្ញុំបានទៅទំនាក់ទំនងជាមួយមនុស្សពីរ នាក់ដែលខ្ញុំចង់អប់រំឲ្យចូលរួមសកម្មភាពធ្វើជាតិព្យាបាល៖ ១) ស ស៊ីថា បច្ចុប្បន្នជាប្រជាជនថ្មី នៅភូមិកងសៅ ឃុំកំពង់ ស្រែកំពង់ថ្ម (អតីតសិស្ស) ខេត្តកំពង់ធំ។ ២) ហង់ ជា (អតីតសិស្ស)។

ខ្លឹមសារដែលខ្ញុំបានអប់រំអ្នកទាំងពីរ គឺដូចខាងលើនេះ ដែលឈ្មោះ ហៀក បានបង្រៀនខ្ញុំដែរ។ ខ្ញុំបានប្រាប់ពីភាព អន់ថយ គ្មានការរីកចម្រើន ហើយយកសង្គមទាំងពីរមក ប្រៀបធៀបប្រាប់អ្នកទាំងពីរ រហូតដល់អ្នកទាំងពីរសុខចិត្ត ធ្វើសកម្មភាពជាមួយខ្ញុំ។

មកដល់ឆ្នាំ១៩៧១ ឈ្មោះ ឌីន ទួន បានហៅ ផែ ជ្រាស្នូ,

ជីន លាងយួន, លន់ សុខហៀង, ប្រាក់ សៀងថ្ម, និងខ្ញុំ ទៅប្រជុំ នៅវិទ្យាល័យកំពង់ថ្ម ដើម្បីទទួលបានផែនការពីឈ្មោះ ហៀក។ ខ្លឹមសារនៃការប្រជុំដូចការប្រជុំលើកមុនដែរ គឺរកមុខអ្នកដឹក ស្បៀងឲ្យខ្មែរក្រហមបំផុសបំផុលឲ្យប្រជាជនប្រឆាំងជាមួយ ខ្មែរក្រហម និងកសាងកម្លាំងតិចតួចបន្ថែម។

ក្រោយការប្រជុំ ខ្ញុំចាប់ផ្តើមធ្វើសកម្មភាពដើរញុះញង់ ប្រជាជនឲ្យប្រឆាំងនឹងខ្មែរក្រហម ដោយអប់រំអ្នកទាំងនោះ ថា ពួកក្រហម យោធាយោធាណាស់ បំផ្លាញព្រះពុទ្ធសាសនា រឹតត្បិតប្រជាជន និងជាអ្នកកាន់អំណាចហួសស៊ីស្តប្រាប់ការ។

មកដល់ចុងឆ្នាំ១៩៧១ ក្នុងស្រុកសន្ទុកទាំងមូលត្រូវ បានរំដោះជាទូទៅ នាំឲ្យការទាក់ទងខ្មែរតិចតួចជាងមុនដោយ ខ្លះព្រោះឈ្មោះ ហៀក ត្រូវរត់ចូលក្រុងភ្នំពេញ។ ចំណែក ឈ្មោះ ស ស៊ីថា និង ហង់ ជា បានចូលធ្វើជាទាហានខណៈខ្សែ ឯទៀតជាប់ការទាក់ទងគ្នាអស់ហើយ ព្រោះពេលរំដោះភ្លាម

យោធាខ្មែរក្រហមនៅលេណង្គានប្រយុទ្ធ

អ្នកទាំងនេះជម្លៀសខ្លួនទៅនៅកន្លែងដទៃ។ សរុបមកខ្សែកិញ្ច
នៅសល់តែរូបខ្ញុំ និង ឈ្មោះ ឌីន ទួន តែប៉ុណ្ណោះ។

មកដល់ឆ្នាំ១៩៧២យើងទាំងពីរនាក់បានបន្តខ្លួនចូលជួរ
បដិវត្តន៍ដោយសារខ្លាចលេចឮសកម្មភាពដែលធ្លាប់ធ្វើ និង
ចង់ចូលស៊ើបរារកខ្សែកិញ្ចបន្តទៀតផង។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា
ខ្ញុំបានស្គាល់ឈ្មោះ ហង់ តាមរយៈ ឌីន ទួន ព្រោះ ឌីន ទួន និង
ហៀក មានទំនាក់ទំនងជាមួយ ហង់ តាំងពីឆ្នាំ១៩៦៩ ម៉្លេះ
គឺតាំងពី ហង់ នៅធ្វើជាលេខាស្រុកសណ្តាន់ ខេត្តកំពង់ធំ។

ក្រោយពីបានទាក់ទងស្គាល់គ្នាហើយ ឈ្មោះ ហង់ នេះ
បានប្រគល់ខ្ញុំនិង ឌីន ទួន ឲ្យទៅឈ្មោះ សារីម មាននាទីជា
សមាជិកស្រុកសន្តុកនិងឈ្មោះ សុទ្ធ (បច្ចុប្បន្នស្លាប់)។ ដូច្នេះ
ក្នុងឆ្នាំ ១៩៧២ខ្ញុំបានទទួលការអប់រំពី សុទ្ធ និង សារីម។ ខ្លឹម
សារអប់រំសុទ្ធ បានប្រាប់ពីគោលបំណងរបស់បដិវត្តន៍ដែល
ចង់បំបាត់ជំនឿ និងសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ព្រម
ទាំងមានបំណងកសាងរបបកុម្មុយនីស្ត ដែលជាលិទ្ធិផ្តាច់ការ
ចាំតែកៀបយកភោគផលរបស់ប្រជាជន។ សុទ្ធ បានលើកពី
លិទ្ធិសេរី ថាប្រកាន់នូវវប្បធម៌ជឿនលឿន មិនប្រកាន់ពូជ-
សាសន៍ប្រជាជនមានសិទ្ធិសេរីភាពពេញលេញនិងអាចគ្រប់
គ្រងអ្វីដែលខ្លួនមាន។ ក្រោយពីទទួលបានការអប់រំពី សុទ្ធ
និង សារីម អ្នកទាំងពីរបានដាក់បញ្ចូលខ្ញុំជា សេ.អ៊ី.អា. នៅ
ភូមិទឹកអណ្តូង ឃុំតាំងក្រសៅ ស្រុកប្រាសាទសម្បូរ (ពីមុន
ស្រុងសន្តុក) ខេត្តកំពង់ធំ ដោយមានឈ្មោះ ហង់ ជាអ្នកទទួល
ស្គាល់។ បន្ទាប់មក សុទ្ធ និង សារីម បានឲ្យខ្ញុំទាក់ទងជាមួយ
ខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. ដទៃទៀត មានឈ្មោះ ៖ ១) ឈ្មោះ ហុន ហៅ
ហុល បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាកម្មាភិបាល ជំនួយនៅតាមសង្កាត់
ក្នុងស្រុកសន្តុក ២) ឈ្មោះ ម៉េង បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាកម្មា
ភិបាល ជំនួយនៅតាមសង្កាត់ ក្នុងស្រុកសន្តុក ៣) ឈ្មោះ
ហន បច្ចុប្បន្នជាប្រធានអនុសេនាភូមិ ស្រុកសន្តុក ៤) ឈ្មោះ
សារុន បច្ចុប្បន្នជាប្រធានយោធាប្រចាំស្រុកសន្តុក។

ក្រោយពីស្គាល់អ្នកទាំង៤នេះហើយ សុទ្ធ និង សារីម
បានហៅខ្ញុំទៅប្រជុំ ទទួលផែនការពីឈ្មោះ ហង់ នៅភូមិឈើ

ទាល។ អ្នកចូលរួមប្រជុំមាន ឌីន ទួន, ខ្ញុំ, ហន, ហុន, សារុន,
ម៉េង, សុទ្ធ និង សារីម។ ខ្លឹមសារនៃការប្រជុំគឺចង់បំផ្លិច
បំផ្លាញសម្ភារៈទូទៅតាមលទ្ធភាព ហើយធ្វើយ៉ាងណាកុំ
ឲ្យមានជំនឿលើបដិវត្តន៍ខ្លាំងពេក និងព្យាយាមពង្រីកខ្សែ
សេ.អ៊ី.អា. បន្ថែម។

នៅក្នុងឆ្នាំដែល ខ្ញុំបានធ្វើសកម្មភាពបំផ្លាញថ្នាំពេទ្យ
ចំនួន៤ឡាន ដោយយកទៅដាក់ក្នុងត្រង់សេ ពេលភ្លៀង
ហើយចំហរមាត់ ត្រង់សេ។ ថ្នាំគ្រាប់ខ្លះត្រូវទឹក កំរលាយ
ចំណែកដបថ្នាំជ័រនិងអំពូលត្រូវកប់ក្នុងភក់អស់ខ្លះ។ ក្រៅពី
នេះខ្ញុំបានយកគ្រឿងបន្លាស់កង់ ម៉ូតូ ប្រហែលជា២ឡាន និង
កាំបិត ចប ពូថៅ ព្រមទាំងកៅស៊ូភ្លៀង ទៅដាក់ចោលហាល
ថ្ងៃ ហាលភ្លៀង កប់ភក់ ឡើងច្រេះចាប់ និងដាច់រំហែកខូច
អស់។ ខ្ញុំក៏បានបំផុសយុទ្ធជននៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យសេរីខ្ជិលធ្វើការ
ងារដោយប្រាប់ថា យើងជាយុទ្ធជននៅជាមួយកម្មាភិបាល
នៅជិត ឃ្លាំងសេដ្ឋកិច្ចស្រាប់មិនបាច់ធ្វើអ្វីច្រើនទេចង់បានអី
ចង់ស៊ីអីរបស់មាននៅក្នុងឃ្លាំង។

ពេលអង្គការបញ្ជាឲ្យនាំសារឆ្លងស្រុក ខ្ញុំបានយកសារ
ទៅជ្រលក់ក្នុងទឹកឲ្យជាមអក្សរ មើលមិនយល់ ហើយយក
លេសរាយការណ៍ថា យន្តហោះដេញបាញ់ ឯកសារជ្រុះបាត់
ពេលរត់ពួន។ បើមិនធ្វើបែបនេះទេ ខ្ញុំភ្លេចកុហកអង្គការថា
ឈឺពុំបានទេ។ រឿងមួយទៀត ខ្ញុំ, ឌីន ទួន, ហន និង សារុន
បានយកបារីអង្ករទៅដាក់ផ្ទាល់នឹងដីសើម ធ្វើឲ្យខូចអស់
ប្រហែល៣០គីឡូ។ លើសពីនេះ យើងទាំងបីនាក់បានលួច
យកគ្រាប់កាំភ្លើងអាកា (AK) ទៅដាក់ក្នុងត្រង់សេពេលភ្លៀង
ឲ្យច្រេះខូចអស់។ នៅមានគ្រាប់អិមសាមសិប(M30) គ្រាប់
ការប៊ីនគ្រាប់AR15+12.7 ដែលជាជ័យកណ្តាលទៅទម្លាក់ចោល
ក្នុងទឹកអណ្តូង និងបាញ់បោះសេរីតាមអំពើចិត្ត។

លុះមកដល់ខែ១១ ឆ្នាំ១៩៧២ សុទ្ធ បានហៅខ្ញុំទៅប្រជុំ
ម្តងទៀតនៅភូមិឈើទាល។ អ្នកដែលមានមុខមកប្រជុំមាន
សុទ្ធ, សារីម, ឌីន ទួន, ខ្ញុំ និង ស៊ុយ ជាប្រធានមន្ទីរនិរសារ
តំបន់កំពង់ធំ។ ប្រជុំលើកនេះជាការចាត់តាំងឲ្យ ខ្ញុំ, ឌីន ទួន

និង ស៊ុយ ទៅបង្កប់ខ្លួនក្នុងអង្គភាពយោធា។ ហង់ ជាអ្នកដែលណែនាំខ្ញុំឲ្យស្គាល់ ស៊ុយ។ ក្រោយពេលបង្កប់ខ្លួនក្នុងអង្គភាពយោធាមិនបានប៉ុន្មានការប្រជុំមួយទៀត ត្រូវបានគេធ្វើឡើងក្នុងភូមិទឹកអណ្តូង មានសមាជិកដែលដូចលើកមុន ហើយសម្រេចឲ្យ ស៊ុយ ទទួលខុសត្រូវលើ ខ្ញុំ និង ទួង និងណែនាំយើងឲ្យស្គាល់សមាជិក សេ.អ៊ី.អា. ដែល ស៊ុយស្គាល់ពីមុន។

ពេលមកដល់អង្គភាពយោធា ស៊ុយ បានណែនាំ ខ្ញុំ និង ទួង ឲ្យស្គាល់មនុស្សបួននាក់ទៀតដែលជាខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. បង្កប់ខ្លួនជាកម្មាភិបាលជំនួយខាងបច្ចេកទេសយោធា ប្រចាំសាលាយោធា-គ១២។ អ្នកទាំង៤នោះមាន៖ ១) ខៀន បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាសមាជិកវរសេនាតូច៨៣១ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១ ២) តុល បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាសមាជិកកងអនុសេនាធំ វរសេនាតូច៨៣១ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១ ៣) ស្ន បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាបញ្ជាការកងអនុសេនាធំ វរសេនាតូច៨៨៣ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១ ៤) គីន បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាលេខាអនុសេនាធំ វរសេនាតូច៨៣២ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១។

ពេលនេះ អង្គភាពយោធាវរសេនា២០១ ប្រចាំការនៅតំបន់សៀមរាប កំពុងហាត់រៀន និងការពារអង្គរ។ ខ្ញុំនិង គីន បានណែនាំយុទ្ធជនម្នាក់ថា នៅសមរភូមិមុខបែបនេះពិបាកណាស់ មួយថ្ងៃរស់មួយថ្ងៃស្លាប់ មិនដូចរស់នៅសមរភូមិក្រោយទេ រស់នៅស្រួលទៅណាក៏បាន។ យើងបញ្ចុះបញ្ចូលយុទ្ធជននោះ រហូតដល់គេរត់ចោលសមរភូមិទៅផ្ទះវិញ។

លុះដល់ពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៣ អង្គការបានដកកម្មាភិបាលជំនួយខាងបច្ចេកទេសយោធា ដើម្បីឲ្យទៅបង្កាត់យោធានៅខាងក្រោយ ដូច្នេះខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. នៅសល់តែបីនាក់ប៉ុណ្ណោះគឺ ស៊ុយ, ទួង និង ខ្ញុំ។

ក្រោយមកទៀតខ្ញុំជាមួយ ទួង និង ស៊ុយ បានបំបាក់ស្មារតីយុទ្ធជនម្នាក់ទៀតឲ្យលែងហ៊ានចូលប្រយុទ្ធ។ អង្គការបានដកយុទ្ធជនរូបនេះទៅនៅមន្ទីរវិញ។

ក្រោយមក អង្គភាពត្រូវបានអង្គការចាត់តាំងឲ្យទៅវាយនៅសមរភូមិជ្រោយនាងនួន នៅទន្លេមានជ័យ។ ពេលនោះ ទួង ទួង ត្រូវស្លាប់ ជាហេតុនាំឲ្យខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. នៅសល់តែពីរនាក់គឺ ខ្ញុំនិង ស៊ុយ។

ពេលមកដល់សៀមរាបអង្គរ ស៊ុយ ប្រាប់ខ្ញុំថា ខ្លួនត្រូវទៅរាយការណ៍ឲ្យ ហង់ បានដឹង ដើម្បីបន្ថែមខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. មកទៀត។ ពេលនោះ ស៊ុយ បានរត់ចោលអង្គភាពរយៈពេល១អាទិត្យ ទើបត្រឡប់មកអង្គភាពវិញ។ ស៊ុយ បានប្រាប់ខ្ញុំថា ខ្សែត្រូវបានបញ្ជូនមកហើយ នៅសៀមរាប។

ថ្ងៃក្រោយមក ខ្សែដែល ហង់ បញ្ជូនមក បានមកដល់អង្គភាព។ អ្នកទាំងនោះមាន៖ ១) ឈ្មោះ ព្រឹក បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាប្រធានអនុសេនាតូច វរសេនាតូច ៨៣២ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១ ២) ឈ្មោះ ឡន បច្ចុប្បន្នមាននាទីសមាជិកកងអនុសេនាតូច វរសេនាតូច៨៣២ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១ ៣) ឈ្មោះ រ៉ូ បច្ចុប្បន្នមាននាទីសមាជិកកងអនុសេនាតូច វរសេនាតូច៨៣២ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១។

ឈ្មោះ ព្រឹក បានប្រាប់ ស៊ុយ ថា ខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. ទាំងអស់មាន៦នាក់ ប៉ុន្តែ៣នាក់ទៀតមិនទាន់មកដល់។ មិនយូរប៉ុន្មាន ព្រឹក និង ស៊ុយ ក៏នាំខ្ញុំឲ្យស្គាល់ខ្សែបីនាក់ទៀត មាន៖ ១) ឈ្មោះ ឆន បច្ចុប្បន្នមាននាទីលេខាអនុសេនាធំ វរសេនាតូច៨៣៣ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១ ២) ឈ្មោះ នាថ បច្ចុប្បន្នមាននាទីសមាជិកកងអនុសេនាធំ វរសេនាតូច៨៣១ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១ ៣) ឈ្មោះ មន បច្ចុប្បន្នមាននាទីសមាជិកកងអនុសេនាធំ វរសេនាតូច៨៣១ វរសេនាធំ៨៨៣ និងកងពល៨០១។

ពេលនោះអង្គការត្រូវដកខ្សែម្នាក់ឈ្មោះ ស៊ុយ ចេញពីអង្គភាពទៅនៅមូលដ្ឋានខាងក្រោយវិញ។ ដូចនេះ ខ្សែដែលនៅសល់ មាន ព្រឹក, រ៉ូ, ឡន, ឆន, មន, នាថ និង ខ្ញុំ។

លុះមកដល់ខែ១១ ឆ្នាំ១៩៧៣ អង្គភាពទាំងមូលត្រូវដកចេញពីសៀមរាបទៅដាក់នៅភូមិភាគពិសេសវិញហើយ

ក៏ត្រូវប្តូរឈ្មោះពី អង្គភាព២០១ ទៅជា អង្គភាព១៤៤។ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៧៤ ខ្ញុំបានបំផុសបំផុលឲ្យយុទ្ធជនពីរនាក់រត់ទៅ ផ្ទះ មិនហ៊ានចូលសមរភូមិ។ ក្រោយមក ខ្ញុំ និង មន បានរួម សកម្មភាពបំផុសឲ្យយុទ្ធជនម្នាក់ឈ្មោះ ជឿន រត់ទៅផ្ទះ។

ក្រោយមក អង្គភាពវរសេនាតូច ត្រូវបានចាត់តាំងជា កងវរសេនាធំ៤៥១ ក្នុងកងពល១៤ (បច្ចុប្បន្នកងពល៨០១)។ នៅកងវរសេនាធំនេះ ខ្ញុំមាននាទីជាអ្នកកាន់វិទ្យុទាក់ទង។ មក ដល់ខែ២ ឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. ដែលអង្គភាពបានដក កាលពីនៅការពារតំបន់អគ្គី បានមកបង្កប់ខ្លួននៅទីនេះវិញ។ អ្នកទាំងនោះមានឈ្មោះ ខៀន គីន តុល និង សួ។

ខៀន បានប្រាប់ខ្ញុំថា នៅមានខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. ពានក់ ទៀតក្នុងកងនេះ ដែលខ្ញុំមិនទាន់ដឹង។ អ្នកទាំងបីនោះគឺ ១) ឈ្មោះ ឡែម បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាជំនួយការកងពល៩២០។ ២) ឈ្មោះ ភា បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាសមាជិកវរសេនាតូច ៨៣៣ វរសេនាធំ៨៣ កងពល៨០១។ ៣) ឈ្មោះ សុវ៉ាន់ បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាអនុលេខាវរសេនាតូច ឯករាជ្យ១៧១ នៅក្រុងភ្នំពេញ។ ឡែម ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើ ភា និង សុវ៉ាន់។

បន្តមកទៀត ឡែម បានហៅអ្នកទាំងអស់គ្នាមកប្រជុំ មាន សុវ៉ាន់, ភា, ខៀន, គីន, សួ, តុល, ឆន និង ខ្ញុំ។ ការប្រជុំ លើកនេះគឺទទួលបានផែនការដូចជា៖

- រារាំងការវាយសម្រុករបស់កងទ័ពបដិវត្តន៍
- ធ្វើឲ្យមានទំនាស់ក្នុងអង្គភាព និងចាក់រុកឲ្យយុទ្ធជន រត់ចោលសមរភូមិ
- បំផ្លិចបំផ្លាញសម្ភារទូទៅតាមលទ្ធភាព និង
- ពង្រីកកម្លាំង សេ.អ៊ី.អា. បន្ថែម។

បន្ទាប់មក ឈ្មោះ ឡែម បានឲ្យខ្ញុំទាក់ទងជាមួយនិង ទាហាននៅភ្នំបាសិត ដោយឲ្យតារាងសម្រាប់ទាក់ទងតាមវិ ទ្យុសេ-២៥។

មានម្តង ខ្ញុំ, សុវ៉ាន់ និង ឆន បានបញ្ជាឲ្យយុទ្ធជនដក ខ្សែត្រៀមចេញពីភូមិត្រពាំងប្រីយ៍។ ឡែម និងខ្ញុំ បានទាក់

ទងទាហានលើភ្នំបាសិតឲ្យចុះធ្វើសកម្មភាពវាយយកទីតាំង ត្រពាំងត្នោត លុះដល់ទាហានចុះធ្វើសកម្មភាព ឡែម ក៏ បញ្ជាឲ្យយុទ្ធជននៅក្នុងកងវរសេនាតូចដកថយនៅពេលនោះ ដែរ។ ខ្ញុំជាមួយ សុវ៉ាន់ សួ គីន បានបញ្ជាឲ្យកងយុទ្ធជនដក ចេញពីខ្សែត្រៀមដោយគ្មានមូលហេតុ តែ សុវ៉ាន់ បានកុហក

ថា មានខ្មាំងពីទ្វីបក្រោយ ដោយសារតែកងនោះនៅត្រៀម ខាងចុងគេបំផុត។

មកដល់ថ្ងៃ១៧ មេសា ១៩៧៥ ទំនាក់ទំនងរបស់ខ្សែ

សេ.អ៊ី.អា. នៅមានសភាពដដែល។ មកដល់ចុងខែ៥ ពេលដែលអង្គភាពចុះទៅធ្វើស្រែនៅភូមិក្រវាំងអង្គ្រង ឡែម បានកោះប្រជុំម្តងទៀត។ អ្នកចូលរួមមាន ខ្ញុំ សុវ៉ាន់ ភា ខៀន គីន សួ តុល ឆន មន នាថ ឡន និង រ៉ូ។ ឯឱ្យសារប្រជុំក៏មិនខុសពីលើកមុនដែរ។ បញ្ហាសំខាន់គឺ បំផុសទំនាស់នៅក្នុងអង្គភាព

ខ្ញុំបានដើរញុះញង់យុទ្ធជនពីបញ្ហារបបស៊ីចុក និងចរិតមិនល្អរបស់កម្មាភិបាល។ ពេលដើរចេញធ្វើការម្តងៗ ខ្ញុំដើរបំផុសយុទ្ធជនមិនឲ្យធ្វើការច្រើន បង្កើតជាពាក្យស្លោកផ្សេងៗប្រឆាំងនឹងបដិវត្តន៍ដូចជា តាមចលនាមហាលោតផ្ទះមហាអុកក្អិត ហើយបំផ្លើសមាតិកាបដិវត្តន៍មួយទៀតថា ប្រជុំដាំដាំ ដាំ មិនឲ្យសល់មួយកំប៉ុន មិនឲ្យសល់ដី លើផ្ទះក៏ដាំ ក្រោមផ្ទះក៏ដាំ ក្នុងឆ្នាំក៏ដាំ ដាំមិនឲ្យសល់អី មួយកញ្ជើរមួយល្អី ដាំទាល់តែខ្ទេច។

កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមកំពុងជួសជុលរថយន្ត

ឲ្យបានខ្លាំងក្លា ហើយត្រូវបង្កើតពាក្យស្លោកប្រឆាំងមាតិកាបដិវត្តន៍។ អ្វីដែលខ្ញុំបានធ្វើក្រោយមក គឺបំផុសឲ្យយុវជនម្នាក់រត់ទៅផ្ទះ និងម្នាក់ទៀតភ្លើងភ្លើងក្នុងការរស់នៅនិងបញ្ហាស៊ីចុក។

លើសពីនេះទៅទៀត ខ្ញុំក៏បានជំរុញឲ្យភ្នេងៗនិងយុទ្ធជនច្រៀងចម្រៀងប្រឆាំងបដិវត្តន៍ និងឲ្យអ្នកទាំងនោះបំផ្លាញថ្នាំពេទ្យ និងអំបិល ប្រហុកនៅលើផ្ទះ ដោយប្រាប់ថាត្រូវបំផ្លាញចោលកុំហូបផ្ដេសផ្ដាស ព្រោះកន្លងទៅមានអ្នកពុលច្រើនគ្នាហើយ។

ខ្ញុំផ្ទាល់បានបំផ្លាញវិទ្យុធុន សេ-៤៦ អស់២គ្រឿង ម៉ាស៊ីនភ្លើង១៦គ្រឿង និងថ្នាំពេទ្យ៦ទៅ៨ឡាំង ព្រមទាំងគ្រឿងបន្លាស់ផ្សេងទៀត។

ក្រោយមកទៀត អង្គភាពត្រូវទៅលើកទំនប់នៅខត្តតម្រូវឲ្យទៅរស់នៅលាយឡំជាមួយប្រជាជនទាំងចាស់ទាំងថ្មីដែលកំពុងខ្វះខាត។ ពេលនោះខ្ញុំបានចាក់រុកយុទ្ធជនឲ្យសេរីក្នុងការស៊ីចុក ស្លៀកពាក់ ប្រើប្រាស់សម្ភារៈខ្លះខ្លាយ និងណែនាំមិនឲ្យយុទ្ធជនខបត្តិម្តងប្រជាជនជាម្ចាស់អាហារ ដើម្បីបំផ្លើសមាតិកាអង្គការដែលចែងថា កងទ័ពជាកូនជាចោរបស់ប្រជាជន។ ម្យ៉ាងទៀត ធ្វើបែបនេះនាំឲ្យប្រជាជនមានទំនាស់និងមិនជិតស្និទ្ធជាមួយកងទ័ព។

អង្គភាពបានត្រឡប់មកភ្នំពេញវិញនៅខែ១១ ឆ្នាំ១៩៧៥ តែត្រូវអង្គការរៀបចំឲ្យធ្វើដំណើរទៅការពារព្រំដែននៅខេត្តរតនគិរី។ ពេលនោះសុវ៉ាន់ត្រូវអង្គការដកទៅដាក់នៅវរសេនាតូចឯករាជ្យលេខ១៧១ នៅភ្នំពេញ។ ពេលកំពុងធ្វើដំណើរការទាក់ទងខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. ដើម្បីធ្វើសកម្មភាព គឺលំបាកណាស់។ រហូតដល់ ខែ២ឆ្នាំ១៩៧៦ ការធ្វើដំណើររបស់អង្គភាពក៏បានមកជួបជុំគ្នា។ មួយខែក្រោយមក ខៀន

បានហៅខ្ញុំទៅប្រជុំទទួលផែនការពី ឆ្នែម នៅក្នុងព្រៃ។ អ្នក ចូលរួមមាន កា, ខៀន, គីន, ស្ទូ, តុល, ព្រីក, វ៉ូ, ឡាន, មន, នាថ, ឆន និង ខ្ញុំ។ ការប្រជុំលើកនេះមានចំណុចពិសេសមួយ ខុសពីលើកមុន គឺការត្រៀមលក្ខណៈសម្បត្តិធ្វើរដ្ឋប្រហារ រំលំរដ្ឋ។ ក្រោយប្រជុំខ្ញុំបានបំផ្លាញវិទ្យុទាក់ទងសេ-២៥ មួយ គ្រឿង វិទ្យុធនតូច កម្រិត២វ៉ត់ ១ គ្រឿង។

ខ្ញុំជាមួយ និងសមាជិកដទៃទៀតបានបញ្ចុះបញ្ចូលយុទ្ធ ជនបីនាក់ឈ្មោះ សារ៉ាយ, ឡាវ និង ម៉ៃ រត់ទៅយួន។ សកម្ម ភាពបំផុសពាក្យស្នាក់ប្រឆាំង និងអង្គការនៅតែមានបន្ត ទៀត។

លុះមកដល់ក្រោយទៀត ខៀន និង ឆ្នែម បានប្រាប់ខ្ញុំ ថាថ្ងៃក្រោយគេនឹងនាំខ្ញុំទៅទាក់ទងខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. នៅអង្គ- ភាពវរសេនាតូច៨០២ និង អង្គភាពជុំវិញមន្ទីរកងពល៨០១ ហើយឆ្នែម បានបន្ថែមទៀតថា ខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. នៅកងពល ៩២០ ទុកឲ្យ ខៀន ទៅទាក់ទងខ្លួនឯងព្រោះ ខៀន ស្គាល់គ្នា ស្រាប់។

រហូតដល់ចុងខែ៦ ឆ្នាំ១៩៧៦ ខ្ញុំបានចាកចេញពីអង្គ ភាពវរសេនាតូច៨៨៣ ទៅធ្វើជានិរសារបស់ បងឡី នៅមន្ទីរ កងពល៨០១។

មួយរយៈក្រោយមក គណៈកងពលបានអញ្ជើញវរ សេនាតូច៨៨៣ ត្រឡប់មកក្រុមអង្គភាពទៅប្រជុំ ពេលនោះមាន ឆ្នែម និង ខៀន បានចូលរួមប្រជុំដែរ។ ឆ្លៀតពេលនោះ ឆ្នែម បានឲ្យ ខៀន នាំខ្ញុំទៅស្គាល់ខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. នៅវរសេនា តូច៨០២ ហើយ ឆ្នែម បានប្រាប់ខ្ញុំថា ខ្សែនោះធ្លាប់ទាក់ទង ជាមួយយួនទៀតផង។ បន្ទាប់មក ឆ្នែម បាននាំខ្ញុំទៅអង្គភាព ៨០២ ហើយចូលទៅផ្ទះរបស់មនុស្សម្នាក់ឈ្មោះ សុំ។ ពេល នោះខ្ញុំបានស្គាល់ខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. ពីរនាក់ថែមទៀតគឺ៖ ១) ឈ្មោះ សុំ បច្ចុប្បន្នមាននាទីជាលេខាអនុសេនាធំ វរសេនា តូចឯករាជ៨០២ កងពល៨០ ២) ឈ្មោះ ឆ្នែម បច្ចុប្បន្ន មាននាទីជាប្រធានអនុសេនាតូច វរសេនាតូចឯករាជ៨០២ កងពល៨០១។

ឆ្នែម បានប្រាប់អ្នកទាំងពីរឲ្យជួយណែនាំខ្ញុំទៅខ្សែដែល នៅជុំវិញនេះផង។ ខ្ញុំនិង ខៀន ក៏ត្រឡប់មកកងពលវិញ។ រយៈពេលដែលខ្ញុំនៅក្នុងកងពល ខ្ញុំបានចាក់រុករាយទុក្ខជនឲ្យ បង្កជាទំនាស់ទាំងក្នុងវរសេនាធំ និងតូច រហូតដល់មានការ ប្រជុំដោះស្រាយតែបញ្ហាទំនាស់ទាំងនេះ។

បញ្ជាក់ក្នុងចន្លោះខែ៩ឆ្នាំ១៩៧៦ ដល់ ខែ១ ឆ្នាំ១៩៧៧ ការទាក់ទងខ្សែ សេ.អ៊ី.អា. បានជាប់អស់មួយរយៈ។

ខ្ញុំបានទៅនិយាយជាមួយ ឆ្នែម និង សុំ ចង់ឲ្យគេនាំ ទៅស្គាល់ខ្សែផ្សេងៗនៅក្នុងតំបន់ តែអ្នកទាំងពីរប្រាប់ខ្ញុំថា ពួកគេជិតទៅព្រំដែន ហើយមួយទៀតខ្លួនបានទទួលផែនការ ពីឈ្មោះ ឆ្នែម និងខៀន ឲ្យទៅទាក់ទងជាមួយយួន ដើម្បីឲ្យ យួនក្តាប់ខ្សែត្រៀមរបស់កងវរសេនាតូច ៨០២ និង ៨៣៣ ដែលជាកងរបស់ ឆ្នែម។

ត្រាវជាឈ្មោះយួនដែល ឆ្នែម និង សុំ ធ្លាប់ទាក់ទងហើយ ត្រាវជាអ្នកទទួលខុសត្រូវចម្បងសញ្ញារបស់យើង។

លុះដល់ខែ២ ឆ្នាំ១៩៧៧ ឆ្នែម និង សុំ ប្រាប់ខ្ញុំថាគេត្រូវ ទៅខ្សែត្រៀមហើយ ដើម្បីសម្រេចផែនការដែលទទួលពី ឈ្មោះ ឆ្នែម គឺនាំយួនឈ្មោះ ត្រាវ និងគ្នាគេ២នាក់ទៀត ទៅក្តាប់ខ្សែត្រៀមអង្គភាព៨០២ និង ៨៣៣។

ខ្ញុំនៅតែបន្តសកម្មភាពបំផុសឲ្យមានទំនាស់នៅក្នុងកង រហូតដល់ក្រោយមក ឆ្នែម ត្រូវអង្គការដកចេញពីកងពល ៨០១ ឲ្យទៅធ្វើជាជំនួយការកងពល៩២០វិញ។ ឯការទាក់ ទងខ្សែនៅក្នុងអង្គភាពនៅមានជាប់ជាដដែល រហូតដល់អង្គ ការបានចាប់ខ្លួនខ្ញុំនៅថ្ងៃទី៧ ខែ៥ ឆ្នាំ១៩៧៧។

កំណត់ចំណាំ ៖ រាល់ចម្លើយសារភាពរបស់អ្នកទោស ទាំងអស់នៅមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ សុទ្ធតែឆ្លងកាត់ការបន្តិច បង្ខំ និងធ្វើឲ្យរណាកម្មធ្ងន់ធ្ងរពីកងស្តារចម្លើយរបស់ខ្មែរក្រ- ហម ដូច្នេះ យើងមិនអាចសន្និដ្ឋានបានថា ចម្លើយរបស់ សេង សុខុម ពិតឬយ៉ាងណានោះទេ។

ទ្រី សុជាតា

ដំណឹងជ្រើសរើសអ្នកស្រាវជ្រាវ

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ត្រូវការជ្រើសរើសអ្នកស្រាវជ្រាវដែលគ្រប់គ្រាន់ ឬអតិថិជនគ្រប់គ្រាន់ឯកទេសប្រវត្តិវិទ្យាចំនួន២០នាក់ ឲ្យចូលរួមក្នុងការ សរសេរសំណេរ “ប្រវត្តិសាស្ត្រចេញពីភូមិ” ទាក់ទងនឹងព្រឹត្តិការណ៍នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ចេញពីភូមិឃុំដែលខ្លួនកំពុង ឬធ្លាប់បំពេញការកិច្ចជាគ្រប់គ្រាន់។ កិច្ចការនេះ ជាកិច្ចការស្ម័គ្រចិត្តនៅក្នុងគម្រោងស្តីពី «ប្រវត្តិសាស្ត្រភូមិ» ហើយក៏ជាដំណាក់កាលទី២នៃការអនុវត្តកិច្ចការនេះដែរ។ សំណេររបស់អ្នកស្រាវជ្រាវ នឹងត្រូវបោះពុម្ពផ្សាយដោយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា រួចប្រគល់ជូនវិញដើម្បីប្រើប្រាស់ជាសម្ភារឧបទ្វេសក្នុងការបង្រៀន ឬប្រើប្រាស់ផ្ទាល់ខ្លួន។ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ឧបត្ថម្ភជាថវិកាសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវនេះ។

លក្ខខណ្ឌជ្រើសរើស

- ១) អ្នកស្រាវជ្រាវ ត្រូវតែជាអតីត ឬគ្រប់គ្រាន់ឯកទេសប្រវត្តិវិទ្យានៅក្នុងខេត្តព្រៃវែង, ស្វាយរៀង, ត្បូងឃ្មុំ, កណ្តាល (ស្រុកមុខកំពូល, ល្វាឯម និងខ្សាច់កណ្តាល) និងក្រចេះ (ស្រុកឆ្នួន) ដែលមិនជាប់ភ្នាក់ងារនាយកប្បនាយករងនៃវិទ្យាល័យ ឬការងារដទៃទៀតដែលខ្លួនកំពុងធ្វើការ។
- ២) មានចំណេះដឹងអំពីវិធីសាស្ត្រក្នុងការធ្វើកិច្ចការស្រាវជ្រាវដូចជា ការធ្វើបទសម្ភាសន៍ ទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកដែលត្រូវសម្ភាសន៍ វិភាគលើទិន្នន័យដើម និងសរសេរ។
- ៣) មានចំណេះដឹងសមរម្យក្នុងការប្រើប្រាស់កុំព្យូទ័រលើកម្មវិធី Microsoft Word & Excel និងមានកុំព្យូទ័រផ្ទាល់ខ្លួនដើម្បីធ្វើកិច្ចការនេះ។
- ៤) មានការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់ក្នុងការសម្រេចឲ្យបាននូវសំណេរតាមការកំណត់។
- ៥) មានភាពច្នៃប្រឌិតចំពោះការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ (ថតសំឡេង និងម៉ាស៊ីនថត) សម្រាប់កិច្ចការស្រាវជ្រាវ។
- ៦) មានសមត្ថភាពទំនាក់ទំនងជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។

លក្ខខណ្ឌការងារ

- ១) ធ្វើកិច្ចការស្រាវជ្រាវដោយមិនឲ្យប៉ះពាល់ដល់ម៉ោងបង្រៀនសិស្សនៅតាមវិទ្យាល័យដែលខ្លួនកំពុងបង្រៀន។
- ២) ប្រើប្រាស់ពេលវេលាសមស្រប ឬពេលទំនេរពីការបង្រៀន ដើម្បីធ្វើកិច្ចការនេះ។
- ៣) បែងចែកពេលវេលាច្បាស់លាស់ពីដំណើរការប្រព្រឹត្តទៅនៃកិច្ចការស្រាវជ្រាវ រួចផ្ញើមកកាន់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាដើម្បីការសហការ។ ឧទាហរណ៍៖ បង្ហាញគម្រោងផែនការជាដំណាក់កាលៗដូចជា៖ ប្រមូលធនធានសម្រាប់ ឯកសារយោង, កំណត់កោលដៅសម្រាប់សម្ភាសន៍, ការសម្ភាសន៍, វិភាគទិន្នន័យសម្ភាសន៍ និងសំណេរ។
- ៤) សរសេរកិច្ចការស្រាវជ្រាវឲ្យបានយ៉ាងហោចណាស់២០ទំព័រ។
- ៥) ផ្ញើសំណេរ និងកិច្ចសម្ភាសន៍ជាសំឡេងមកកាន់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដើម្បីរក្សាទុក និងងាយស្រួលក្នុងការពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ និងបោះពុម្ព។

ប្រសិនបើលោកគ្រូអ្នកគ្រូ និងប្រិយមិត្តដទៃទៀតមានការចាប់អារម្មណ៍លើកិច្ចការនេះ សូមដាក់ពាក្យស្នើសុំមកកាន់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវ ៖ ១) ពាក្យស្នើសុំធ្វើកិច្ចការស្រាវជ្រាវប្រវត្តិភូមិ។ ២) ប្រវត្តិរូបសង្ខេប១២ប្រាប់ និង ៣) សេចក្តីអធិប្បាយត្រួសៗពីប្រធានបទដែលចង់សរសេរ តាមអាស័យដ្ឋាន ផ្ទះលេខ៦៦ ផ្លូវព្រះសីហនុ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ ឬផ្ញើមកកាន់អ៊ីមែល truthrasy.p@dccam.org។ ការទទួលពាក្យផុតកំណត់ត្រឹម ថ្ងៃទី៣០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៨។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទងមកកាន់ ជេង ពស្ស័រវ៉ាស៊ី នាយកកម្មវិធីស្រាវជ្រាវ និងអប់រំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា តាមទូរសព្ទ ០១២ ៦៩៦៩៦១ ឬអ៊ីមែល truthrasy.p@dccam.org ។

វត្ថុបុរាណ របស់ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារមួយចំនួនដែលត្រូវបាន បាត់បង់ក្នុងពេលសង្គ្រាមស៊ីវិល

ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបាននូវផលប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើ សម្បត្តិវប្បធម៌ជាតិ។ បើទោះបីជាបុរាណវត្ថុជាច្រើន តែយុទ្ធជនរស់នៅនៅឆ្នាំ១៩៧៩ហើយក្តី ប៉ុន្តែសង្គ្រាម ស៊ីវិលនៅតែបន្ត ព្រមទាំងបានបង្កឲ្យមានមហន្តរាយដល់វត្ថុ បុរាណថែមទៀត។

ស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពប្រទាញប្រទង់ និងការរីករាលដាល ដើម្បីស្វែងរកសន្តិភាពក្នុងប្រទេសកម្ពុជាចន្លោះពីឆ្នាំ១៩៧៩ រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៩៣ វត្ថុបុរាណដែលពុំអាចកាត់ថ្លៃបាន មួយចំនួនត្រូវបានលួញញ័យផ្ទេរ និងលក់ទៅឲ្យប្រទេសជិត ខាង។ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យដែលមានព្រំប្រទល់ ខាងលិច ជាប់ព្រំដែនប្រទេសថៃ មានប្រាសាទល្បីល្បាញមួយឈ្មោះ ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ ស្ថិតក្នុងរចនាបថបាយ័ន សាងសង់ក្នុង រជ្ជកាលរបស់ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៧ ដើម្បីទទួលស្វាគមន៍បុត្រា របស់ព្រះអង្គ និងមេទ័ព៤រូបទៀតដែលបានលះបង់ជីវិតក្នុង សង្គ្រាមចម្បាំងជាមួយចម្បាំងក្នុងឆ្នាំ១១១៧។ ប្រាសាទនេះ

មានរូបចម្លាក់បដិមាផ្សេងៗ សម្រាប់ថ្វាយដល់ប្រាសាទ និងរូបចម្លាក់ឆ្មាំយាមប្រាសាទ ប្រកបដោយក្បាច់វិចិត្រ។ ប្រាសាទនេះមានទីតាំងនៅភូមិបន្ទាយឆ្មារ ឃុំបន្ទាយ ឆ្មារ ស្រុកថ្មពួក ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ដែលមានចម្ងាយប្រមាណ ជា២០គីឡូម៉ែត្រពីព្រំដែន-កម្ពុជាថៃ។ នៅក្នុងបរិវេណប្រា សាទបន្ទាយឆ្មារនៅ មានមួយទៀតគឺប្រាសាទបន្ទាយទ័ព ដែលមានក្បាច់រចនាល្អវិចិត្រ ប៉ុន្តែពិតជាត្រូវបានសោកស្តាយ ក្រៃលែងចំពោះរូបចម្លាក់មួយចំនួនដែលដាក់តាំងលម្អ នៅ ក្នុងប្រាសាទនេះ បានបាត់បង់នៅក្នុងអំឡុងពេលសង្គ្រាម។

ប្រជាជន ដែលរស់នៅជុំវិញតំបន់ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ បានឲ្យដឹងថា យើងបានត្រឹមឃើញរូបរាងទ្រង់ទ្រាយរបស់ ប្រាសាទនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះប៉ុណ្ណោះ ចំណែកឯរូបចម្លាក់ របស់ប្រាសាទប្រមាណជាង ១០០ ត្រូវបានបាត់បង់ដោយ ឈ្នួញមួយចំនួន យកទៅលក់ឲ្យប្រទេសជិតខាង។ តាមការ សាកសួរឈ្មោះ បូរីវ៉ាន់ មានអាយុ៨៧ឆ្នាំ ជាអតីតមេភូមិ នៅ

ផ្ទះក្រសាររបស់ខ្លួន បន្ទាប់ពីបានដឹងថាប្រទេសនឹងមាន សន្តិភាពឆាប់ៗ បូរីវ៉ាន់ បានបន្តទៀតថា រូបចម្លាក់នោះបាត់ បង់មុនពេលដែល អ៊ុន តាក់ បានរៀបចំឲ្យមានការបោះឆ្នោត ឆ្នាំ១៩៩៣។ ការបាត់បង់រូបចម្លាក់នេះគាត់ពិតជាសោក ស្តាយយ៉ាងខ្លាំង។ សព្វថ្ងៃនេះ បូរីវ៉ាន់ បានឃើញមានក្រុមការ ងាររបស់នាយកដ្ឋានគាំពារ និងអភិរក្សសំណង់បុរាណបាន

ក្រាហ្គណ៍លើផ្តែរ ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ

ព្រះពុទ្ធតាំងសមាធិនៅប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ

ឃុំបន្ទាយឆ្មារ ស្រុកថ្មប្លែក ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បានឲ្យដឹងថា វត្ថុបុរាណរួមមាន៖ រូបចម្លាក់តោ ក្បាលយក្ស និងរូបចម្លាក់ ដែលអាចលើករូបមួយចំនួនរបស់ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារត្រូវបាន ទាហាន និងឈ្នួញលួចនៅពេលយប់ដោយដឹកតាមរថយន្ត ឬដឹកតាមកោយន្តចេញពីប្រាសាទ។ រូបចម្លាក់នោះត្រូវបាន ឈ្នួញយកទៅលក់ឲ្យថៃក្នុងគោលបំណងយកប្រាក់មកផ្គត់

មកជួសជុលប្រាសាទ ដែលមានសភាពខូចខាតមួយចំនួន គាត់ពិតជាសប្បាយរីករាយណាស់ ហើយបានសញ្ជឹងគិតថា ប្រសិនបើរូបសម្លាក់ទាំងនោះស្ថិតនៅដល់បច្ចុប្បន្នមិនដឹងជា ប្រាសាទនេះស្រស់ស្អាតខ្លាំងប៉ុណ្ណាទេ ព្រោះប្រាសាទនេះនៅ ដាច់ពីប្រាសាទផ្សេង និងបានជួយថែរក្សាប្រទេសខ្មែរឲ្យមាន ភាពសុខសប្បាយរុងរឿងនៅអតីតកាល។

អ្នកភូមិម្នាក់ទៀត ឈ្មោះ ឈយ ភិល មានអាយុ៨១ឆ្នាំ ជាអតីតមេឃុំ និងបច្ចុប្បន្នជាព្រះសង្ឃ និងមានស្រុកកំណើត នៅស្រុកថ្មពួក ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បានមានសង្ឃដឹក ថា កាលពីព្រះអង្គនៅជាកុមារ ព្រះអង្គធ្លាប់មើលគោជិតៗ ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ ថែមទាំងបានទស្សនាបុរេប្រវត្តិប្រាសាទ ទៀតផង។ ព្រះអង្គមានសង្ឃដឹកថា នៅសម័យសាធារណ រដ្ឋខ្មែរបស់លោក លន់ នល់ រូបចម្លាក់រាយពាសពេញក្នុង បរិវេណប្រាសាទ បន្ទាប់ពីឃើញដូច្នេះ ប្រជាជន និងអាជ្ញា ធរនៅតំបន់ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ ក៏បាននាំគ្នាប្រមូលយកវត្ថុ បុរាណដែលនៅរហូតមកដាក់ទុកម្តុំនៅខាងកើតស្ទឹង ដិតផ្លូវចូលទៅប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ និងបាននាំគ្នាធ្វើរោងដើម្បី ចាំងកុំឲ្យត្រូវទឹកភ្លៀង និងកម្ដៅទៀតផង។ វត្ថុបុរាណដែល បានប្រមូលទុកទាំងនេះក៏មិនដឹងបាត់ទៅណាដែរ បន្ទាប់ពី ទាហាន លន់ នល់ យកឡានមកដឹកចេញទៅ ចំណែកប្រជា ជនក៏មិនហ៊ានតវ៉ាដែរ។ មានរូបចម្លាក់ច្រើនណាស់នៅក្នុង ប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ ដូចជា ក្បាលនាគរាជ និងព្រះពុទ្ធបដិមា ដែលបានបាត់នៅមុនឆ្នាំ១៩៧០ នៅពេលដែលក្រុមទាហាន ប៉ារ៉ាស៊ីតចូលមកកាន់កាប់នៅតំបន់នេះ ចំណែកប្រជាជនក្នុងភូមិ ដែលមានជីវភាពខ្វះខាត ក៏បានយកវត្ថុបុរាណទាំងនេះទៅ លក់ដែរ។ ព្រះអង្គមានសង្ឃដឹកបន្តថា នៅពេលដែលព្រះអង្គ ធ្វើជាមេឃុំ នៅឆ្នាំ១៩៨៧ ព្រះអង្គបានធ្វើការជាមួយកងទ័ព វៀតណាម និងបានស្នាក់ចាប់យកវត្ថុបុរាណដែលបម្រុងដឹក ចេញយកមកទុកវិញ។ កាលនោះប្រជាជនក្នុងភូមិបានប្រើ វិធីលួចវត្ថុបុរាណ ដោយយករទេះកោមកដឹកកណ្តាប់ ដោយ បង្កប់រូបចម្លាក់នៅខាងក្រោមបាតរទេះ។ បើទោះបីជាព្រះអង្គ បានព្យាយាមពន្យល់ប្រជាជនឲ្យយល់ពីតម្លៃនៃវត្ថុបុរាណទាំង នោះក្តី ក៏ប្រជាជនមួយចំនួននៅតែមិនខ្វល់ពីការណែនាំរបស់ ព្រះអង្គឡើយ។ ព្រះអង្គមានសង្ឃដឹកបន្តទៀតថា តាម ជំនឿអ្នកដែលលួចរូបចម្លាក់ និងវត្ថុបុរាណ នឹងវិនាសដោយ ខ្លួនឯងតាមធម្មជាតិ ដូចជា ការត្រូវបណ្តាសារបស់ដូនតា និង រស់នៅពុំមានសេចក្តីសុខឡើយ។ អ្នកដែលយកស្មាដៃដូនតា

ទៅលក់ប្រៀបបានដូចជាកាត់បេះដូងរបស់ខ្លួនឯងទៅលក់ និង មិនអាចរស់បានទេ។ ប្រសិនបើណាអ្នកយកសម្បត្តិវប្បធម៌ ជាតិទៅលក់ អ្នកនឹងបាត់បង់នូវអត្តសញ្ញាណជាតិខ្លួនឯង ការ បាត់បង់នូវអត្តសញ្ញាណជាតិខ្លួននេះហើយទើបធ្វើឲ្យបរទេស មិនស្គាល់ជាតិសាសន៍ខ្មែរ និងអាចឈានដល់ការបាត់បង់ ជាតិសាសន៍លើទឹកដីកំណើតខ្លួនឯង។

ចំណែក សន សំបូរ អាយុ៥២ឆ្នាំ រស់នៅស្រុកថ្មពួក ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បានឲ្យដឹងថា មានទាហានប៉ារ៉ាស៊ីតមួយ ចំនួនបានយកវត្ថុបុរាណទៅលក់ឲ្យជនជាតិថៃតាមបណ្តោយ ជួរភ្នំដងរែក ច្រកធ្នង់ ច្រកមហោស្រព ច្រកបឹងអំពិល ច្រក តាម៉ែត និងច្រកអាមៀន ជាដើម។ ច្រកនេះគឺជាច្រកដែល ប្រជាជនប្រើប្រាស់សម្រាប់ដឹកទំនិញ ទិញគោ និងលក់ស្រូវ ឲ្យទៅថៃ។ នៅពេលដែលប្រាសាទបាត់ដាក់មកទាហានមួយ ចំនួនបានដឹកកាយថ្មដែលបាត់ធ្លាក់ចុះមកដើម្បីរករូបចម្លាក់ និងវត្ថុបុរាណផ្សេងៗ។ ការគាស់កាយនេះហើយធ្វើឲ្យមាន ការបាត់បង់ផ្លែវត្ថុនិងរូបចម្លាក់និងធ្វើឲ្យប្រាសាទបន្ទាយ ឆ្មារកាន់តែទ្រុឌទ្រោម។

នៅពេលយើងដើរមើលប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ យើង ប្រាជកជាបានឮសំឡេងបក្សីខ្សៀវខ្សា ដែលធ្វើឲ្យយើងមាន អារម្មណ៍ស្រណោះសម្បត្តិវប្បធម៌ដែលបាត់បង់ និងធ្លាក់ បាក់បែកធ្លាក់គរនៅលើដី។ នៅជុំវិញប្រាសាទដែលមានអាយុ កាលរាប់រយឆ្នាំ យើងនឹងឃើញដើមឈើដែលដុះឬសចាក់ ទៅលើថ្មប្រាសាទគួរឲ្យសង្កេត ធ្វើឲ្យថ្មប្រាសាទខ្លះប្រេះ និង របេះធ្លាក់ក្បាច់មួយចំនួន។

វត្ថុបុរាណដែលបានបាត់បង់ពីប្រាសាទបន្ទាយឆ្មារ និង ប្រាសាទផ្សេងទៀតក្នុងបរិវេណនោះ ប្រមាណជា១០០ រូប មាន រូបចម្លាក់ក្បាលតោ រូបចម្លាក់ក្បាលនាគ រូបចម្លាក់ ក្បាលមនុស្ស ព្រះពុទ្ធរូប បានបាត់បង់។ ដូច្នេះប្រជាជនខ្មែរ ទាំងអស់គួររួបរួមគ្នាថែរក្សាស្នាដៃមរតកដូនតាកុំឲ្យបាត់បង់ បន្តទៀត។

ជាវររដ្ឋ មេត្តា

ម្តាយខ្ញុំក្លាយជាស្ត្រីរងការរំលោភដែលបាត់បង់ម្តី

ប្រវត្តិក្រសួរ

នាងខ្ញុំឈ្មោះ ស៊ី បូរីមី ភេទស្រី អាយុ៥១ឆ្នាំ ជាក្រុមប្រៀននៅសាលាករិយាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ។ ខ្ញុំកើតនៅសង្កាត់លេខ៥ រាជធានីភ្នំពេញ។ ខ្ញុំជាកូនច្បង ក្នុងចំណោមបងប្អូនបង្កើតចំនួន៤នាក់។ ប្អូនបន្ទាប់ខ្ញុំឈ្មោះ ស៊ី ពេជ្រ ភេទប្រុស, ឈ្មោះ ស៊ី សុធារី ភេទស្រី និងឈ្មោះ ស៊ី ស្រីលក្ខ ភេទស្រី ស្លាប់ឆ្នាំ១៩៧៦។ ឪពុករបស់ខ្ញុំឈ្មោះ ស៊ី ណែម មានមុខរបរជាវេជ្ជបណ្ឌិត។ គាត់បានគោរព និងស្រឡាញ់សម្តេចសីហនុ យ៉ាងខ្លាំង។ ចំណែកម្តាយខ្ញុំឈ្មោះ អោម នារីជាកូនស្រីរបស់ភូល្លយខេត្តកំពង់ធំ ឈ្មោះ អោម កែវ។

ម្តាយខ្ញុំ កើតនិងធំពេញវ័យនៅឆ្នុកទ្រូ ស្រុកបរិបូរណ៍ ខេត្តកំពង់ឆ្នាំងជាមួយម្តាយ ចំណែកលោកគា អោម កែវ រស់នៅជាមួយយាយចុងក្នុងខេត្តកំពង់ធំ។ ដោយសារមានជីវភាពធូរធារជីវិតបានយកម្តាយខ្ញុំឲ្យមករៀនបន្តនៅអនុវិទ្យាល័យ និងរស់នៅជាមួយគាត់ និងយាយចុងនៅទីរួមខេត្តកំពង់ធំ។ នៅទីនោះម្តាយខ្ញុំបានជួបជាមួយបងប្អូនជីដូនមួយជាច្រើននាក់ទៀត និងបានស្នាក់នៅជុំគ្នា រួមទាំងឪពុករបស់ខ្ញុំ។ ក្រោយមកអ្នកទាំងពីរបានរៀបការជាមួយគ្នា បើទោះបីជាម៉ា (លោកយាយខាងម្តាយខ្ញុំ) មិនពេញចិត្តការរៀបការរវាងបងប្អូនជីដូនមួយក៏ដោយ។ ក្រោយពីឪពុក និងម្តាយខ្ញុំ

ស៊ី បូរីមី បច្ចុប្បន្នជាក្រុមប្រៀននៅសាលាករិយាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ

បានរៀបការរួច អ្នកទាំងពីរក៏បានមករស់នៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ ទីពុកម្តាយខ្ញុំបានរស់នៅក្នុងផ្ទះឈើមួយនៅម្តុំបឹងសាឡាង។ បន្ទាប់មកទីពុករបស់ខ្ញុំក៏បានបន្តការសិក្សានៅមហាវិទ្យាល័យ វេជ្ជសាស្ត្រ (សាលាក្រហម)។

នៅឆ្នាំ១៩៧៣ ទីពុកខ្ញុំបានទទួលអាហារូបករណ៍ទៅរៀន នៅប្រទេសបារាំង ព្រមទាំងបានយកម្តាយខ្ញុំ និងប្អូនប្រុសខ្ញុំ ដែលមានជំងឺប្រកាច់ញឹកញាប់ទៅជាមួយដែរ។ ចំណែក ខ្ញុំ និងប្អូនស្រីបានរស់នៅជាមួយលោកយាយនៅទីក្រុងភ្នំពេញ បើទោះបីពេលនោះលោកយាយរបស់ខ្ញុំមិនសូវពេញចិត្តទីពុក ខ្ញុំក៏ដោយ ក៏គាត់នៅតែទំនុកបម្រុងនិងមើលថែរក្សាថាបាន យ៉ាងល្អដែរ។ «ម៉ា» គឺជាពាក្យដែលបងប្អូនខ្ញុំត្រូវហៅយាយ

ខាងម្តាយ។

ពេលត្រឡប់មកពីប្រទេសបារាំងវិញ

តាមខ្ញុំចាំ ប្រហែលជាមុនខ្មែរក្រហមកាន់កាប់ទីក្រុង ភ្នំពេញពីរខែ នៅឆ្នាំ១៩៧៥ ទីពុករបស់ខ្ញុំបានសម្រេចចិត្ត ត្រឡប់មកស្រុកខ្មែរវិញ បើទោះបីជាមានមិត្តភក្តិជិតស្និទ្ធ របស់គាត់នៅបារាំងដឹងថាស្រុកខ្មែរមិនស្រួល និងបានហាម ឃាត់គាត់មិនឲ្យត្រឡប់មកស្រុកខ្មែរក៏ដោយ។ ទីពុករបស់ខ្ញុំ យល់ឃើញថា ខ្មែរមិនអាចសម្លាប់ខ្មែរបានទេ ដូច្នេះបានជា គាត់សម្រេចចិត្តត្រឡប់មកស្រុកខ្មែរវិញរួមទាំងម្តាយ ប្អូន ប្រុស និងប្អូនស្រីដែលមានអាយុទើបតែបាន៣ខែដែលកើត នៅស្រុកបារាំងមកជាមួយដែរ។ ពេលត្រឡប់មកពីប្រទេស

ទីពុកម្តាយ និងប្អូនប្រុសរបស់ បូរីមី

បារាំងវិញ ទីពកខ្ញុំបានរៀបចំផ្ទះខាងក្រោមរៀបចំ និងខាងលើឈើជាកន្លែងសម្រាប់ព្យាបាលអ្នកជំងឺ ដោយមានម្តាយខ្ញុំជាជំនួយការនៅពេលវាគាត់អ្នកជំងឺ។ មិនយូរប៉ុន្មានស្ថានការណ៍នៅទីក្រុងភ្នំពេញចាប់ផ្តើមមានការប្រែប្រួល ដោយនៅតាមទូរទស្សន៍ ខ្ញុំបានឃើញការទម្លាក់គ្រាប់បែក និងឃើញមានខ្មោចស្លាប់នៅក្នុងអណ្តូងទឹកយ៉ាងច្រើន។ នៅពេលឃើញស្រុកទេសមិនស្រួលដូច្នេះ ទីពកខ្ញុំក៏បានក្លាយទៅជាមនុស្សមិនសូវនិយាយស្តី ប្រហែលជាគាត់ស្តាយក្រោយចំពោះរឿងដែលគាត់គិតថាមិនអាចកើតឡើង។ នៅពេលដែលស្ថានការណ៍ប្រទេសកាន់តែយ៉ាប់យឺតទៅ ទីពករបស់ខ្ញុំបានរៀបចំថ្នាំគីណាល់ ថ្នាំរក ចំនួនបីកំប៉ុស សម្លៀកបំពាក់ និងកន្ទុបកូននាំម្តាយខ្ញុំចេញពីផ្ទះ។ ទីពកខ្ញុំបានលាម៉ា កូនឈ្នួលម្នាក់ឈ្មោះ កា ហើយនៅផ្ទះខ្ញុំឃើញរៀបចំតុដំបូលដែលមានផ្លែឈើ និងភេសជ្ជៈផ្សេងៗសម្រាប់ទទួលទេវតាឆ្នាំថ្មី។ បន្ទាប់មកពួកយើងបានលាទីពកធំ (អំ) ឈ្មោះ ស៊ូ ធន់ដែលស្នាក់នៅផ្ទះជិតគ្នា រំលងផ្លូវមួយ។ ទីពកខ្ញុំបានផ្តាំអីថាឲ្យនាំម៉ារបស់ខ្ញុំទៅស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ ផង។ យើងមិនបាននៅយូរទេ ព្រោះប្រញាប់ឡើងយន្តហោះ។ ជំនួយការរបស់ទីពកខ្ញុំជួយដឹកដៃខ្ញុំ និងប្អូនរបស់ខ្ញុំធ្វើដំណើរសំដៅទៅប្រាសាទយន្តហោះ ប៉ុន្តែគួរឲ្យសោកស្តាយប្រាសាទយន្តហោះបានបិទទៅហើយ។ ខ្ញុំបានសង្កេតឃើញនៅតាមផ្លូវមានភាពស្ងាត់ជ្រងំកើតឡើង និងបានឃើញម្នាក់ដែក និងខោអាវនៅចោលពេញដី។ ខ្ញុំមិនបានគិតថា ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនោះគួរឲ្យសង្កេតខ្លាំងចំពោះខ្ញុំទេ ព្រោះខ្ញុំនៅតូច និងជារឿយៗជំនួយការទីពករបស់ខ្ញុំបានយកកន្សែងមកបាំងភ្នែកខ្ញុំមិនឲ្យមើលឃើញអ្វីច្រើនទេ។ គ្រួសារខ្ញុំបានធ្វើដំណើរពីផ្ទះមួយទៅផ្ទះមួយ ដោយពេលនោះខ្ញុំឃើញផ្ទះវិញ្ញាមួយចំនួនបានបិទទ្វារ និងដាក់គន្លឹះយ៉ាងជាប់។

ពេលជម្លៀស និងបាត់បង់សាច់ញាតិ

នៅពេលធ្វើដំណើរចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ គ្រួសារខ្ញុំបានជួបជាមួយម្តាយមីង សាច់ញាតិ និងមិត្តភក្តិដ៏ទៃទៀតរបស់

ទីពកខ្ញុំនៅរង្វង់មូលចោមចៅ ផ្លូវបំបែកទៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ និងខេត្តតាកែវ។ ម្តាយមីងរបស់ខ្ញុំបានឲ្យខ្សែកមួយខ្សែ ទម្ងន់ប្រហែលជា៥ដី និងមុនពណ៌សធំមួយមកទីពកម្តាយខ្ញុំ។ ទីពករបស់ខ្ញុំនិងគ្រួសារអ្នកជំនួយការបានលាម្តាយមីងសាច់ញាតិ និងមិត្តភក្តិ ដ៏ទៃទៀតទៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ ចំណែកពួកគេបានធ្វើដំណើរទៅស្រុកត្រាំកក់ខេត្តតាកែវ។ ទីពកខ្ញុំមិនបានត្រឡប់ទៅស្រុកត្រាំកក់វិញទេ ព្រោះនៅទីនោះមានមនុស្សស្គាល់គាត់ច្រើនណាស់។ ពេលធ្វើដំណើរទៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ យើងបានជួបគ្រួសារលោក ម៉ែន ហឿន ដែលត្រូវជាមិត្តភក្តិជិតស្និទ្ធរបស់ទីពកខ្ញុំ និងជាតំណាងរាស្ត្រ បានធ្វើដំណើរទៅជាមួយគ្នាដែរ។ ពេលទៅដល់ភូមិនៅជាប់ជើងភ្នំ ក្នុងខេត្តកំពង់ស្ពឺ ខ្មែរក្រហមបានឲ្យប្រជាជនថ្មីនៅម្តុំ និងប្រជាជនមូលដ្ឋាននៅម្តុំ ប៉ុន្តែមិនមានការរើសអើងគ្នាឡើយ។ ម្តាយខ្ញុំ និងប្រពន្ធជំនួយការបានដេរអាវសាច់អំបោះកប្បាសជូនមេភូមិ និងបុរសផ្សេងទៀតមានពណ៌លឿងខ្ចី ប៉ុន្តែពួកគាត់បានយកខោអាវដែលម្តាយខ្ញុំដេរឲ្យនោះទៅជ្រលក់ពណ៌ខ្មៅវិញ។

ខ្មែរក្រហមបានបែកដីឲ្យប្រជាជនថ្មីមួយកន្លែងដើម្បីដាំដំណាំសម្រាប់ហូបតាមគ្រួសារ។ នៅទីនោះខ្ញុំសប្បាយម្យ៉ាងដែរព្រោះចំពេលខែធ្នូកៀង ខ្ញុំបានដើរចាប់ក្តាម រើសខ្យងជាមួយម្តាយ និងបានដកផ្សិតដែលដុះយ៉ាងច្រើន ចំណែកទេសភាពក៏ស្រស់ស្អាតដែរដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំមិនអាចបំភ្លេចបាន។ នៅទីនោះ យើងក៏មិនជាប់ពោះដែរ ព្រោះទីពកខ្ញុំមានថ្នាំសម្រាប់ដូរយកអគ្គី និងមានមុនដែលមីងឲ្យតាមផ្លូវយកទៅអូសត្រី។

ម្តាយរបស់ខ្ញុំមិនចេះដាំបាយ ធ្វើម្ហូបទេតាំងពីដើមមក គាត់ក៏មិនដែលរៀនដាំស្លដែរ ព្រោះអាងមានអ្នកធ្វើម្ហូបឲ្យស្រាប់។ សំណាងល្អដែរ ដោយមានគ្រួសារជំនួយការរបស់ទីពកខ្ញុំមកជាមួយ ជួយដាំបាយ និងធ្វើម្ហូបឲ្យហូប។ ខ្ញុំបានស្គាល់ផ្ទះអាចម៍មាន់ និង ផ្ទះនៅពេលជម្លៀសទៅដល់ទីនោះ។ ផ្ទះអាចម៍មាន់ ជាអាហារដ៏ឆ្ងាញ់ និងមានរស់ជាតិសម្រាប់ប្រជាជនក្នុងភូមិ រួមទាំងសមាជិកគ្រួសាររបស់ខ្ញុំដែរ។ នៅ

ឆ្នាំ១៩៧៦ ម្តាយរបស់ ខ្ញុំនៅតែមិនចេះដាំបាយ និងធ្វើម្ហូប ដដែល ដោយមានគ្រួសារផ្សេងទៀតជួយដាំបាយឲ្យហូប។

ក្រោយមកឆ្នាំ១៩៧៦ ខ្មែរក្រហមបានជម្រៀសប្រជាជន ទាំងអស់នៅពេលយប់ទៅស្រុកព្រះនេត្រព្រះ ខេត្តបន្ទាយ- មានជ័យ។ ខ្មែរក្រហមបានដេញ និងបង្ខំប្រជាជនឲ្យប្រញាប់ បន្តដំណើរទៅមុខ។ នៅពេលចេញផុតពីភូមិ ខ្ញុំមិនដឹងថា ប្រជាជនមកពីខាងណាខ្លះនោះទេ ព្រោះមានមនុស្សច្រើន ណាស់ ខ្លះយូរ ខ្លះទូលអីវ៉ាន់ ដើរកាត់វាលស្រែកាត់ភ្នំ មិនមាន ទឹកដឹក និងអាហារសម្រាប់បរិភោគឡើយ។ នៅពេលនោះ ទីពុករបស់ខ្ញុំ មានជំងឺគ្រុន ប៉ុន្តែដោយសារកាត់ព្យាយាម ព្យាបាលដោយខ្លួនឯងទើបកាត់បានធូរស្រាល។ ពេលចេញ ពីកំពង់ស្ពឺ រួមមានគ្រួសារខ្ញុំ គ្រួសារជំនួយការទីពុកខ្ញុំ គ្រួសារ លោក ម៉ែន ហឿន បានធ្វើដំណើររួមគ្នា។ នៅពេលទៅដល់ ស្រុកព្រះនេត្រព្រះភ្នំ គ្រួសារខ្ញុំ និងគ្រួសារលោក ម៉ែន ហឿន ត្រូវបានខ្មែរក្រហមបែងចែកឲ្យទៅឃុំព្រះនេត្រព្រះ ចំណែក យាយ និងប្អូនថ្ងៃរបស់លោក ម៉ែន ហឿន និងគ្រួសារ ជំនួយការរបស់ទីពុកខ្ញុំ ត្រូវខ្មែរក្រហមបែងចែកឲ្យទៅនៅខាង ស្រុកភ្នំស្រុក។ នៅពេលនោះ ទីពុកខ្ញុំបានរកម្ហូបគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ហូបក្នុងគ្រួសារ។ ទីពុករបស់ខ្ញុំរកគ្រីបានយ៉ាងច្រើន ប៉ុន្តែដោយសារម្តាយរបស់ ខ្ញុំមិនចេះធ្វើត្រីប្រឡាក់ទុកហូប ទៅថ្ងៃមុខ ទើបនៅសល់ត្រី និងទុកចោល។ ប្រហែលជានៅ ខែមីនា និងខែមេសា ពេលម្តាយខ្ញុំកំពុងកិនអង្ករ ខ្មែរក្រហម បានមកហៅទីពុកខ្ញុំ និងមនុស្សប្រហែលជា ៥០នាក់ទៀត ដោយប្រាប់ថា ឲ្យទៅរៀនសូត្របីថ្ងៃ ប៉ុន្តែម្តាយខ្ញុំបានដឹងមុន ថា ទីពុករបស់ខ្ញុំនឹងមិនអាចត្រឡប់មកផ្ទះវិញទេ។ ម្តាយខ្ញុំ បានទឹបកូនយ៉ាង រយៈពេលបីថ្ងៃបានកន្លងផុតទៅ ម្តាយខ្ញុំមិន ឃើញទីពុកខ្ញុំត្រឡប់មកផ្ទះតាមការសន្យារបស់ខ្មែរក្រហម ឡើយ។ ភាពសោកសង្រេងបានកើតមកលើគ្រួសារខ្ញុំ។ ក្រោយ មក ប្អូនស្រីពៅរបស់ខ្ញុំឈ្មោះ ស៊ូ ស្រីលីក្ខ បានស្លាប់ទៀត ដោយសារគ្មានអាហារបរិភោគគ្រប់គ្រាន់ និងមិនមានអ្នក មើលថែ។ ការបាត់បង់ទីពុក និងប្អូនស្រីខ្ញុំផ្ទះៗបានធ្វើឲ្យ

ម្តាយរបស់ខ្ញុំខូចចិត្តកាន់តែខ្លាំងឡើង។

ការចោទប្រកាន់ និងរួចផុតពីសេចក្តីស្លាប់

នៅឆ្នាំ១៩៧៧ ម្តាយខ្ញុំចាប់បានសត្វកណ្តុរធំមួយដែល រត់កាត់ខ្លួនកាត់នៅពេលសម្រាកពេលយប់។ កាត់បានយក កណ្តុរនោះទៅស្មោរជាមួយដីឲ្យកូនៗហូប។ ខ្មែរក្រហមបាន ចោទប្រកាន់ម្តាយខ្ញុំថា បានលួចមាន់យកទៅស្មោរ បើទោះបី បានដឹងថាជាសត្វកណ្តុរក៏ដោយ។ ម្តាយខ្ញុំត្រូវបានអង្គការ ដាក់ទណ្ឌកម្មឲ្យទៅរស់នៅក្នុងជម្រកស្រូវ។ ចាប់តាំងពីពេល នោះមក គ្រួសាររបស់ខ្ញុំបានស្ថិតនៅក្នុងការតាមដានពីកង ឈ្មួញខ្មែរក្រហមជាប្រចាំ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៨ ខ្ញុំបានចូលកងកុមារដើរកាប់ដើមទន្លេន ខែត្រធ្វើដី នៅជិតភ្នំជញ្ជាំង។ ចំណែកម្តាយខ្ញុំមានជំងឺ បាន សុំអង្គការទៅព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យជប់ ដែលមានចម្ងាយ ប្រហែល៧គីឡូម៉ែត្រពីស្រុកព្រះនេត្រព្រះ។ ម្តាយខ្ញុំមិនចង់ ត្រឡប់មកស្រុកព្រះនេត្រព្រះវិញទេ ព្រោះខ្មែរក្រហមបាន ធ្វើបាបកាត់។ នៅពេលយប់មួយម្តាយខ្ញុំបានទៅលួចដំឡូង នៅភូមិមួយជាប់មន្ទីរពេទ្យជប់យកមកហូប បើមិនដូច្នេះ កាត់អាចដាច់ពោះស្លាប់ព្រោះខ្មែរក្រហមមិនឲ្យអាហារអ្នក ជំងឺហូបគ្រប់គ្រាន់ឡើយ។ ក្រោយមកនៅវេលាយប់មួយ ខ្មែរក្រហមបានអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំទៅជួបម្តាយនៅមន្ទីរពេទ្យជប់។ នៅទីនោះ ខ្ញុំបានលួចដំឡូងអង្គការព្រោះនៅជិតមន្ទីរពេទ្យ ជប់មានចម្ការដំឡូងច្រើន ប៉ុន្តែអកុសល ខ្ញុំត្រូវបានឈ្មួញខ្មែរ ក្រហមតាមទាន់ និងវាយខ្ញុំឡើងហើមពេញខ្លួន។ នៅក្នុងមន្ទីរ ពេទ្យជប់ ខ្មែរក្រហមបានចាប់បានអ្នកជំងឺម្នាក់ដែលបានទៅ លួចដំឡូងដែរ។ នៅពេលព្រលឹមថ្ងៃបន្ទាប់ ខ្ញុំមិនបានឃើញ អ្នកជំងឺនោះទេ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ខ្មែរក្រហមបាន តាមដានអ្នកទៅលួចដំឡូង។ ពេលដឹងរឿងនេះ ម្តាយខ្ញុំបាន លួចចេញពីមន្ទីរពេទ្យជប់ បន្ទាប់មកបាននាំប្អូនៗខ្ញុំទៅរស់ នៅក្នុងព្រៃនាម ដែលមានដើមស្រូវខ្ពស់ៗដុះញឹកដែលអាច បាំងមិនឲ្យខ្មែរក្រហមរកកាត់ឃើញ។ ខ្ញុំបានលួចរត់ចេញពី កងកុមារទៅរស់នៅជាមួយម្តាយក្នុងព្រៃនាមដែរ។ នៅក្នុង

ព្រៃនាមមួយខ្ញុំអាចរកអាហារឲ្យកូនៗហូបគ្រប់គ្រាន់ព្រោះ យើងរស់នៅជិតត្រពាំងមួយធំ។ ខ្ញុំចូលចិត្តចាប់ពស់បោក និងយកមកស្ងោរ ចំណែកមួយខ្ញុំ ចូលចិត្តរកត្រី កំពឹស និង ចាប់កណ្តុរ។ មួយខ្ញុំនិងកូនៗបានរស់នៅក្នុងព្រៃនាមប្រហែល ជាពីរទៅបីខែ មុនពេលកងទ័ពវៀតណាមចូលមកដល់។

បែកឆ្នាំ១៩៧៩ និងបំណងចង់ត្រឡប់ទៅភ្នំពេញវិញ

នៅឆ្នាំ១៩៧៩ ពេលកងទ័ពវៀតណាមចូលមកដល់ខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ មួយខ្ញុំ បាននាំកូនៗទៅនៅក្នុងភូមិវិញ។ មួយខ្ញុំបានទៅរស់នៅក្នុងជង្រកស្រូវដែលខ្មែរក្រហមឲ្យនៅ ពីមុន។ នៅក្នុងភូមិប្រជាជនបាននាំគ្នារាំច្រៀងអបអរសាទរ កងទ័ពវៀតណាមដែលចូលមកដល់។ ប្រជាជនបាននាំគ្នាទៅ តាស់ជង្រករបស់ខ្មែរក្រហម នៅក្បែររោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ក្នុងភូមិ។ មួយខ្ញុំយកបានអង្ករមួយផ្ទុំនៅពេលនោះ។ មួយ ខ្ញុំបានយកអង្ករមួយចំណែកមកកិនធ្វើនំបញ្ចុកលក់ ចំណែក

អង្ករនៅសល់ គាត់សន្សំទុកដើម្បីឲ្យថ្ងៃឈ្នួលរទេះគោដឹក គ្រួសារខ្ញុំទៅខេត្តសៀមរាប។ ទន្ទឹមនឹងនោះ គាត់ក៏ចេះធ្វើនំ បញ្ចុក ផ្អកត្រីក្រឹម ធ្វើម្សៀត និងផ្អកកំពឹសដូរអង្ករ ស្រូវ និង មាសដែរ។ ក្រោយពីសន្សំបានអង្ករគ្រប់គ្រាន់ល្មមឲ្យថ្ងៃរទេះ គោមួយខ្ញុំបាននាំកូនៗធ្វើដំណើរទៅសៀមរាប។ ដោយសារ នៅលើរទេះគោមានអ្នកជិះច្រើនពេក ខ្ញុំក៏បានចុះដើរតាម ក្រោយរទេះ។ ពេលធ្វើដំណើរតាមផ្លូវខ្ញុំបានជួបជាមួយកងទ័ព វៀតណាមជាហូរហែ។ មួយខ្ញុំដែលចេះនិយាយភាសាវៀត- ណាមខ្លះ ក៏បានទំនាក់ទំនងជាមួយកងទ័ពវៀតណាម និងបាន សុំឡានកងទ័ពវៀតណាមជិះមកស្រុកក្រឡាញ់។ កងទ័ព វៀតណាមបានឲ្យអង្ករខ្លះមកមួយខ្ញុំ។ នៅពេលយប់វៀត- ណាមបានឲ្យបាយយើងហូប និងផ្តល់កន្លែងឲ្យសម្រាក។ មួយខ្ញុំបាននាំកូនៗធ្វើដំណើរបន្ត ដោយមានមាសខ្លះនៅ ជាប់ខ្លួនរបស់គាត់ដែលបានមកពីការធ្វើនំបញ្ចុក ផ្អកត្រីក្រឹម

ជួរខាងមុខរាប់ពីឆ្វេងទី៤៖ ទីពុករបស់ បូរ៉ាមី និងមិត្តភក្តិ នៅថ្ងៃបញ្ចប់ការសិក្សា

កំពឹស មុំល្អុង និងអ្នកលក់ដូរ កាលពីពេលកាត់រស់នៅ ព្រះនេត្រព្រះខេត្តបន្ទាយមានជ័យ និងសល់ខ្លះពីម្តាយមីងឲ្យ តាំងពីឆ្នាំ១៩៧៥ និងចិញ្ចៀនមាសរបស់ទីពកខ្ញុំ។ មាសទាំង នោះ ម្តាយខ្ញុំបានយកមកដូរអាហាររហូតនៅតាមផ្លូវរហូត ធ្វើដំណើរទៅដល់ទីរួមខេត្តសៀមរាប។ នៅពេលដល់ខេត្ត សៀមរាប យើងបានចាប់ផ្តើមជីវភាពថ្មីមួយទៀតដោយ ម្តាយរបស់ខ្ញុំ និងខ្ញុំបានទិញផ្ទះក្រឡាញ់ ផ្ទះកូលេនព្រៃពីអ្នក សៀមរាប យកទៅលក់រាយបន្តទៀត។ យើងលក់ដប់ដំ ចំណេញបានពីរដុំ។ យើងក៏ទទួលបានអំណោយក្រណាត់ អាវសំពត់ពណ៌ខៀវ និងអគ្គរពីអាជ្ញាធរខេត្តសៀមរាបដែរ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ខ្ញុំនិងក្មេងដីទៃទៀតចូលចិត្តទៅលួចអគ្គរ ក្នុងយូរឆ្នាំម្នាក់នៃកម្សាន្តនៅផ្ទះជាប់ស្ទីតនៃទីរួមខេត្តសៀម- រាបបច្ចុប្បន្ន។ យើងបានសន្សំមាស និងអគ្គរដើម្បីធ្វើដំណើរ មកភ្នំពេញវិញ។ នៅពេលនោះ មានប្រជាជនជាច្រើនបាន

រកស៊ីរត់ពន្ធមាស ប្រាក់ សារីន និង ខោអាវក្មេងៗ ពីបន្ទាយ មានជ័យទៅភ្នំពេញ។ ក្រោយមកម្តាយខ្ញុំបានជួបអ្នករត់ពន្ធពី សៀមរាបទៅកំពង់ចាម ដូច្នេះគាត់ក៏សុំឱ្យអ្នកទាំងនោះជិះ ទៅទីរួមខេត្តកំពង់ចាម។ ពេលឱ្យរួចមកឈប់នៅខេត្តកំពង់ធំ ស្រាប់តែបាត់អគ្គររបស់យើងអស់ ប៉ុន្តែសំណាងល្អម្តាយ របស់ខ្ញុំបានសល់មាសជាប់ខ្លួន។ គ្រួសារខ្ញុំបានទៅរស់នៅខេត្ត កំពង់ចាម រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៨០ ទើបធ្វើដំណើរតាមទូកមក ភ្នំពេញ។ ម្តាយខ្ញុំបានទៅរកផ្ទះចាស់របស់គាត់នៅបឹងសាឡាង ប៉ុន្តែដោយសារទីនោះមានសភាពស្ងាត់ជ្រងំ ទើបគាត់នាំកូនៗ មករស់នៅជិតផ្សារច្បារអំពៅវិញ។ ក្រោយមក ម្តាយខ្ញុំបាន រកឃើញមុខរបរដែលអាចចិញ្ចឹមកូនរស់ ដោយគាត់យក ខោអាវក្មេង និងសារីន ពីភ្នំពេញទៅលក់នៅខេត្តកំពង់ចាម ដោយជិះកាណូត។ ម្តាយខ្ញុំបានធ្វើដំណើរដោយយប់នៅ កន្លែងណា គាត់ដេកនៅលើកាណូត ឬទូកនៅកន្លែងនោះ។ ពេលនោះ ម៉ារបស់ខ្ញុំដែលនៅរស់មកពីស្រុកត្រាំកក់ បាន តាមរកម្តាយខ្ញុំ និងថៅវានៅខេត្តបាត់ដំបង បន្ទាយមានជ័យ សៀមរាប រហូតទៅដល់ខេត្តកំពង់ចាម ប៉ុន្តែមានអ្នកភូមិ ប្រាប់គាត់ថា យើងមកភ្នំពេញវិញហើយ។ ម៉ាបានត្រឡប់ មករកនៅភ្នំពេញវិញ ប៉ុន្តែយើងមិនទាន់បានជួបគ្នាភ្លាមៗ ទេ។ ក្រោយមកយើងបានជួបគ្នាវិញនៅប្រាំងទន្លេជិតផ្សារ ច្បារអំពៅ ខ្ញុំពិតជាសប្បាយរកអ្វីថ្ងៃមិនត្រូវ។ ខ្ញុំនិងប្អូនៗ ខ្ញុំបានគេងមានភាពកក់ក្តៅនៅក្នុងផ្ទះ លែងរសាត់អណ្តែត ទៀតហើយ។

មួយឆ្នាំក្រោយមក មានគ្រួសារមួយដែលធ្លាប់រស់នៅ ជិតផ្ទះរបស់ខ្ញុំនៅបឹងសាឡាងកាលពីសង្គមចាស់ និងធ្លាប់ ធ្វើជាអ្នកដាំបាយនៅមន្ទីរ-ស២១សម័យខ្មែរក្រហម បាន ប្រាប់ម្តាយខ្ញុំថា បានឃើញខ្មែរក្រហមបញ្ជូនទីពកខ្ញុំមកមន្ទីរ ស-២១ ដោយផ្ទាល់ភ្នែក។ ព័ត៌មាននេះបានធ្វើឲ្យខ្ញុំនៅមិន អស់ចិត្ត ថាតើទីពកខ្ញុំត្រូវបានខ្មែរក្រហមសម្លាប់នៅស្រុក ព្រះនេត្រព្រះ ឬនៅទីលំនៅយ៉ាងណានោះទេ។

ជាវរវង្ស មេត្តា

ទីពក បូរីមី ឆ្នាំ១៩៦៧

និស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់វែងធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សានៅស្ថានទូតអាមេរិក

តំបន់អន្លង់វែង គឺជាតំបន់មួយ ស្ថិតនៅភាគខាងជើង នៃប្រទេសកម្ពុជា។ ស្រុកអន្លង់វែងគឺជាតំបន់តស៊ូបង្កើនក្រោយ របស់ខ្មែរក្រហម និង ជាតំបន់ដាច់ស្រយាល គ្មានការទំនាក់ ទំនងជាមួយអ្នកខាងក្រៅ។ ក្រោយសមាណកម្មឆ្នាំ១៩៩៨ ប្រជាជននៅអន្លង់វែងបានចាប់ផ្តើមមានទំនាក់ទំនងជាមួយ ពិភពខាងក្រៅ ចំណែកប្រជាជនចំណូលថ្នាក់បានចាប់ផ្តើម ចូលទៅរស់នៅក្នុងតំបន់នេះ។ មកដល់សព្វថ្ងៃនេះ អន្លង់វែង ត្រូវបានប្រែក្លាយជាតំបន់ដែលមានសក្តានុពល ខាងវិស័យ ទេសចរណ៍ រួមមានទីតាំងប្រវត្តិសាស្ត្រទាំង១៤កន្លែង ទេស- ភាពធម្មជាតិ ប្រាសាទ សិលាចារឹក ដែលនៅសេសសល់ក្នុង ព្រៃ ដែលត្រូវបានអ្នកបុរាណវិទ្យានៃខេត្តឧត្តរមានជ័យ រក ឃើញនាពេលថ្មីៗនេះ។ ប្រជាជនដែលរស់នៅស្រុកអន្លង់វែង មានមោទនភាពនឹងអ្វីដែលខ្លួនមាន និងបានចូលរួមចំណែក ក្នុងការថែរក្សាប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ខ្លួននិងបានជំរុញឲ្យកូនចៅ របស់ខ្លួនទទួលបានការអប់រំថែមទៀតផង។

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានបង្កើតគម្រោងដែល

មានឈ្មោះថា មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង បានធ្វើការ ជាមួយសហគមន៍នៅអន្លង់វែងជាយូរមកហើយ ដោយផ្ដោត សំខាន់ទៅលើការផ្សះផ្សា និងសន្តិភាព។ ក្រៅពីកិច្ចការទាំង នេះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានរួមចំណែកក្នុងការ បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សនៅស្រុកអន្លង់វែង ដោយ បង្រៀនសិស្ស អំពីរបៀបធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយប្រជាជនក្នុង សហគមន៍ របៀបសម្ភាសន៍អ្នកភូមិពីបទពិសោធន៍ក្នុងរបប ខ្មែរក្រហម ព្រមទាំងបានផ្តល់ការគាំទ្រដល់សិស្សដែលទើប បញ្ចប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ ឲ្យមានឱកាសមកបន្តការ សិក្សានៅទីក្រុងភ្នំពេញ ជួយបង្រៀនភាសាអង់គ្លេស ជួយ សម្រួលក្នុងការរស់នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ការធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សា និងជួយជំរុញឲ្យនិស្សិតទាំងនេះ ខិតខំប្រឹងប្រែងរៀនសូត្រ ដើម្បីត្រឡប់ទៅអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍របស់ខ្លួនវិញ។

នៅថ្ងៃទី៨ខែសីហាឆ្នាំ២០១៨ វេលាម៉ោង ២:០០ រសៀល លោក ផាត បូរី បុគ្គលិកគម្រោងមជ្ឈមណ្ឌល សន្តិភាពអន្លង់វែង នៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានដឹកនាំ

រូបថតអនុស្សាវរីយ៍ ឯកអគ្គរដ្ឋទូត វីញ៉ែម ហេង ជាមួយនិស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់វែង

និស្សិត មកពីស្រុកអន្លង់វែងចំនួន១៤នាក់ ទៅធ្វើទស្សនកិច្ច សិក្សានៅស្ថានទូតអាមេរិកជាលើកដំបូង ដែលមានទីតាំង នៅសង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ។

និស្សិតទាំងនេះ រួមមាន ៖ ១) បាទ ឡេត មុខវិជ្ជាសិក្សា គីមីចំណីអាហារ ២) តេង រូបដី មុខវិជ្ជាសិក្សា រូបវិទ្យា ៣) ហាក់ សុគន្ធារី មុខវិជ្ជាសិក្សា គីសេដ ៤) វ៉ុឡី ហុងឡាយ មុខវិជ្ជាសិក្សា គណិតវិទ្យា ៥) អ៊ី ឆែយ៉ៃ មុខវិជ្ជាសិក្សា គីសេដ ៦) ក្រិន សុខ្លួន មុខវិជ្ជាសិក្សា គណិតវិទ្យា ៧) ឃិន សិលា មុខវិជ្ជាសិក្សា ប្រវត្តិវិទ្យា ៨) ថៃ ជន្នី មុខវិជ្ជាសិក្សា អគ្គីសនី ៩) អ៊ី ឆែយ៉ៃ មុខវិជ្ជាសិក្សា ជំនួញ ១០) លាង យូអ៊ី មុខវិជ្ជាសិក្សា អភិវឌ្ឍន៍បទ១១) ឆេន សំអឿន មុខវិជ្ជាសិក្សា សំណង់ស៊ីវិល ១២) ជន កញ្ញា មុខវិជ្ជាសិក្សា គណិតវិទ្យា ១៣) តៃង ពេជ្រវិច្ឆិកា មុខវិជ្ជាសិក្សា ធនាគារ និង ១៤) ស្លាត វិចិត្រ កំពុងដាក់ពាក្យសុំចូលរៀនផ្នែកច្បាប់។

និស្សិតទាំង១៤នាក់នេះ ក៏បានជួបសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិកប្រចាំនៅប្រទេស កម្ពុជា វីល្យែម ហេដ លោក វីល្យែម ហេដ បានសម្តែងនូវ ការស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ ចំពោះដំណើរទស្សនកិច្ចរបស់ និស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់វែង។ លោកបានសម្តែងនូវការចាប់ អារម្មណ៍ ព្រមទាំងចង់ឲ្យយុវជនយល់ដឹងអំពីសារសំខាន់នៃ ការផ្សះផ្សាជាតិ និងបានផ្តល់ឱកាសឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ បទពិសោធន៍រវាងនិស្សិតកម្ពុជា និងអាមេរិកថែមទៀត។

និស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់វែង ក៏បានរៀបរាប់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ តំបន់អន្លង់វែង ព្រមទាំងសក្តានុពលរបស់ខេត្តឧត្តរមានជ័យ ទៅកាន់និស្សិតអាមេរិកចំនួន១៥នាក់។ ក្រោយពីចែករំលែក បទពិសោធន៍ជាមួយគ្នារួចមក និស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់វែង បានធ្វើទស្សនកិច្ចក្នុងបរិវេណស្ថានទូតអាមេរិក។ មន្ត្រីទទួល បន្ទុកផ្នែកវប្បធម៌របស់ស្ថានទូតអាមេរិកក៏បានធ្វើបទបង្ហាញ ដល់និស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់វែង អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ និងទំនាក់ ទំនងរវាងកម្ពុជា និងសហរដ្ឋអាមេរិក ហើយបាននាំនិស្សិត ទាំងនេះទៅទស្សនាការតាំងពិព័រណ៍រូបថតជាច្រើនទៀតរបស់ លោកជំទាវទី១របស់អាមេរិក គឺ ហ្សាក្កីលីន កេណ្ឌីឌី អូណា ស៊ីស ដែលបានមកទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសកម្ពុជានៅថ្ងៃទី២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៦៧ ក្នុងសម័យសង្គ្រាមស្រូវនិយម ដែលមាន សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ជាព្រះប្រមុខរដ្ឋក្នុងគោល បំណងស្តារនូវទំនាក់ទំនងរវាងកម្ពុជា និងសហរដ្ឋអាមេរិក ឡើងវិញ។ ក្រោយពីបានទស្សនាការតាំងពិព័រណ៍រូបថតរួច មក លោក វីល្យែម ហេដ ក៏បានផ្តល់ឱកាសឲ្យនិស្សិតមក ពីស្រុកអន្លង់វែងចូលសិក្សាស្រាវជ្រាវនៅក្នុង បណ្ណាល័យ របស់ស្ថានទូត ចូលប្រើប្រាស់ អ៊ិនធើណែត និងផ្តល់កាត ពិសេសដល់និស្សិតទាំងនេះឲ្យចូលបណ្ណាល័យ និងបាន បង្ហាញពីរបៀបទទួលបានអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សា នៅ សហរដ្ឋអាមេរិកទៀតផង។

ជាវរដ្ឋ មេត្តា

ការទស្សនាការបង្ហាញរូបថត របស់លោកជំទាវ ហ្សាក្កីលីន កេណ្ឌីឌី អូណាស៊ីស បានមកធ្វើទស្សនកិច្ចប្រទេសកម្ពុជា ជាលើកដំបូង ដំណើរទស្សនកិច្ចរបស់ និស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់ វែង

លោក វីល្យែម ហេដ ឯកអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិកប្រចាំ ប្រទេសកម្ពុជា ជួបសំណេះសំណាលជាមួយនិស្សិតមកពីស្រុកអន្លង់ វែង

ភាពខុសគ្នា និង ការចាំបាច់នៅស្រុកអន្លង់វែង

ទេសភាពដ៏ស្រស់ត្រកាល និងអាកាសធាតុត្រជាក់នាពេលព្រឹកព្រលឹម រួមនឹងអំពូលពុះសន្លឹកធ្វើឲ្យខ្ញុំអាចមើលឃើញទិដ្ឋភាពរបស់ស្រុកអន្លង់វែងពីលើភ្នំដងរែកច្បាស់ប្រាកដ។ ទិដ្ឋភាពនាពេលព្រឹកដែលមានសភាពមិនច្បាស់ ដោយសារតែអំណាចនៃសីតុណ្ហភាព ប្រៀបដូចជាចំណេះដឹងរបស់ខ្ញុំទាក់ទងនឹងស្រុកអន្លង់វែងមុនពេលមកដល់ទីនោះ។ បុរេវិនិច្ឆ័យនិងគំនិតដំបូងរបស់ខ្ញុំចំពោះស្រុកអន្លង់វែងគឺទីនោះជាកន្លែងកាន់កាប់របស់អតីតមេដឹកនាំរបស់ខ្មែរក្រហម និងជាកន្លែងដែលមិនគួរឲ្យទៅទាល់តែសោះ។ ប្រជាជនគួរតែមានភាពកាចសាហាវដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំភ័យខ្លាច។ ប៉ុន្តែគ្រប់យ៉ាងមានភាពខុសគ្នាពីអ្វីដែលខ្ញុំធ្លាប់បានគិត។

ប្រជាជននៅស្រុកអន្លង់វែងមានភាពរួសរាយយ៉ាងខ្លាំង។ ខ្ញុំបានជួប ព្រមទាំង និយាយគ្នាពីជីវភាពក្រសួរ និងការងាររបស់ក្រុមគ្រួសារគាត់ ហើយគាត់ក៏មានភាពរីករាយរៀបរាប់អំពីរឿងទាំងនេះមកកាន់ខ្ញុំ។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលខ្ញុំបានសួរគាត់អំពីបញ្ហាប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម គាត់ហាក់ដូចជាផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់គាត់មិនចង់និយាយ។ ខ្ញុំពិបាកសួរ

គាត់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ជូរចត់នេះ ព្រោះអ្វីដែលគាត់បាននិយាយគ្រាន់តែជាស្នេដ្ឋដែលដុះប្រះនឹងទឹកទន្លេដែលមានជម្រៅមិនអាចវាស់បានតែប៉ុណ្ណោះ។ រឿងទាំងនោះស្ថិតនៅជាអាថ៌កំបាំងនៅឡើយ។

ខណៈពេលដែលប្រជាជនទូទៅ គិតថា មេដឹកនាំរបបខ្មែរក្រហម គឺជាជនឈោរឈៅ និងកាចសាហាវ ប្រជាជននៅស្រុកអន្លង់វែងមានទស្សនៈផ្សេងទៅវិញ។ មេដឹកនាំដូចជា តាម៉ុក ត្រូវបានអ្នកស្រុកអន្លង់វែងគោរព និងឲ្យតម្លៃ។ នៅក្នុងចិត្តរបស់ប្រជាជនស្រុកអន្លង់វែង តាម៉ុក គឺជាមេដឹកនាំដែលល្អម្នាក់ ជាអ្នកកសាងសហគមន៍អន្លង់វែង និងជាជនសប្បុរស។

ខ្ញុំធ្លាប់គិតថា តំបន់អន្លង់វែង គឺជាកន្លែងដែលដាច់ស្រយាល កន្លែងគ្រោះថ្នាក់ និងជាតំបន់ដែលពិបាកទៅដល់។ នៅក្នុងគំនិតរបស់ខ្ញុំ តំបន់នេះច្បាស់ជាគ្មានផ្លូវធ្វើដំណើរស្រួលនោះទេ ហើយមធ្យោបាយធ្វើដំណើរទៀតសោត ក៏មិនទំនើបដែរ។ ប៉ុន្តែនៅពេលចូលមកដល់តំបន់នេះ ខ្ញុំបានឃើញភាពរីកចម្រើនជាច្រើន។ ប្រជាជនមានជីវភាពល្អប្រសើរ ហើយ

ទំហំកា០៥ នៅស្រុកអន្លង់វែង

បណ្តាញផ្លូវគមនាគមន៍ក៏ល្អស្អាតដែរ។

ដំណើរទស្សនកិច្ចចំនួន៥ថ្ងៃនេះ បានបង្ហាញខ្ញុំពីមុខមាត់ថ្មីរបស់ស្រុកអន្លង់វែង ដែលខុសពីការគិតរបស់ខ្ញុំពីមុន។ ខ្ញុំយល់ថា សន្តិភាព និងការរួបរួមគ្នា គឺជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏សំខាន់ ដែលត្រូវធ្វើ ហើយការផ្សះផ្សាគ្នាគឺជារឿងចាំបាច់នៅស្រុកអន្លង់វែង។

ផ្លូវ ដីហ័រ

យើងគ្មានអ្វីខុសគ្នាឡើយ

នៅថ្ងៃដំបូង ខ្ញុំជាមួយនឹងក្រុមការងារ បានចំណាយពេលស្ទើរតែពេញមួយថ្ងៃនៅលើដងផ្លូវ ដើម្បីធ្វើដំណើរពីទីក្រុងភ្នំពេញតាំងតែពីពេលព្រឹកឆ្ពោះទៅកាន់ស្រុកអន្លង់វែង ខេត្តទត្តរមានជ័យ ដែលមានចម្ងាយជិត៥០០គីឡូម៉ែត្រពីការិយាល័យរបស់យើង។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ថាស្លឹកស្រពន់ព្រមទាំងនឿយកាយ ដោយសារអត្តន័យនៅតែមួយក្នុងក្នុងឡាន។ ប៉ុន្តែចាប់ពីជាយូរទៅនេះ ខ្ញុំក៏បានបង្កើតបញ្ជីបង្គុបបង្គួចឡានបន្តិច ដែលបានធ្វើឲ្យខ្ញុំមានក្លិនដ៏លាយឡំជាមួយនិងក្លិនស្មៅ ចូលមកទឹកស្រាបយានវិញ្ញាណរបស់ខ្ញុំយ៉ាងទន់ភ្លន់ និងបានបន្ថយនូវក្តីហត់នឿយទាំងឡាយបន្តិចទុកតែអារម្មណ៍ពោរពេញទៅដោយសេចក្តីសុខ។ ពេលរសៀលទៅហើយ នៅពេលដែលយើងធ្វើដំណើរដល់ស្រុកអន្លង់វែង។ យើងអស់កម្លាំងរៀងៗខ្លួន ប៉ុន្តែទោះជាបែបនេះក្តី ក្រុមរបស់យើងបានសម្រេចចិត្តធ្វើម្ហូបអាហាររួមគ្នា មុននឹងបំបែកគ្នាទៅសម្រាក។

នៅថ្ងៃទីពីរក្នុងស្រុកអន្លង់វែង យើងសម្រេចចិត្តធ្វើដំណើរទៅកាន់ភូមិអូរស្វាយ។ នៅតាមផ្លូវទៅកាន់ភូមិអូរស្វាយ យើងបានឃើញបុរសម្នាក់ឈរក្នុងទឹកដែលមានកម្ពស់ ត្រឹមទ្រូងរបស់គាត់ កំពុងបង់សំណាញ់ និងមានទូកឈើមួយអណ្តែតនៅក្បែរនោះ។ ដោយសារតែទិដ្ឋភាពភ្នំខៀវស្រងាត់ដើមឈើដុះក្នុង ទឹកទន្លេដែលមើលមិនឃើញបាត ព្រមទាំងបុរសកណ្តាប់កណ្តែងម្នាក់នេះ យើងក៏បានឈប់ឡានពាក់កណ្តាលផ្លូវដើម្បីផ្ដិតយករូបភាពនៃទស្សនីយភាពនេះទុក។ បន្តដំណើរទៅខាងមុខបន្តិចទៀត យើងបានឆ្លងកាត់ទំនប់ទឹកមួយហៅថា «ទំនប់តា០៥»។ នៅទំនប់នេះ មានទាំងបាត់ទាំងភ្លេងមកបង់សំណាញ់រកត្រី អ្នកខ្លះជិះទូកទៅកន្លែងទឹកជ្រៅ អ្នកខ្លះទៀតក៏បង់សំណាញ់នៅទឹកត្រឹមបង្កើន ឬទ្រូង ហើយថែមទាំងប្រជាជនមួយចំនួនទៀតមកលេងទឹកដែរ។ ដោយ

សាររដូវនេះ គឺជារដូវវស្សាទើបមានទឹកឡើងតួរសមដែរ។ យើងបានឈប់ថតរូបនៅទំនប់នេះបន្តិច បន្ទាប់មកក៏បន្តដំណើរទៅកាន់ភូមិអូរស្វាយ។ ពេលទៅដល់ភូមិអូរស្វាយ ទឹកនៅទីនោះត្រជាក់ ធ្វើឲ្យខ្ញុំមានអារម្មណ៍ស្រស់ស្រាយណាស់។ អ្វីដែលគួរឲ្យសោកស្តាយគឺទឹកមានជម្រៅរាក់ពេកហើយយើងក៏គ្មានពេលច្រើនសម្រាប់ចំណាយនៅទីនោះដែរ។ ចេញពីភូមិអូរស្វាយ យើងធ្វើដំណើរទៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង ដែលស្ថិតនៅលើភ្នំដងរែក។ ទិដ្ឋភាពពីលើភ្នំដងរែកធ្វើឲ្យខ្ញុំរកពាក្យថ្លែងមិនត្រូវ។ នៅលើនោះខ្ញុំអាចមើលមកខាងក្រោមឃើញវាលស្រែជាប់គ្នាៗ ព្រមទាំងដើមឈើដុះជាជួរៗ មើលទៅដូចជាក្រឡាអុក ព្រមទាំងផ្ទះអ្នកភូមិដែលសង់ក្បែរៗគ្នា។ អ្វីដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំមានភាពចម្លែកចិត្តនោះគឺអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងដែលខ្ញុំមើលឃើញមានសភាពតូច ដែលមើលទៅអាចក្លាប់នៅក្នុងដៃបាន។ អំឡុងពេលដែលយើងនៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង មានអ្នកទេសចរជាជនជាតិខ្មែរបួនប្រាំនាក់ មកពីខេត្តសៀមរាបដែលបានមកមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពដើម្បីស្វែងយល់អំពីប្រវត្តិរបស់ តាម៉ុក ព្រមទាំងមើលផ្ទះប្រជុំរបស់ តាម៉ុក។

នៅថ្ងៃទីបី យើងបានចំណាយពេលពាក់កណ្តាលថ្ងៃធ្វើដំណើរពីភូមិមួយទៅភូមិមួយទៀត ត្រឡប់ចុះត្រឡប់ឡើងជាច្រើនសារដើម្បីស្វែងរកបុរសម្នាក់ដែលគាត់ជាប់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងឧបទ្វីបហេតុកប៉ាល់ម៉ាយ៉ាហ្គេរ។ គាត់គឺជាអតីតយោធាម្នាក់ក្នុងសម័យខ្មែរក្រហមដែលមានមូលដ្ឋាននៅតំបន់សមុទ្រហើយធ្លាប់ប្រយុទ្ធគ្នាផ្ទាល់ជាមួយកងទ័ពជើងទឹក និងជើងអាកាសរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក។ គាត់បានបង្ហាញពីគំនិតដ៏មុតស្រួចរបស់គាត់ដោយបានសួរក្រុមយើងខ្ញុំថា «ពួកក្នុងៗដែលជានិសិត្យធ្វើយ៉ាងដូចម្តេចបានស្គាល់ខ្ញុំ? និងហេតុដូចម្តេចបានជាចាប់អារម្មណ៍ពីប្រធានបទនេះ?»។

ក្រោយពេលបរិភោគអាហារថ្ងៃត្រង់រួច យើងបានទៅទំនប់មួយទៀតដែលប្រជាជនហៅថា «ទំនប់ថ្មី»។

នៅថ្ងៃទីបួន យើងបានទៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែងម្តងទៀត ដើម្បីផ្តិតយកទិដ្ឋភាពអំពីភ្នំដងរែកនាពេលព្រឹកព្រលឹម។ ទស្សន៍យកពេលនៅតាមដងផ្លូវ មើលទៅធ្វើឲ្យចិត្តរបស់ខ្ញុំស្ងប់យ៉ាងចម្លែក ហើយធ្វើឲ្យខ្ញុំមានការរីករាយប្រៀបដូចជាដើរលើពពក។ នាពេលថ្ងៃត្រង់ យើងទៅកន្លែងបញ្ចុះសពរបស់ ប៉ុល ពត និងជួររបស់ តា ម៉ុក មុនពេលធ្វើដំណើរត្រឡប់មកទីក្រុងភ្នំពេញវិញ។

ដំណើរមួយនេះបានបង្រៀនឲ្យខ្ញុំដឹងថា អ្នករស់នៅក្នុងស្រុកអន្លង់វែង គឺមិនមែនសុទ្ធតែជាកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមនោះទេ ព្រោះនៅទីនោះក៏មានប្រជាជនចំណូលថ្មីដែរ។ លើសពីនេះទៅទៀត អ្នកនៅក្នុងស្រុកអន្លង់វែងនេះគួរចរិតកោត

កាច ឬអាត្រក់ ដូចដែលខ្ញុំបានគិតឡើយ។ អ្នកស្រុកអន្លង់វែងបានបង្ហាញអំពីភាពទន់ភ្លន់ រាក់ទាក់ ដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំមានអារម្មណ៍កក់ក្តៅទៅវិញ។ រូបរាងអ្នកស្រុកមើលទៅមិនខុសអ្វីពីគេឯង ជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់គាត់ក៏មិនខុសពីគេ ការនិយាយរបស់គាត់ក៏មិនប្លែកពីអ្នកដទៃដែរ។ ដូច្នេះហើយខ្ញុំមិនគិតថាយើងចាំបាច់បែងចែកក្រុមរបស់គាត់ជាប្រភេទមនុស្ស«គ្រោះថ្នាក់» ឬ «កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម»នោះទេ ព្រោះថាពេលនេះគាត់គ្រាន់តែជាប្រជាជនធម្មតាតែប៉ុណ្ណោះ។ យើងគ្រប់គ្នាគួរតែបើកចំហចិត្តទទួល ដើម្បីឲ្យគាត់បើកចិត្តទទួលយើងវិញ មានតែវិធីនេះទេដែលយើងអាចលុបបំបាត់ ការរើសអើងនិងបរិយាកាសអមិត្តនេះ។

អ្វីៗគ្រប់យ៉ាងនៅតែដក់ជាប់ក្នុងក្រអៅបេះដូងរបស់ខ្ញុំ។
ឡុង មុនីវណ្ណ

យោគយល់ គឺជាឱសថផ្សះផ្សា

ដោយហេតុថា ស្រុកអន្លង់វែង គឺជាតំបន់កាន់កាប់ចុងក្រោយរបស់ចលនាខ្មែរ ក្រោមទស្សនៈទៅលើការធ្វើទារុណកម្ម ការដាក់ទណ្ឌកម្ម និងការដកហូតសិទ្ធិរបស់បុគ្គលគឺស្ថិតនៅក្នុងចិត្តរបស់ខ្ញុំ។ ដោយដឹងថាក្រុមរបស់យើងនឹងត្រូវធ្វើការផលិតជាអត្ថបទ ឬអត្ថបទជារូបភាព ធ្វើឲ្យខ្ញុំមានការភ័យខ្លាចយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះយើងមិនត្រឹមតែតម្រូវឲ្យសាកសួរអ្នកស្រុកអន្លង់វែង ទាក់ទងនឹងរឿងផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់តែប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែយើងក៏ត្រូវយល់អំពីអ្នកស្រុកទាំងអស់នោះផងដែរ ព្រោះយើងមិនធ្វើបុរេវិនិច្ឆ័យដោយហេតុថាជា «ក្រុមខ្មែរក្រហម»។

ពេលទៅដល់ស្រុកអន្លង់វែង ខ្ញុំក៏បានអើតក្បាលមើលចេញពីកញ្ចក់រថយន្ត ដោយមានភាពភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះរូបភាពដែលខ្ញុំបានស្រមៃទៅដល់នោះ គឺខុសទាំងស្រុងពីអ្វីដែលខ្ញុំបានប៉ាន់ប្រមាណ។ តាមគំនិតរបស់ខ្ញុំ អន្លង់វែងគឺជាស្រុកមួយដែលមានភាពស្ងប់ស្ងាត់ជាងគេក្នុងចំណោមខេត្តទាំងអស់ដែលខ្ញុំបានទៅ ចំណែកប្រជាជននៅស្រុកអន្លង់វែង បែរជាមានការរួសរាយរាក់ទាក់ទៅវិញ។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលយើងមានផ្នត់គំនិតទៅលើអ្នកស្រុកថាជា «មនុស្សអាក្រក់»នោះ គឺយើងឯនោះទេដែលជាបុគ្គលខុសគេ។ ប្រ-

ជាជននៅស្រុកនោះប្រព្រឹត្តទម្លាប់ប្រចាំថ្ងៃរបស់ខ្លួន ដូចជាការដេរជ្វាក់ នេសាទត្រី និងការលក់វត្ថុផ្សេងៗ។ លើសពីនេះទៅទៀត ក្នុងអំឡុងពេលប្រាំថ្ងៃនៅស្រុកអន្លង់វែង ខ្ញុំបានយល់ដឹងអំពីយុទ្ធសាស្ត្រថ្មីៗ ក្នុងការប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនថតរួមទាំងការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយនឹងប្រជាជននៅទីនោះ។ ខ្ញុំបានយល់ដឹងអំពីវិធីនៃការប្រើប្រាស់ពាក្យសម្តី នៅពេលនិយាយ ជាមួយនឹងអ្នករស់រានមានជីវិតពីសម័យខ្មែរក្រហម តាមការប្រើប្រាស់ពាក្យឬឃ្លា ដែលពុំឲ្យអ្នកស្រុកនឹកឃើញផ្នែកដ៏អាក្រក់មួយដែលកើតឡើងនៅអតីតកាល។ ក្នុងអំឡុងពេលនៃការស្នាក់នៅស្រុកអន្លង់វែងរយៈពេលប្រាំថ្ងៃនេះ ក្នុងចំណោមមនុស្សដែលស្នាក់នៅស្រុកអន្លង់វែងនោះក៏មានជនបរទេសមួយចំនួនដែរ។ គាត់បានស្នាក់នៅទីនោះអស់រយៈពេលជាង ៣ ទៅ ៤ឆ្នាំ នៅដូចអ្នកកាន់សាសនាគ្រិស្ត។ គាត់សង់ផ្ទះនេះឡើងសម្រាប់សិស្សានុសិស្សដែលមានផ្ទះនៅឆ្ងាយពីសាលាមកស្នាក់នៅបណ្តោះអាសន្ន។ ខ្ញុំបាននិយាយជាមួយក្រុមអ្នកកាន់គ្រិស្តសាសនាមួយចំនួន និងបានធ្វើការសម្ភាសន៍ក្រុមគាត់ទាក់ទងនឹងការស្នាក់នៅរបស់គាត់នៅទីនោះ ដោយហេតុថា ការរស់នៅរបស់គាត់បានទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍របស់ខ្ញុំជាខ្លាំងដែលបានឃើញជនជាតិបរទេសរស់នៅទីនោះទោះបីជាភាពអាក្រក់ និងឈោឈាយមួយចំនួនបានកើតឡើងនៅស្រុកអន្លង់វែងយ៉ាងណាក៏ដោយ។

ដោយបានឃើញភាពសម្បូរសប្បាយរបស់ប្រជាជននៅទីនោះ និងស្នាមញញឹម ដោយរាប់បាច់តាំងពីមនុស្សគ្រប់វ័យទាំងអស់ បានធ្វើឲ្យខ្ញុំមានការយល់ដឹងច្រើនជាងមុន រួមទាំងគំនិតរបស់ខ្ញុំទៅលើប្រជាជនដែលរស់នៅស្រុកអន្លង់វែង។ គម្លាតនៃយុត្តសម័យ និងការយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមកគឺជាឱសថសម្រាប់ការផ្សះផ្សា។

សែម ប៉ារ៉ូដា

សុបិននៅក្នុងអំពូលដីក្នុងជនបទ

កាលពីប៉ុន្មានសប្តាហ៍មុន ខ្ញុំបានទៅដល់ស្រុកអន្លង់វែង។ ដើម្បីបានមកដល់ទីនេះ ខ្ញុំត្រូវជិះឡានរយៈពេលស្ទើរពេញមួយថ្ងៃ។ ខ្ញុំមិនដែលនឹកគិតថានឹងមកទីនេះទាល់តែសោះទោះបីជាធ្លាប់បានឮអ្នកដទៃនិយាយច្រើនពីស្រុកនេះក៏ដោយ។ រូបភាពរបស់ស្រុកអន្លង់វែងដែលខ្ញុំរកឃើញនៅក្នុងចិត្ត គឺជាស្រុកភ្នំជាប់ព្រំដែន ដាច់ស្រយាល ដិតដាមទៅដោយអតីតកាលដ៏អសោច។ ទីនេះមានឈ្មោះជា តំបន់តស៊ូបុគ្គលក្រោយរបស់ចលនាខ្មែរក្រហម។ ប៉ុន្តែផ្ទុយពីកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលមិនសូវពិរោះនេះ អន្លង់វែងធ្វើឲ្យខ្ញុំជ្រាបប្លែកៗអ្វីដែលខ្ញុំគិតស្មានទុកពីមុន។

អ្នកស្រុកនៅទីនេះរូសរាយណាស់ ប៉ុន្តែគាត់ហាក់ដូចជាប្រយ័ត្នប្រយែងបន្តិច ក្នុងការចែករំលែករឿងរ៉ាវកាលពីអតីតកាលរបស់ខ្លួន។ អ្នកស្រុកប្រកបការងារប្រចាំថ្ងៃដូចធម្មតា បង់សំណាញ់ លក់ឥដ្ឋ ទៅសាលារៀន និងទៅធ្វើការ។ នៅទីនេះ ស្ងប់ស្ងាត់ល្អ។ ខ្ញុំស្រឡាញ់បរិយាកាសបែប

នេះណាស់។ ដោយសារតែពេលនេះ គឺជារដូវវស្សា អ្នកស្រុកនៅទីនេះសប្បាយនឹងបង់សំណាញ់ ចាប់ត្រីតាមបឹង និងទំនប់នានាដែលបន្ទុះលំហែងមួយខ្មែរក្រហម។

ក្នុងរយៈពេលជិតមួយសប្តាហ៍ក្នុងការស្នាក់នៅទីនេះ ខ្ញុំបានជួបមនុស្សជាច្រើន។ ខ្ញុំឆ្ងល់ក្នុងចិត្តថា តើអ្នកទាំងអស់នោះបានឆ្លងកាត់អ្វីខ្លះក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំមកនេះ? តើជីវិតរបស់គ្រួសារគាត់រស់នៅក្នុងស្រុកនេះ ពិតជាដូចអ្វីដែលសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្របានរៀបរាប់ដែរឬទេ?

និយាយមែនណា...ខ្ញុំពិតជាចង់ដឹងមែន ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនមានសេចក្តីក្លាហានគ្រប់គ្រាន់នឹងដើរទៅរកទាក់ទាញអំពីជីវិតរបស់អ្នកស្រុកណាដែលខ្ញុំមិនស្គាល់ទាល់តែសោះ។

ទីបំផុត ខ្ញុំក៏បានមកដល់ភ្នំដងរែកនាពេលព្រឹកព្រហាម។ យើងជិះក្នុងរថយន្តកញ្ចោលមួយកាត់តាមផ្លូវ ពាសដោយអំពូលដីសអន្លាយៗ តាំងពីក្រោមដល់លើកំពូលភ្នំ។ ពពកស ប្រេះលើព្រៃភ្នំពណ៌បៃតងចាស់ក្រោមមេឃដ៏ត្រជាក់ គឺ

បុរសម្នាក់កំពុងរាយមង នៅទំនប់តាខ័ន (សូ សារ៉េន ប្រធានកងពល៨០១)

ពិតជាជាចំណីចក្កអារម្មណ៍យ៉ាងអស្ចារ្យ។ នៅពេលមកដល់ មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង ខ្ញុំបែរជាស្រឡាត់ចិត្តបន្តិច ដោយសារមុនពេលមកដល់ខ្ញុំគិតថា កន្លែងនេះប្រហែលជា មានសភាពល្អប្រសើរជាងអ្វីដែលមាននៅចំពោះមុខខ្ញុំនាពេល នេះ។ រូបរាង និងស្ថានភាពរបស់កន្លែងនេះ មិនសាកសមនឹង តម្លៃ គួរនាំ និងទំនួលខុសត្រូវដ៏ធំធេងដែលខ្លួនត្រូវបំពេញ ទាល់តែសោះ។ ដាត បូរ៉ា ជាអ្នកសម្របសម្រួលការងារក្នុង មជ្ឈមណ្ឌលនេះ បានរៀបរាប់ប្រាប់ខ្ញុំពីព័ត៌មានទូទៅពាក់ ព័ន្ធនឹងកន្លែងនេះ។

មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង ដំណើរការក្រោមកិច្ច សហប្រតិបត្តិការរបស់ស្ថាប័នប្រាំពីរ ដែលក្នុងនោះ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាគឺជាអង្គការឯករាជ្យតែមួយគត់ ក្នុង ចំណោមស្ថាប័នរដ្ឋប្រាំមួយផ្សេងទៀត ជាអ្នករៀបចំ និងចាំ បំពេញការងារស្នូលរបស់មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពនេះទៅវិញ។ ពិតជាក្នុងរឿងស្នើសុំសេរីណាស់។

ក្នុងដំណើរប្រាំថ្ងៃនេះខ្ញុំចាប់អារម្មណ៍ទៅលើសាលាបឋម

សិក្សាមួយយ៉ាងខ្លាំង។ សាលានេះស្ថិតនៅលើខ្នងភ្នំដងវែក ហើយឆ្ងាយពីព្រំដែនខ្មែរ-ថៃ តែប៉ុន្មានរយម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ។ សិស្សទាំងអស់ក្នុងសាលារៀននេះគឺជាកូនរបស់ពលទាហាន ដែលការពារនៅព្រំដែននេះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ស្រុកអន្លង់វែង នេះ មានវិទ្យាល័យតែមួយគត់ នៅប្រហែលម្ភៃគីឡូម៉ែត្រ ចុះ ពីលើភ្នំ។ ខ្ញុំនឹកឆ្ងល់ថា តើក្មេងៗទាំងនេះធ្វើយ៉ាងម៉េចទៀត ក្រោយរៀនចប់ថ្នាក់ទី៦? តើក្មេងទាំងនេះនឹងឈប់រៀន ឬក៏ បន្តទៅវិទ្យាល័យទៀត? ហើយក្មេងទាំងនេះមានធនធាន និង សេចក្តីព្យាយាមដើម្បីសម្រេចក្តីស្រមៃរបស់ខ្លួនដែរឬអត់? ចុះបើបានរៀនចប់វិទ្យាល័យហើយ ក្មេងទាំងនេះនឹងគិត យ៉ាងម៉េចបន្តទៀត?

ខ្យល់ភិចៗ បក់អំពូលមកល្អាចៗ។ ខ្ញុំឈរក្បែរទោងសម្លឹង ទៅសិស្សានុសិស្សដែលរៀបនឹងចូលថ្នាក់រៀន។ រំពេចនេះ ខ្ញុំ ក៏រឭកដល់ស្រុកកំណើតរបស់ខ្ញុំនៅខេត្តកំពង់ធំ និងគិតថា ខ្ញុំ ពិតជាមានសំណាងណាស់។

ទ្រី សុជាតា

កុមារី ដើរចេញពីសាលារៀនមួយ ក្នុងស្រុកអន្លង់វែង

ការបង្ហាញស្នាដៃសិល្បៈសូន្យប របស់សិស្ស សាលាហ្វារពន្លឺសិល្បៈ

សិល្បៈពិតជាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់សង្គមមនុស្ស។ នៅពេលសិល្បៈរីកចម្រើនសង្គមក៏វិវឌ្ឍន៍ទៅរកភាពរីកចម្រើនដូច្នោះដែរ។ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ប្រជាជនខ្មែរបានរស់នៅជាមួយសិល្បៈ និងបានក្លាប់សិល្បៈជាមួយជីវភាពរស់នៅរបស់ខ្លួនតាំងពីសម័យបុរាណ។ បើយើងក្រឡេកមើលទៅកាន់ប្រវត្តិសាស្ត្រអតីតកាលដ៏យូរលុងរបស់ប្រទេសកម្ពុជា អ្នកប្រាកដជាស្ងប់ស្ងែងពីការរីកចម្រើនដ៏អស្ចារ្យ របស់សំណង់ស្ថាបត្យកម្ម ដែលមានប្រាសាទនៅពាសពេញផ្ទៃប្រទេស ទាំងនេះជាសក្ខីកម្មនៃការរីកចម្រើនខាងសិល្បៈ។

ទម្រង់សិល្បៈខ្មែរត្រូវបានចែកទម្រង់សិល្បៈ ជាប្រាំពីរទម្រង់ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា រួមមាន៖ ១) ស្ថាបត្យកម្ម ២) សិល្បៈចម្លាក់ ៣) សិល្បៈគំនូរ ៤) សិល្បៈតន្ត្រី ៥) សិល្បៈរាំបំប៉ន ៦) សិល្បៈអក្សរសិល្ប៍ និង៧) សិល្បៈភាពយន្ត។ ក្នុងនោះទម្រង់សិល្បៈសូន្យប ស្ថិតនៅក្នុងទម្រង់ផ្នែកទី២នៃសិល្បៈចម្លាក់

រួមមាន ការសូន្យប ស្ថិតរូប ជាងទង ដោយការយកសម្ភារផ្សេងៗដូចជាឈើ លោហធាតុ និងដីជាដើមមកកែច្នៃចេញជារូបផ្សេងៗតាមការច្នៃប្រឌិត។

អង្គការហ្វារពន្លឺសិល្បៈដែលមានទីតាំងនៅខេត្តបាត់ដំបង នៅថ្ងៃទី១៨ខែសីហាឆ្នាំ២០១៨ នេះបានដាក់តាំងបង្ហាញស្នាដៃសិស្សសាលាជំនាញសិល្បៈសូន្យប។ កម្មវិធីនេះចាប់ផ្តើមពីម៉ោង៩:០០ព្រឹករហូតដល់ម៉ោង៦:០០រសៀល នៅវិថីត្រសាលសិល្បៈសហសម័យវិទ្យាស្ថានស្លឹករឹត អគារ H ក្នុងបរិវេណវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ។ ស្នាដៃសិល្បៈសូន្យបទាំងនេះរួមមាន៖ គំនូរជីវចល ក្រាហ្វិច និង សិល្បៈគំនូរ ជាដើម។

ការដាក់តាំងពិព័រណ៍នៅរាជធានីភ្នំពេញធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងក្នុងការផ្សព្វផ្សាយសមិទ្ធផលរបស់សិស្សដែលបានបញ្ចប់ឆ្នាំសិក្សា ព្រមទាំងចង់បង្ហាញទៅកាន់យុវជន ដែលមានចំណូលចិត្តផ្នែកសូន្យបឲ្យយល់កាន់តែច្បាស់ លើការ

សម្រេចចិត្តជ្រើសរើសមុខវិជ្ជាសិក្សា ក្រៅពីការដាក់បង្ហាញស្នាដៃសូនរូបរបស់សិស្ស ក៏មានរូបគំនូរ និងអត្ថបទខ្លីទាក់ទងប្រវត្តិសាស្ត្រ ការអប់រំ គ្រឿងញៀន ច្បាប់ចរាចរណ៍ បរិស្ថាន និងផលវិបាកនៃជម្លោះដែរ។ រូបគំនូរជាច្រើនសន្លឹករបស់សិស្សក៏បានត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងប្រឡង ទាក់ទងនឹងការថ្លែងតម្លៃកំណត់ និងវត្ថុអនុស្សាវរីយ៍ផ្សេងទៀតផង។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះក្រុមការងាររបស់សាលាហ្សារពន្លឺសិល្បៈក៏បានធ្វើបទបង្ហាញពីកម្មវិធីសិក្សា និងកម្មវិធីផ្តល់អាហាររូបករណ៍ដល់សិស្សដែលស្រឡាញ់ និងមានបំណងចូលរៀនមុខវិជ្ជាសិល្បៈ ប៉ុន្តែមានជីវភាពខ្វះខាត។

លោក ស្រី បណ្ណាល ដែលជាស្ថាបនិកមួយរូបក្នុងចំណោមស្ថាបនិកស្រុករបស់សាលាហ្សារពន្លឺសិល្បៈបានមានប្រសាសន៍ថា «បើទោះបីជាអង្គការហ្សារពន្លឺសិល្បៈ ធ្វើការទៅលើផ្នែកទស្សនីយភាពក្តី ប៉ុន្តែយើងមិនភ្លេចក្នុងការជួយបណ្តុះបណ្តាលសិស្សឲ្យមានចិត្តក្នុងការជួយសហគមន៍វិញឡើយ»។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះលោកចង់យកសិល្បៈមកផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់មនុស្ស ព្រោះសិល្បៈជាអំណាចស្រទន់ដែលនាំមកនូវការផ្លាស់ប្តូរ ប្រកបដោយសន្តិភាព។ សិល្បៈក៏ជាឱសថ ក្នុងការព្យាបាលជំងឺផ្លូវចិត្ត អាចធ្វើឲ្យមនុស្សរីករាយ និងមានសុភមង្គលផងដែរ។

កន្លងមកអង្គការហ្សារពន្លឺសិល្បៈ បានធ្វើការតាំងពិព័រណ៍នេះនៅខេត្តប៉ុន្មាន៥ រួចមកហើយ រួមមាន៖ ខេត្តបាត់ដំបង ពោធិ៍សាត់ សៀមរាប ព្រះវិហារ និង ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។ ចំណែករាជធានីភ្នំពេញជាការតាំងពិព័រណ៍លើកចុងក្រោយក្នុងការដាក់តាំងបង្ហាញ ស្នាដៃសិស្សក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំ។

ប្រវត្តិនៃសាលាហ្សារពន្លឺសិល្បៈ

សាលាហ្សារពន្លឺសិល្បៈបានបង្កើតឡើងដំបូងតាំងពីឆ្នាំ ១៩៨៧ នៅជំរំសាយធ្នូ ក្នុងទឹកដីប្រទេសថៃ។ នៅពេលនោះមានគ្រូផ្នែកគំនូរ ឈ្មោះ វ៉ែននិស ដែលជាជនជាតិបារាំងជាអ្នកបង្រៀន។ ក្រោយមានកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស នៅឆ្នាំ១៩៩៣ ប្រជាជនបានត្រឡប់ទៅរស់នៅស្រុកកំណើតវិញ។ បន្ទាប់មក ដោយមានការជួយសហការគ្នាជាមួយអ្នកគ្រូ វ៉ែននិស និងបុគ្គលស្រុកទៀតក៏បានសម្រេចចិត្តក្នុងការបង្កើតសាលាហ្សារពន្លឺសិល្បៈឡើងនៅឆ្នាំ១៩៩៤ មានទីតាំងនៅទីរួមខេត្តបាត់ដំបង។

សាលាហ្សារពន្លឺសិល្បៈ មានផ្នែកធំៗពីរសម្រាប់សិស្សសិក្សា គឺ១) សិល្បៈទស្សនីយភាព ក្នុងនោះរួមមាន ៖ សៀក រចនា ល្ខោន និង ភ្លេង។ ២) ផ្នែកសិល្បៈសូនរូប រួមមាន ៖ គំនូរជីវចល ក្រាហ្វិច និង សិល្បៈគំនូរ។

ដារ៉ាដ្ឋ មេត្តា

គំនូរស្នាដៃផ្សេងៗរបស់ សិស្សសាលាហ្សារពន្លឺសិល្បៈ

វត្ថុដែលផ្សារភ្ជាប់ពីសម័យ បុរាណ និង បច្ចុប្បន្ន

លុប សុវណ្ណឧត្តម អាយុ១៧ឆ្នាំ រៀនថ្នាក់ទី១២ នៅ វិទ្យាល័យអនុវត្តក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ។ សុវណ្ណឧត្តម គឺជាក្មេង ប្រុសម្នាក់ដែលមាននិស្ស័យស្រឡាញ់ខាងវត្ថុបុរាណ និងវត្ថុ កេតនភណ្ឌដែលបានបន្សល់ទុកពីសម័យមុន។ សុវណ្ណឧត្តម បានចាប់ផ្តើមស្រឡាញ់ និងចូលចិត្តវត្ថុបុរាណចាប់តាំងពី ខ្លួនមានអាយុ១២ឆ្នាំមកម្ល៉េះ។ ដោយបានខំប្រឹងប្រែង និង ចំណាយពេលវេលាក្រៅពីម៉ោងសិក្សា ដើម្បីប្រមូលប្រមូល វត្ថុកេតនភណ្ឌដែលនៅសេសសល់ និងរាយប៉ាយបន្ទាប់ពី ប្រទេសកម្ពុជាមានសុខសន្តិភាព។ សុវណ្ណឧត្តម បានចុះទៅ តាមភូមិស្រុក និងតាមបណ្តាខេត្តនានាដើម្បីប្រមូលវត្ថុ ទាំងនោះយកមកថែរក្សា និងបានរៀបរាប់ថា ចំពោះពេល វេលា និងការខំប្រឹងប្រែងរបស់គាត់ ក៏មានមិត្តភក្តិមួយចំនួន នៅក្នុងថ្នាក់រៀនបាននិយាយចំអកដាក់ថាវាគឺជាការចំណាយ ពេលវេលាឥតប្រយោជន៍ទៅលើវត្ថុទាំងនេះ។ ទោះជាយ៉ាង នេះក្តី សុវណ្ណឧត្តម ក៏មិនដែលចង់លះបង់ ឬចង់បញ្ឈប់គំនិត និងសកម្មភាពរបស់ខ្លួនដែរ ព្រោះគាត់ស្រឡាញ់វត្ថុដែល ជាគេរដំណែលពីដូនតា។ ម្យ៉ាងទៀត សុវណ្ណឧត្តម តែងតែ ទទួលការលើកទឹកចិត្តពីសំណាក់សមាជិកក្រុមគ្រួសារ ទីពក ម្តាយ និងជីតារបស់ខ្លួន។

ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ សុវណ្ណឧត្តម បាន ប្រមូលប្រមូលវត្ថុបុរាណ និងវត្ថុកេតនភណ្ឌដែលបានបន្សល់ ទុកក្នុងអំឡុងពេលប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបានសង្គ្រាមបានមួយ ចំនួន ដូចជា ៖ ពពិល កាក់សម័យខ្ពង់ កាក់សល់ពីសម័យ ព្រះបាទអង្គរវត្ត មេដៃក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម សាប្រ ប្រាក់ និងសាស្ត្រាស្ត្រិកវិភាគ។ វត្ថុដែលប្រមូលបានទាំងអស់នេះ គឺក្នុងគោលបំណងរក្សាទុក ដើម្បីឲ្យក្មេងជំនាន់ក្រោយបាន ស្គាល់ និងដើម្បីប្រគល់ឲ្យទៅស្ថាប័ននានាដែលពាក់ព័ន្ធ ឬ សារមន្ទីរជាតិ គឺជាកន្លែងដែលអាចរក្សាវត្ថុទាំងនេះបាន ដោយសុវត្ថិភាព។ សុវណ្ណឧត្តម បានរក្សាទុកវត្ថុទាំងនេះ អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំកន្លងមកហើយ ប៉ុន្តែទើបតែពេល ថ្មីៗនេះ បានសម្រេចចិត្តក្នុងការប្រគល់វត្ថុទាំងនេះ មកមជ្ឈ- មណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាដើម្បីថែរក្សា ព្រោះគាត់យល់ឃើញ ថា មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា គឺជាកន្លែងដែលរក្សា និង តម្កល់ទុកឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រ ដូច្នេះក៏ជាកន្លែងដែលរក្សា ទុកវត្ថុទាំងនេះបានដែរ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ វត្ថុដែលខ្លួនប្រមូល បានសព្វថ្ងៃគឺសុទ្ធតែជាវត្ថុមុនពេលប្រទេសកម្ពុជាត្រូវបាន សង្គ្រាម និងវត្ថុដែលបានបន្សល់ទុកបន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហម ដួលរលំ។

ក្បាលខ្សែក្រវ៉ាត់អ្នកបម្រើការងារក្នុង ព្រះបរមរាជវាំង

កាក់សម័យព្រះបាទអង្គរវត្ត

មេដៃកីឡាករក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម

នាពេលថ្មីៗនេះ សុវណ្ណឧត្តម ក៏បានប្រគល់ក្រឡដែល មានអាយុកាលជាយូរមកហើយ មកឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ កម្ពុជាដើម្បីថែរក្សាបន្ថែមទៀត។ ក្រឡ គឺជាវត្ថុបុរាណម្យ៉ាង ដែលមានវត្តមាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ចាប់តាំងពីសម័យ បុរេប្រវត្តិមកម្ល៉េះ។ ក្រឡមួយចំនួនត្រូវបានអ្នកជំនាញផ្នែក ភាគសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ និងរកឃើញទៅតាមយុគសម័យកាល នីមួយៗ មានក្រឡខ្លះធ្វើអំពីដីដុតសម្រាប់ដាក់គ្រឿងទេស ជាច្រើនប្រភេទដូចជា អំបិល ស្ករ ប្រហុក និងវត្ថុរាវផ្សេងៗ ទៀតទាក់ទងនឹងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន។ សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ក៏នៅមានប្រជាជនមួយចំនួនបន្តប្រើប្រាស់ក្រឡដែរ។ សុវណ្ណឧត្តម បានរៀបរាប់តាមរយៈដីតារបស់គាត់ថា ក្រឡដែលគាត់បានប្រគល់ឲ្យទាំងអស់នេះ គឺជាក្រឡមួយដែលបានឆ្លងកាត់ជាច្រើនសម័យកាលមកហើយ ចាប់តាំងពីជនជាតិចិននិរទេសខ្លួនមករស់នៅប្រទេសកម្ពុជាដំបូង។

ដីតារបស់ សុវណ្ណឧត្តម មានឈ្មោះ ចាន់ ចេង មានអាយុ៨០ឆ្នាំ សព្វថ្ងៃរស់នៅក្នុងឃុំអរិយក្សត្រ ស្រុកខ្សាច់កណ្តាល ខេត្តកណ្តាល។ គាត់បានឲ្យដឹងថា ក្រឡទាំងអស់នេះ គឺមានប្រវត្តិចាប់តាំងពីប្រទេសកម្ពុជាមិនទាន់កើតមានសង្គ្រាម និងនៅពេលដែលជនជាតិចិនបានរត់ភៀសខ្លួនចេញពីក្រុមកុម្មុយនីស្តចិន ដែលបានផ្តល់រំលឹរបបរាជានិយម

ដោយប្រធានាធិបតី ម៉ៅ សេទុង នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៤៩។ ពីដំបូងក្រឡទាំងអស់នេះ ត្រូវបានជនភៀសខ្លួនចិនយកមកជាមួយដោយបានដាក់គ្រាំស្រាស ឬស្រាដែលយកមកពីស្រុកចិនដើម្បីយកមកលក់នៅក្នុងស្រុកខ្មែរ។ ក្រោយមកប្រជាជនខ្មែរបានទិញស្រាពីហាងចាប់ហួយចិនយកមកដឹកនិងបានបន្តលក់ទុកក្រឡទាំងនេះ។ ប្រជាជនខ្មែរបានយកក្រឡទាំងនេះមកប្រើទៅតាមតម្រូវការប្រចាំថ្ងៃរបស់ខ្លួន ដោយបានប្តូរទៅជាក្រឡសម្រាប់ដាក់ទឹកត្រី ផ្អក មាំ ប្រហុកជាដើម។ រហូតមកដល់សម័យខ្មែរក្រហម ពីឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩ ក្រឡទាំងនេះ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមប្រមូលយកមកដាក់ជាបង្គុយនៅក្នុងសហករណ៍។ នៅក្នុងឃុំអរិយក្សត្រ ក៏ជាតំបន់ដែលជាប់នឹងទន្លេមេគង្គនិងសប្បុរសភាពទៅដោយត្រីដូច្នេះក្រឡទាំងនេះបានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជួយផ្ទុកស្បៀង និងម្ហូបផ្លាស់ជាច្រើនដល់ខ្មែរក្រហម។ ខ្មែរក្រហមបានយកក្រឡទាំងនេះមកប្រើប្រាស់ទៅតាមតម្រូវការរបស់ខ្លួន ដូចជា ផ្ទុកត្រីឆៀត ត្រីដាត់ ផ្អក ប្រហុក និងមាំ។ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃក៏នៅមានប្រជាជនខ្មែរមួយចំនួនបន្តប្រើប្រាស់ក្រឡនៅក្នុងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ដែលហាក់បីដូចជាបង្ហាញពីទំនាក់ទំនង និងការផ្សារភ្ជាប់រវាងមនុស្សសម័យមុន និងសម័យបច្ចុប្បន្ន។

ហូ ថុនា

ពពិលសម្រាប់ប្រើក្នុងពិធីមង្គលការ

ក្រឡ

វត្ថុរំលឹកដែលបង្កប់នូវអត្ថន័យ ខ្លឹមសារ និង អតីតកាល

ពេលវេលាចេះតែរំលឹកទៅមុខ ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ចំណែករឿងរ៉ាវអតីតកាល ក៏បានរសាយទៅតាមពេលវេលា បន្តិចម្តងៗ ជាពិសេសរឿងរ៉ាវអតីតកាលដ៏ជួរចត់ ដែល មនុស្សជាតិមិនចង់រំលឹក និងចង់ចាំ។ រូបថត គឺជាវត្ថុរំលឹក ដែលហាក់បីដូចជាបានបង្កប់ អត្ថន័យ ខ្លឹមសារ និងបានពាំនាំ នូវរឿងរ៉ាវអតីតកាលដើម្បីជួយដល់ការចងចាំសម្រាប់មនុស្ស គ្រប់រូប។ ហេតុដូច្នេះ ទើបសមាគមរូបថតភ្នំពេញ សហការ ជាមួយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា បានរៀបចំធ្វើសិក្ខាសាលា មួយស្តីពី «ការថតរូបបែបសិល្បៈ និងការតាំង ពិព័រណ៍ រូបថតភ្នំពេញឆ្នាំ២០១៨» នៅក្នុងវិចិត្រសាលសិល្បៈសហ សម័យវិទ្យាស្ថានស្លឹករឹត នាថ្ងៃទី២៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨នេះ។

សិក្ខាសាលាស្តីពី «ការថតរូបបែបសិល្បៈ និងការតាំង ពិព័រណ៍រូបថតភ្នំពេញ ឆ្នាំ២០១៨» រៀបចំឡើងក្នុងគោល បំណងបង្ហាញដល់សាធារណជនពីរបៀបនៃការថតរូបបែប

សិល្បៈ និងលើកទឹកចិត្តយុវជនជំនាន់ក្រោយឲ្យចូលរួមប្រកួត ប្រជែងក្នុងការដាក់ តាំងពិព័រណ៍រូបថត ជាមួយខ្លួននាពេល អនាគត។ សិក្ខាសាលានេះ ក៏មានការប្រកាសលទ្ធផលសម្រាប់ បេក្ខជនដែលឈ្នះរង្វាន់ ក្នុងការដាក់រូបថតប្រកួតប្រជែង ក្នុងពិធីតាំងពិព័រណ៍ភ្នំពេញឆ្នាំ២០១៨។ ទោះបីយ៉ាងណា បេក្ខជនដែលមិនជាប់ក្នុងការប្រកួតប្រជែង នៅក្នុងកម្មវិធី ពិព័រណ៍រូបថតនេះ ក៏អាចទទួលបានឱកាសលើការសិក្សា ស្វែងយល់បន្ថែមពីរបៀបនៃការថតរូប ដើម្បីបង្កើនស្នាដៃ ថតរូបរបស់ខ្លួន។ សិក្ខាសាលានេះ ក៏បានបើកឱកាសឲ្យក្មេងៗ ជំនាន់ក្រោយ ដែលចាប់អារម្មណ៍លើមុខវិជ្ជាថតរូប បានជួប ពិភាក្សាជាមួយអ្នកជំនាញផ្នែកថតរូប អំពីការថតរូបបែប សិល្បៈ ព្រមទាំងលើកទឹកចិត្ត ឲ្យមានការដាក់បង្ហាញស្នាដៃ ថតរូបរបស់ខ្លួនទៀតផង។

លោក យុន វណ្ណៈ ជាបុគ្គលិករបស់សមាគមរូបថត

ការតាំងពិព័រណ៍រូបថតរូប ដែលត្រូវដោយសិស្សសាលាហ្វារពន្លឺសិល្បៈ នៅវិចិត្រសាលសហសម័យវិទ្យាស្ថានស្លឹករឹត

ភ្នំពេញ បានថ្ងៃមតិស្វាគមន៍ ទៅកាន់សិល្បៈករទាំងអស់ ដែលបានមកចូលរួមក្នុងសិក្ខាសាលានេះថា «គាត់ពិតជាមាន សេចក្តីសោមនស្សរីករាយណាស់ដែលបានឃើញសិល្បៈករ ខ្មែរជាច្រើននាក់ បានមកចូលរួម និងចាប់អារម្មណ៍ចំពោះ ការថតរូប ដែលផ្ទុយស្រឡះពីរយៈពេល១០ឆ្នាំមុន ដែល មិនសូវមានអ្នកចាប់អារម្មណ៍ឡើយ។ គាត់ក៏បានបន្ថែមថា មានបេក្ខជនចំនួន៣៨នាក់ បានផ្ញើររូបថតរបស់ខ្លួនមកធ្វើការ ប្រកួតប្រជែងនៅក្នុងពិធីតាំងពិព័រណ៍ភ្នំពេញ ឆ្នាំ២០១៨នេះ។

ដោយអត្ថន័យ និងប្លែកពីគេ។

ចំណែកឯ លោក ម៉ក់ វ៉េមីស្យា ជាសិល្បៈករជើងចាស់ មួយរូប បានធ្វើបទបង្ហាញជាមួយស្នាដៃថតរូបរបស់គាត់ថា រូបថតរបស់គាត់ទាំងអស់គឺសុទ្ធតែជារូបថតបែបសិល្បៈ និង ប្លែកៗពីគេ ព្រោះគាត់ចូលចិត្តស្រាវជ្រាវ និងបង្កើតនូវគំនិត ថ្មីៗ។ បន្ទាប់មកលោកបានបន្ថែមថា «ខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើស រើសធ្វើជាសិល្បៈករថតរូប ព្រោះខ្ញុំស្រឡាញ់ការងារនេះ និង គិតថានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មិនសូវមានសិល្បៈករថតរូបជា

ការតាំងពិព័រណ៍រូបថតរបស់សិល្បៈករដោយសិស្សសាលាហ្វារពន្លឺសិល្បៈ នៅវិទ្យាសាលាសមាគមយុវជនស៊ីអិល

បន្ទាប់មក លោក សុវណ្ណ ភីឡុង ដែលជាសិល្បៈករខ្មែរ មួយរូបនៃសមាគមន៍រូបថតភ្នំពេញបានរៀបរាប់ថា សមាគមន៍ រូបថតភ្នំពេញ បានបង្កើតឡើងអស់រយៈពេល១០ឆ្នាំកន្លង មកដោយមានអ្នកចូលរួមដាក់បង្ហាញស្នាដៃថតរូបរបស់ខ្លួន ដែលភាគច្រើនជាជនជាតិបរទេស។ លោកពិតជាមានការ ភ្ញាក់ផ្អើល និងរីករាយណាស់ដែល បានឃើញសិល្បៈករខ្មែរ ជាច្រើនមកចូលរួមក្នុងថ្ងៃនេះ។ លោកភីឡុង បានបន្ថែមទៀត ថា រូបថតដែលនឹងជ្រើសរើសយកមកតាំងពិព័រណ៍ គឺមិន មែនជារូបថតដោយគ្រាន់តែយកម៉ាស៊ីនថតទៅថតយករូប ភាពនិងផ្ដិតចេញជារូបភាពនោះទេ តែជារូបថត ដែល បង្កប់

ជនជាតិខ្មែរច្រើនទេ និងម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំក៏បង់បន្ទូលទុកស្នាដៃ រូបថតរបស់ខ្ញុំ ជាសម្បត្តិវប្បធម៌សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា នាពេលអនាគត។ ក្រៅពីនេះ ខ្ញុំក៏មានបំណងបង់ចូលរួម បង្ហាញស្នាដៃថតរូបរបស់ខ្ញុំនៅក្នុងមហោស្រពទាំងក្នុងនិង ក្រៅប្រទេស។ រូបថតពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ ការផ្សព្វផ្សាយទំនាក់ទំនងតាមរយៈអត្ថន័យនៃរូបថតទាំងនោះ។

«សិល្បៈករថតរូប ត្រូវតែប្រើបេះដូងដើម្បីផ្ដិតយករូបភាព សម្រាប់ឲ្យអ្នកទស្សនាយកបេះដូងរបស់ខ្លួនមកមើលដែរ»។

អ៊ិន សុដារី

ដំណឹងជ្រើសរើសនិស្សិតស្ម័គ្រចិត្ត

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ត្រូវការជ្រើសរើសនិស្សិតស្ម័គ្រចិត្តចំនួន០៥រូប (អ្នកសរសេរអត្ថបទ ២រូប អ្នកបកប្រែ ២រូប និងក្រាហ្វិកកុំព្យូទ័រ ១រូប) ក្នុងចំណោមនិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យនានាឲ្យមកបម្រើការងារចាប់ពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ដល់ខែមករា ឆ្នាំ២០១៩ ហើយអាចបន្តទៅតាមគុណភាពការងារ។

- ១) ការងារស្ម័គ្រចិត្តដែលនឹងត្រូវបំពេញទាក់ទងនឹងការបកប្រែអត្ថបទពីភាសាអង់គ្លេសមកជាភាសាខ្មែរឬពីភាសាខ្មែរទៅភាសាអង់គ្លេស។ អត្ថបទដែលនឹងត្រូវបកប្រែគឺអត្ថបទខ្លីនិងវែង ដែលមានលក្ខណៈប្រវត្តិសាស្ត្រ ច្បាប់ និងអត្ថបទពិភាក្សានានា សរសេរដោយមេធាវីសាស្ត្រាចារ្យ អ្នកស្រាវជ្រាវបរទេស ឬសរសេរដោយប្រជាជនកម្ពុជា។
- ២) ការងារស្ម័គ្រចិត្តដែលនឹងត្រូវបំពេញទាក់ទងនឹងការសរសេរអត្ថបទ សម្រាប់បោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងទស្សនាវដ្តី «ស្វែងរកការពិត» និងគេហទំព័រ <http://www.khmerrougehistory.org>
- ៣) អ្នកក្រាហ្វិកកុំព្យូទ័រ ឬរចនាទស្សនាវដ្តី តម្រូវឲ្យចេះប្រើប្រាស់កម្មវិធី InDesign និងកម្មវិធីផ្សេងៗទៀត ដែលទាក់ទងនឹងការរចនាទស្សនាវដ្តី។

ក្នុងអំឡុងពេលធ្វើការងារស្ម័គ្រចិត្តនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និស្សិតស្ម័គ្រចិត្តទាំងអស់ត្រូវបានលើកទឹកចិត្តឲ្យដាក់ពាក្យចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងបន្តការសិក្សានៅតាមសាកលវិទ្យាល័យនានា ដែលជាដៃគូសហការជាមួយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដូចជា ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហ្វីលីពីន ហុងកុង ចក្រភពអង់គ្លេស និងសហរដ្ឋអាមេរិក ជាដើម។

លក្ខខណ្ឌសម្រាប់និស្សិតដែលអាចដាក់ពាក្យបាន មានដូចខាងក្រោម ៖

- ១) និស្សិតកំពុងសិក្សាតាមសាកលវិទ្យាល័យរដ្ឋ និងឯកជននានា ដែលអាចប្រើប្រាស់ភាសាអង់គ្លេស។
- ២) មានអត្ថបទរៀនថ្ងៃថ្នាក់ ម៉ឺនម៉ាត់ ព្យាយាម និងមានទំនួលខុសត្រូវចំពោះការងារ។
- ៣) មានចំណាប់អារម្មណ៍ផ្នែកការងារប្រវត្តិសាស្ត្រ ច្បាប់ និងសារព័ត៌មាន។

និស្សិតដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិដូចខាងលើ ហើយមានចំណាប់អារម្មណ៍នឹងការងារស្ម័គ្រចិត្តនេះ សូមធ្វើពាក្យសុំបម្រើការងារមកកាន់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ចាប់ពីថ្ងៃជូនដំណឹងនេះតទៅ រហូតដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៨ រេលាម៉ោង៥ល្ងាច។

សូមភ្ជាប់មកជាមួយនូវឯកសារដូចខាងក្រោម ៖

- ១) លិខិតសុំធ្វើការងារមួយច្បាប់ (Cover Letter) ដោយបញ្ជាក់អំពីទឹកចិត្តផ្ទាល់ខ្លួនចំពោះការងារឲ្យបានច្បាស់លាស់ និងក្លែងក្លាយ ដែលសរសេរដោយសាមីខ្លួន។
- ២) ប្រវត្តិរូបសង្ខេប១ច្បាប់ (Resume)។

សូមផ្ញើមកកាន់អាសយដ្ឋានរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ផ្ទះលេខ៦៦ ផ្លូវព្រះសីហនុ សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន ក្រុងភ្នំពេញ ឬ អ៊ីម៉ែល truthbunthorn.s@dccam.org។ ប្រសិនបើមានចម្ងល់ សូមទូរសព្ទមកលេខ ០២៣ ២១៤ ០០៩ ឬ ០១២ ៩៩៦ ៧៥០។

សូមអរគុណ!

ការការពារបេតិកភណ្ឌរបស់កម្ពុជា ៖ ការស្វែងរកច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ

បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌មិនត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាផ្នែកសំខាន់នៃសង្គ្រាម និងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ឡើយ ប៉ុន្តែប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាបានបាត់បង់កេរដំណែលរបស់ខ្លួនយ៉ាងច្រើនតាមរយៈអំពើហិង្សា និងបន្តបាត់បង់កេរដំណែលរបស់ខ្លួនបន្ទាប់ពីមានអំពើហិង្សា។ ជាមួយនឹងបុគ្គលិក និងធនធានរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា យើងបានអនុវត្តគម្រោងស្រាវជ្រាវមួយដែលមានគោលដៅសំខាន់៖ ទីមួយ) ដើម្បីទប់ស្កាត់ការបន្តប៉ះពាល់ដល់តំបន់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ ដ៏សម្បូរបែបរបស់ប្រទេសកម្ពុជា តាមរយៈការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីផលវិបាកនៃការបំផ្លិចបំផ្លាញបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ក្រោមច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ ទីពីរ) ដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់ការអប់រំដល់សិស្សអំពីមរតករបស់ប្រទេស ប្រវត្តិសាស្ត្រភូមិ និងទាហានដែលមានភារកិច្ចការពារបេតិកភណ្ឌ

ជាតិ និង ទីបី) ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីការការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ដើម្បីឲ្យប្រទេសកម្ពុជាអាចជាសះស្បើយពីអំពើឃោរឃៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដោយប្រមូលផ្តុំគ្នាជុំវិញបេតិកភណ្ឌដ៏សម្បូរបែបរបស់កម្ពុជា។

ដើម្បីបន្តគោលដៅទាំងនេះ យើងបានចំណាយពេលមួយសប្តាហ៍នៅក្នុងស្រុកអង្គរបូរីខេត្តតាកែវនិងមួយសប្តាហ៍នៅប្រាសាទតាមាន់ ខេត្តខត្តរមានជ័យ ដើម្បីពិនិត្យមើលថាតើវិសាលភាពនៃការការពារផ្នែកច្បាប់របស់ប្រទេសកម្ពុជាយ៉ាងដូចម្តេច? សម្រាប់ការធានាបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ដែលកំពុងដំណើរការ។ ខាងក្រោមនេះជាសេចក្តីសង្ខេបនៃការរកឃើញនៃការស្រាវជ្រាវរបស់យើង។

ប្រាសាទតាមាន់

ប្រាសាទតាមាន់ធំ (ប្រាសាទតាមាន់) គឺជាប្រាសាទ

ប្រាសាទតាមាន់

សម័យអាណាចក្រខ្មែរស្ថិតនៅក្នុងទឹកដីដែលធ្លាប់មានជម្លោះរវាងថៃ និងកម្ពុជា។ ប្រាសាទនេះមានអាយុកាលតាំងពីសតវត្សរ៍ទី១១ នៃគ្រិស្តសករាជ ដែលត្រូវបានសាងសង់ឡើងដើម្បីទទួលស្វាសនាហិណ្ឌូ ព្រះសិវៈ និង ជាទីកន្លែង សម្រាប់អ្នកធ្វើដំណើរសម្រាកពេលដែលដើរឡើងភ្នំដំបូងបាតាមជួរភ្នំដងរែក។ សព្វថ្ងៃនេះដោយសារមានការលួចប្លន់យ៉ាងទូលំទូលាយ ទើបមានស្នាដៃសិល្បៈដើមតិចតួចប៉ុណ្ណោះនៅសេសសល់ពីប្រាសាទ និងត្រូវបានប្រើ។

ការដណ្តើមក្តាជាម្ចាស់សិទ្ធិនៃប្រាសាទតាមាន់ បានក្លាយជាប្រភពនៃជម្លោះអស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ។ ប្រទេសកម្ពុជាអះអាងថា ប្រាសាទតាមាន់ស្ថិតនៅក្នុងខេត្តឧត្តរមានជ័យជារបស់ខ្លួន ហើយថៃបានអះអាងថាជារបស់ខ្លួនស្ថិតនៅក្នុងខេត្តសុរិន្ទ។ ភាពមិនប្រាកដប្រជាដូច្នេះនេះជុំវិញភាពជាម្ចាស់នៃប្រាសាទ បាននាំទៅដល់វត្តមានរបស់យោធានៅលើតំបន់នេះ។ ប្រាសាទនេះគឺជាទីកន្លែងនៃសង្គ្រាមព្រំដែនតូចមួយដែលបានផ្ទុះឡើងរវាងថៃនិងប្រជាជនកម្ពុជាកាលពីឆ្នាំ២០១១ ក្នុងអំឡុងពេលនោះលើប្រាសាទព្រះវិហារ។ ក្នុងអំឡុងពេលមានជម្លោះ កងទ័ពកម្ពុជាជាច្រើននាក់បានរងរបួស ឬបាត់បង់ជីវិត។ នៅទីបំផុត រដ្ឋាភិបាលទាំងពីរបានយល់ព្រមជាមួយកិច្ចព្រមព្រៀងឈប់បាញ់គ្នាមួយ បានធ្វើឲ្យប្រាសាទតាមាន់មានសន្តិភាពចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១១។ អនុសញ្ញាស្តីពីការការពារទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌ក្នុងព្រឹត្តិការណ៍

មានជម្លោះប្រដាប់អាវុធ (អនុសញ្ញាទីក្រុងឡាអេ) ត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅឆ្នាំ១៩៥៤ ដើម្បីការពារតំបន់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ក្នុងសម័យសង្គ្រាម។ អនុសញ្ញាក្រុងឡាអេត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការបំផ្លិចបំផ្លាញនៃសង្គ្រាមនៅពាក់កណ្តាលទីមួយនៃសតវត្សរ៍ទី២០ និងឥទ្ធិពលនៃការបំផ្លិចបំផ្លាញមកលើតំបន់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌។ អនុសញ្ញាទីក្រុងឡាអេ អាចត្រូវបានបំបែកជាផ្នែកសំខាន់ៗចំនួនប្រាំ (១) និយមន័យនៃសម្បត្តិវប្បធម៌ (២) កាតព្វកិច្ចក្នុងការការពារសម្បត្តិវប្បធម៌ (៣) កាតព្វកិច្ចដើម្បីការពារទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌ និងមិនត្រូវប្រើសម្រាប់គោលបំណងយោធា (៤) កាតព្វកិច្ច ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលយោធាក្នុងគោលការណ៍នៃអនុសញ្ញា (៥) កាតព្វកិច្ចរបស់កងទ័ពឈ្លានពានដើម្បីថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌។

អនុសញ្ញាក្រុងឡាអេចែងអំពីបទបញ្ជាជាច្រើនសម្រាប់ការអនុវត្តអនុសញ្ញានេះ ៖ ទី១) អនុសញ្ញានេះតម្រូវឲ្យយោធាបង្កើតអ្នកឯកទេសក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធដែលត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលឲ្យគ្រប់គ្រងលើការការពារសម្បត្តិវប្បធម៌ ទី២) មន្ត្រីយោធាទាំងនេះត្រូវបង្ហាត់បង្រៀនទាហានដទៃទៀតអំពីវិធីចៀសវាងការបំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិ និងវិធីសាស្ត្រដើម្បីការពារទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌នៅពេលមានសន្តិភាព ទី៣) អនុសញ្ញានេះអំពាវនាវឲ្យយោធាបង្កើនវប្បធម៌នៃការការពារសម្បត្តិវប្បធម៌នៅក្នុងជួររបស់ខ្លួន និង

ប្រាសាទតាមាន់មើលពីចំហៀង

ទាហានខ្មែរ និង ទាហានថៃ និងអ្នកស្រាវជ្រាវមកពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

ទី៤) រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានបញ្ជាឲ្យផ្លាស់ទីតាំងវប្បធម៌ទៅក្នុង គ្រោះថ្នាក់នៃការបំផ្លិចបំផ្លាញ ឬដាក់សម្គាល់វាជាមួយនិមិត្ត សញ្ញាពណ៌ខៀវ និងពណ៌ស។ និមិត្តសញ្ញាត្រូវបានបង្ហាញ យ៉ាងច្បាស់លើសម្បត្តិវប្បធម៌។ នៅទីបំផុត អនុសញ្ញាក្រុង ឡាអេ មានការកិច្ចការពារសេដ្ឋកិច្ចដែលប្រព្រឹត្តបទល្មើស ប្រឆាំងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌។ មានភស្តុតាងបានបង្ហាញ ឲ្យឃើញថា បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញាក្រុងឡាអេ មិនត្រូវបានអនុវត្តតាមទេ។ គ្មានទាហានណាម្នាក់ដែលត្រូវ បានសម្ភាសន៍នៅប្រាសាទតាមាន់បានទទួលការហ៊ុកហ៊ិនអំពី ច្បាប់ បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌នោះឡើយ។ ភាពបរាជ័យក្នុងការ អប់រំកងទ័ព អំពីច្បាប់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ គឺរំលោភលើអនុ សញ្ញាក្រុងឡាអេ។ ការកន្លះខាតនៃការអប់រំនេះគឺជាការគួរ ឲ្យភ្ញាក់ផ្អើលជាពិសេស កងទ័ពនៅជិតនឹងតំបន់បេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌។ នៅតំបន់ដែលសម្បត្តិវប្បធម៌ស្ថិតក្នុងស្ថានភាព គ្រោះថ្នាក់នៃការបំផ្លិចបំផ្លាញក្នុងពេលសង្គ្រាម ទាហាន ដែលធ្វើការលើតំបន់នោះគ្មានចំណេះដឹងផ្នែកច្បាប់ ដើម្បី ការពារសម្បត្តិវប្បធម៌ឡើយ។

អង្គរបុរី

អង្គរបុរី គឺជាស្រុកមួយស្ថិតក្នុងខេត្តតាកែវ នៃប្រទេស កម្ពុជា ដែលជាប់ព្រំដែនប្រទេសវៀតណាម។ មានភូមិពីរ នៃស្រុកអង្គរបុរី គឺភូមិកំពង់ហ្លួង និងភូមិកំពង់ពោធិ៍ គឺជា ទីតាំងអតីតរាជធានីនៃអាណាចក្រហ្វូណាន ដែលជាអាណា

ចក្រខ្មែរដំបូង។ រាជធានីបុរាណត្រូវបានព័ទ្ធជុំវិញដោយ កំពែងការពារ និងត្រូវបានគ្រប់គ្រងពីសតវត្សរ៍ទី១មុនគ្រិស្ត សករាជ រហូតដល់សតវត្សរ៍ទី១០នៃគ្រិស្តសករាជ និងមាន ការរីកចម្រើនខ្លាំងនៅចន្លោះសតវត្សរ៍ទី៦ និងសតវត្សរ៍ទី៧ នៃគ្រិស្តសករាជ។ ប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏សម្បូរបែបរបស់អង្គរបុរី បានធ្វើឲ្យតំបន់នេះក្លាយជាទីតាំងដ៏ល្អសម្រាប់អ្នកបុរាណវិទូ ដើម្បីធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ អំពីអតីតកាលរបស់ប្រទេស កម្ពុជា។ ទីតាំងរួមជាមួយភាពជាប់ស្រយាលនៃស្រុកនេះ ផ្តល់នូវលក្ខខណ្ឌដ៏ល្អឥតខ្ចោះសម្រាប់ការល្អចម្រើន។ ប្រទេស កម្ពុជាមានច្បាប់ការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌របស់ខ្លួន ប៉ុន្តែ ភាគច្រើន ពាក់ព័ន្ធនឹងការស្រាវជ្រាវពីការល្អចម្រើនបុរាណ នៅអង្គរបុរី គឺផ្អែកលើ«ច្បាប់ស្តីអំពីការការពារបេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌» ដែលត្រូវបានអនុម័តដោយព្រះរាជក្រឹត្យនៅក្នុង ឆ្នាំ១៩៩៦ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីការពារទ្រព្យសម្បត្តិវប្ប ធម៌ប្រឆាំងនឹងការបំផ្លិចបំផ្លាញ ការកែប្រែ ការដឹកកកាយ ការផ្លាស់ប្តូរ ការនាំចេញ ឬការនាំចូល។ ច្បាប់ស្តីអំពីការ ការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌បានផ្តល់វិធានការដល់ម្ចាស់កម្ម សិទ្ធិចុះបញ្ជី ឬចាត់ថ្នាក់ទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌របស់ខ្លួនដើម្បី រក្សាទុកនូវទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌សាធារណៈ និងឯកជន។ នៅ ក្រោមមាត្រា១៨នៃច្បាប់ការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ កំណត់ ត្រាបញ្ជីឈ្មោះនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅចុងឆ្នាំនីមួយៗ។ ជនទាំងឡាយណាដែលលក់ ឬផ្លាស់ប្តូរទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌

អ្នកស្រាវជ្រាវមកពីមជ្ឈមណ្ឌលស្រុកអង្គរបុរី និងមន្ត្រីនៅសារមន្ទីរអង្គរបុរី ក្នុងស្រុកអង្គរបុរី ខេត្តតាកែវ

ទម្រយោនី

ដែលបានចុះបញ្ជី ឬបាត់ថ្នាក់ដោយគ្មានការជូនដំណឹងដល់អាជ្ញាធរភាពបរាជ័យក្នុងការការពារទ្រព្យសម្បត្តិដែលស្ថិតក្រោមកម្មសិទ្ធិឯកជន អនុវត្តការងារដឹកនាំដោយគ្មានការអនុញ្ញាតមិនបានធ្វើការរាយការណ៍អំពីសម្បត្តិវប្បធម៌ដែលបានរកឃើញអំឡុងពេលសាងសង់ ឬការងារដទៃទៀត ឬនាំចេញទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌ដោយខុសច្បាប់ ក្នុងចំណោមសកម្មភាពផ្សេងទៀត ត្រូវបានផ្ដន្ទាទោសដោយធ្វើការដាក់ពិន័យនិងជាប់ពន្ធនាគារ។ ខណៈពេលដែលច្បាប់ការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ទូលំទូលាយ «ការការពារជាច្រើនដែលត្រូវបានផ្តល់ឲ្យដោយច្បាប់នេះ ត្រូវផ្អែកទៅលើអនុក្រឹត្យដែលអនុក្រឹត្យជាច្រើនមិនទាន់ត្រូវបានព្រាងនៅឡើយ»។ អ្នកភូមិបានចាប់ផ្ដើមប្រមូលវត្ថុបុរាណបន្ទាប់ពីការដួលរលំនៃរបបខ្មែរក្រហមនៅខណៈដែលអ្នកភូមិទាំងបានជួបប្រទះការខ្វះខាតក្នុងជីវភាព។ អ្នកភូមិភាគច្រើនស្វែងរកវត្ថុបុរាណក្នុងដីដែលជាទ្រព្យសម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែអ្នកភូមិមួយចំនួនទៀតបានប្រមូលវត្ថុ បុរាណនៅកន្លែងផ្សេង ដូចជានៅមាត់ទន្លេ ដែលចាប់ផ្ដើមពីឆ្នាំ១៩៧១។ អ្នកភូមិដទៃទៀតបានរកឃើញមាស ឬគ្រឿងស្នូន ដូចជាក្ដុម។ អ្នកភូមិដែលបានលក់វត្ថុបុរាណដែលខ្លួនរកឃើញ បានប្រើប្រាស់លុយកាក់ដែលអ្នកទិញផ្តល់ឲ្យតិចតួចដើម្បីទិញម្ហូបអាហារ និងសម្ភារប្រើប្រាស់សម្រាប់គ្រួសារ។ ការថែរក្សា ការប្រមូល និងការលក់ទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌ជាការងារទីពីរ បន្ទាប់ពីការងារស្រែចម្ការ។ ប្រជាជនភាគច្រើនដែលរក្សាទុកវត្ថុបុរាណទាំងនេះ គឺដោយសារតែខ្លួនជឿថា វត្ថុបុរាណនាំមកនូវសំណាងល្អនិងសុខភាពល្អដល់ក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួន។ អ្នកភូមិផ្សេងទៀតបានរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌ទុក ដោយសារវត្ថុទាំងនេះជារបស់រួមទាំង ចំណែកអ្នកភូមិម្នាក់ទៀតបានប្រើចម្លាក់យោនីសម្រាប់លាងបាន។ អ្នកភូមិភាគច្រើនបាននិយាយថា ប្រជាជនឈប់រកវត្ថុបុរាណមួយឆ្នាំមកហើយ។ បើទោះបីជាសកម្មភាពប្រមូល និងសកម្មភាពលួចហាក់ដូចជាត្រូវបានកាត់បន្ថយក្តី ការពិតនៅតែមានអ្នកភូមិមួយចំនួនបានលក់វត្ថុ

បុរាណកាលពីអតីតកាល នៅតែមិនទាន់យល់ដឹងអំពីច្បាប់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌កម្ពុជា។ លើសពីនេះទៀត ទោះបីជាអ្នកភូមិទាំងអស់បានដឹងអំពីច្បាប់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌របស់កម្ពុជាក៏ដោយ ក៏ច្បាប់នៅតែមិនទាន់ត្រូវបានអនុវត្តឲ្យបានពេញលេញនៅឡើយ។ បទសម្ភាសន៍ជាមួយ មន្ត្រីប៉ូលីសមន្ទីរវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈខេត្ត និងនាយកសារមន្ទីរខេត្ត បានបង្ហាញតែករណីមួយនៃអ្នកលួចដែលត្រូវចាប់ខ្លួន និងចោទប្រកាន់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ មានជនល្មើសត្រូវបានចាប់ខ្លួនដោយសារតែរត់ពន្ធរត់រត់បុរាណមិនមែនពីបទលួចច្របូនឡើយ។ ប្រសិនបើមន្ត្រីនគរបាលបានបង្កើនការអនុវត្តច្បាប់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌កម្ពុជា អ្នកប្រមូលវត្ថុបុរាណតាមផ្ទះនៅអគ្គិរូបអាចប្រឈមនឹងការជាប់ពន្ធនាគារនិងពិន័យជាប្រាកដ។ បើគ្មានការអប់រំដល់អ្នកភូមិទាំងអស់អំពីច្បាប់ និងបង្កើតវិធីរឹបអូសការបំពានទេ វាហាក់ដូចជាអយុត្តិធម៌ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់។

អនុសាសន៍គោលនយោបាយ

- រឹតបន្តឹងការអនុវត្តច្បាប់ដែលមានស្រាប់

ប្រទេសកម្ពុជាមានក្របខណ្ឌច្បាប់ក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិទូលំទូលាយក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការលួចយក និងការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ ប៉ុន្តែវាហាក់ដូចជាមិនទាន់មានការអនុវត្តច្បាប់ទាំងនេះពីកងទ័ព ឬប៉ូលីសឡើយ។ ខណៈពេលដែលសេចក្តីប្រកាសត្រូវបានធ្វើឡើងកាលពីពេលកន្លងមកដើម្បីដាស់តឿនប្រជាជនកម្ពុជាឲ្យបានយល់ដឹងអំពីច្បាប់ចំពោះការលួចច្របូនវត្ថុបុរាណ សេចក្តីប្រកាសនៅមិនទាន់បានជ្រួតជ្រាបដល់ប្រជាជនគ្រប់រូបនៅឡើយ។ ទាំងនេះហាក់បីដូចជាអយុត្តិធម៌ក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនបានជូនដំណឹងដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ការលើកកម្ពស់គិតប្រមូលមានការ អប់រំបន្ថែមអំពីច្បាប់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ និងសារសំខាន់នៃបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ដែលច្បាប់ការពារ។

- ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលកងទ័ព

ដំបូងនិងសំខាន់បំផុតកងទ័ពដែលឈរជើងនៅប្រាសាទ

តាមរយៈ ត្រូវការការយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរជាងមុនអំពីការ-
តព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនស្ថិតក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងឡាអេ ដើម្បី
ការពារទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌។ គ្មានកងទ័ពណាម្នាក់ដែលយើង
បានសម្ភាសន៍ បានរាយការណ៍អំពីការហ្វឹកហ្វឺតពីច្បាប់ស្តី
ពីការការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ដែលរំលោភលើសន្ធិសញ្ញា
ទីក្រុងឡាអេឡើយ។ ដោយសារទាំងអស់នេះគឺជាហាន ដែល
ទំនងជាប្រឈមនឹងស្ថានភាពមួយដែលទ្រព្យសម្បត្តិវប្បធម៌
ស្ថិតក្នុងគ្រោះថ្នាក់នៃការបំផ្លិចបំផ្លាញ។ វាជាការចាំបាច់ដែល
កងកម្លាំងទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលអំពីវិធីការពារទ្រព្យសម្បត្តិ
វប្បធម៌។

- ការអប់រំបណ្តុះបណ្តាលសិស្ស និងប្រជាជនក្នុងតំបន់

ដោយសារតែលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ ដែលយើងបានពិភាក្សា
ជាមួយមិនបានរាយការណ៍ពីការដាក់បញ្ចូលបេតិកភណ្ឌវប្ប
ធម៌ក្នុងស្រុកនៅក្នុងផែនការមេរៀនរបស់គាត់ ដូច្នេះមាន
ភាពចាំបាច់សម្រាប់តំបន់ដូចជាប្រាសាទតាមាន់ និងអង្គរវត្ត

កាជនដែលអ្នកភូមិរើសបានតាមមាត់ទន្លេ

ដើម្បីដាក់បញ្ចូលក្នុងកម្មវិធីសិក្សា សម្រាប់សិស្សានុសិស្ស
ដែលរស់នៅក្នុងតំបន់ដែលពួកគេរស់នៅ។ មូលហេតុទូទៅ
បំផុតដែលលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ បានរាយការណ៍ថាមិនបានដាក់
បញ្ចូលបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌នៅក្នុងផែនការមេរៀនរបស់ខ្លួន
ដែលលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ មានការព្រួយបារម្ភចំពោះការធ្លាក់
ចុះនូវការយល់ដឹងពីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌។ លោកគ្រូ
អ្នកគ្រូ មិនមានសម្ភារឯកសារគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបង្រៀនអំពី
សម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ក្នុងតំបន់ ចំណែកលោកគ្រូ អ្នកគ្រូ
ក៏មិនបានទទួលវត្ថុបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីបង្រៀនអំពីសម្បត្តិ
បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ឲ្យមានប្រសិទ្ធភាពដែរ។

ជាការឆ្លើយតបទៅនឹងការខ្វះសម្ភារ និងបុគ្គលិកដើម្បី
បង្រៀនអំពីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ
កម្ពុជា អាចរួមបញ្ចូលមេរៀនអំពីបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ក្នុងស្រុក
នៅក្នុងកម្មវិធីអប់រំអំពីប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា។ ខណៈ
ដែលតំបន់ជាច្រើនមិនត្រូវបានលួចបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ដោយ
ខ្មែរក្រហម តម្រូវការដើម្បីប្រមូលផ្តុំនៅជុំវិញតំបន់បេតិក
ភណ្ឌវប្បធម៌ក្នុងការត្រួតពិនិត្យពី អំពើប្រល័យពូជសាសន៍
ដោយផ្ទាល់នៅក្នុងបេសកកម្មនៃគម្រោងអប់រំអំពីប្រល័យ
ពូជសាសន៍។ ជាមួយនឹងទំនាក់ទំនងដែលមានស្រាប់របស់
មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ជាមួយសាលារៀននៅទូទាំង
ប្រទេសកម្ពុជា នឹងមានភាពងាយស្រួល និងជាវិធីដ៏មាន
ប្រសិទ្ធភាពក្នុងការផ្សព្វផ្សាយទៅដល់ប្រជាជនមួយចំនួនធំ
ដោយមិនចាំបាច់ណែនាំកម្មវិធីថ្មីទាំងស្រុង។ ប្រសិនបើថ្នាក់
មួយនៃសិស្សអនុវិទ្យាល័យមានការអប់រំបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌
ជារៀងរាល់ឆ្នាំ វាអាចធានាបាននូវការសន្តោសបន្តនៅក្នុង
សហគមន៍អំពីសារៈសំខាន់នៃបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ និងលើក
កម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីច្បាប់បេតិកភណ្ឌវប្បធម៌។ រាជរដ្ឋា
ភិបាលកម្ពុជាក៏ត្រូវតែយកចិត្តទុកដាក់លើបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌
ដើម្បីបង្រៀនប្រជាជនឲ្យបានយល់ដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់
ខ្លួន។

ប៊ិន អេវិន និង ដេវីន ប៉ូឡូស្គី

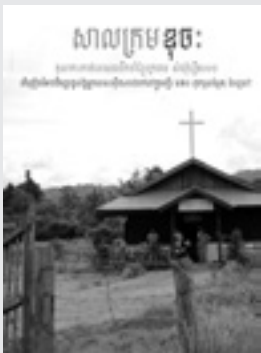
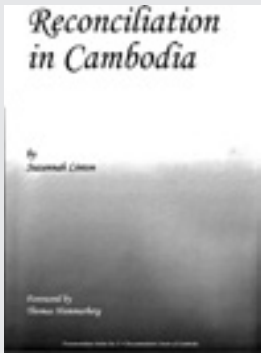
ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ

«ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ» របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបើកបម្រើជូននិស្សិត អ្នកស្រាវជ្រាវ បុគ្គលិក រាជការ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងបុគ្គលទាំងឡាយដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍វិវឌ្ឍរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង តុលាការកម្ពុជា ឬសាលាក្តីខ្មែរក្រហម។

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាជាកន្លែងប្រមូលផ្តុំ និងថតក្រងឯកសារអំពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបានច្រើនបំផុត។ ឯកសារនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាមានប្រភេទ ប្រភេទឯកសារទីមួយគឺឯកសារជាក្រដាសសន្លឹកដែលមានចំនួន ដិតមួយលានទំព័រ។ ប្រភេទឯកសារទីពីរគឺ ជាបទសម្ភាសន៍ដែលបុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាចុះទៅធ្វើសម្ភាសន៍ ជាមួយជនរងគ្រោះ និងអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម។ ប្រភេទឯកសារទីបីគឺជារូបថតទាក់ទងទៅនឹងសម័យខ្មែរក្រហម។ ប្រភេទឯកសារទីបួនគឺជាឯកសារទាក់ទងទៅនឹងការធ្វើផែនទីរណ្តៅសាកសព និងទីតាំងសម្លាប់របស់ខ្មែរក្រហម និងឯកសារ ទីប្រាំគឺជាខ្សែភាពយន្តឯកសារដែលបានផលិតឡើងក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងសម័យក្រោយមកទៀត។

តាមរយៈការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ សាធារណជនអាចនឹងស្រាវជ្រាវឯកសារទាំងនេះបាន។ ឯកសារខ្លះទៀត រួមមាន៖ ប្រវត្តិរូបកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម ចម្លើយសារភាព កំណត់ហេតុរបស់បក្ស ទូរលេខឆ្លើយឆ្លងព័ត៌មានដែលបានមកពី ការសម្ភាសន៍ជាមួយអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម និងទិន្នន័យកន្លែងស្ថាពរព្រឹរណ្តៅសាកសព ទីតាំងគុក និងបូជនីយដ្ឋាន ប្រល័យពូជសាសន៍។

ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈមានទីតាំងនៅអគារលេខ៦៦ មហាវិថីព្រះសីហនុខាងកើតវិមានឯករាជ្យ។ ការិយាល័យ របស់យើងបើកជូនសាធារណៈជនពីថ្ងៃច័ន្ទដល់ថ្ងៃសុក្រ ពេលព្រឹកពីម៉ោងប្រាំបី ដល់ម៉ោង១២ និងពេលរសៀលពីម៉ោង២ ដល់ម៉ោង៥។ ប្រសិនបើអស់លោកអ្នកមានចម្ងល់ ឬចង់រៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ជាក្រុមណាមួយ សូមទាក់ទងបុគ្គលិករបស់យើង មី បូរី តាមរយៈទូរសព្ទលេខ ០២៣ ២១១ ៨៧៥ ឬអ៊ីម៉ែល truthborey.m@dccam.org។

ទស្សនកិច្ចស្តីពីសន្តិភាព និងសិទ្ធិមនុស្សនៅស្រុកអន្លង់វែង អន្លង់វែង៖ សហគមន៍នៃការយោគយល់ និងការផ្សះផ្សា

ថ្ងៃទី១៦ ដល់ថ្ងៃទី១៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨

ពីថ្ងៃទី១៦ ដល់ថ្ងៃទី១៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ សិស្សនិស្សិតចំនួន២៤នាក់មកពីសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច និងវិទ្យាល័យអន្តរជាតិបានចូលរួមក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាមួយ ដែលមានគោលដៅក្នុងការផ្តល់ការយល់ដឹងមូលដ្ឋានអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ(១៩៧៥-១៩៧៩) ប្រវត្តិសាស្ត្រសហគមន៍អន្លង់វែង (១៩៧៩-១៩៩៨) ក៏ដូចជាទ្រឹស្តីគោលនយោបាយសន្តិភាព និងការផ្សះផ្សាដល់អ្នកចូលរួមទាំងអស់។ ជាងនេះទៅទៀត សិស្សនិស្សិតមានឱកាសក្នុងរៀនសូត្រអំពីបទសោធន៍របស់ប្រជាជនក្នុងតំបន់អន្លង់វែងដោយផ្ទាល់។ ការសន្ទនាអន្តរជំនាន់នេះគឺជាកន្លឹះដើម្បីស្វែងយល់អំពីអតីតកាល ពិភាក្សាអំពីភាពខុសគ្នា និងជំរុញឲ្យមាន ការយោគយល់ សន្តិភាព និងការផ្សះផ្សានៅក្នុងសហគមន៍។

របាយការណ៍នេះមានគោលបំណងក្នុងការបង្ហាញអំពី៖
១) ការពិភាក្សាជាមួយនឹងសិស្សនិស្សិតមុនពេលចុះទស្សនកិច្ចសិក្សា។ ២) ការធ្វើបទបង្ហាញ និងការពិភាក្សាជាក្រុមអំពីសន្តិភាព។ ៣) ការចុះស្រាវជ្រាវផ្ទាល់នៅភូមិចំនួនពីរក្នុងស្រុកអន្លង់វែង។ ផ្នែកចុងក្រោយនៃរបាយការណ៍ នឹងរៀបរាប់អំពីការចែករំលែករបស់សិស្សនិស្សិតចំពោះការរៀបចំ «សូនបន្លែដើម្បីការផ្សះផ្សា» នៅក្នុងទីធ្លាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង។

សកម្មភាពមុនពេលចុះទស្សនកិច្ចសិក្សា

នៅថ្ងៃទី១២ និងថ្ងៃទី១៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ ក្រុមនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចបានចូលរួមក្នុងការប្រជុំមុន ពេលចុះទស្សនកិច្ច

សិក្សានៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដើម្បីពិភាក្សាអំពីសកម្មភាព និងកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើនៅក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សា។ ក្រុមនិស្សិតមានសមាជិក ចំនួន២០នាក់ដែលបានជ្រើសរើសយ៉ាងសម្រិតសម្រាំង។ ការប្រជុំចាប់ផ្តើមដោយការរៀបរាប់សង្ខេបអំពីកាលវិភាគរបស់ដំណើរទស្សនកិច្ច។ បន្ទាប់មកការប្រជុំបានសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើការកំណត់ឲ្យអ្នកចូលរួមនីមួយៗជ្រើសរើសប្រធានបទមួយដើម្បីស្រាវជ្រាវនៅក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចក្នុងរយៈពេល៤ថ្ងៃ។ និស្សិតម្នាក់ៗ បានបង្ហាញអំពីប្រធានបទរបស់ខ្លួនរៀងៗខ្លួន។ និស្សិត៣នាក់ចាប់អារម្មណ៍ស្វែងយល់អំពីជីវភាពនិងប្រភពចំណូលរបស់ប្រជាជនក្នុងស្រុកអន្លង់វែង។ ក្នុងពេលនោះដែលមាននិស្សិត៣នាក់ មានចម្ងល់អំពីពេលដែលអន្លង់វែងកើតឡើង អំពីទុក្ខលំបាករបស់ប្រជាជនអន្លង់វែង នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងមូលហេតុដែលចលនាខ្មែរក្រហមជ្រើសរើសអន្លង់វែងជាតំបន់តស៊ូចុងក្រោយរបស់ខ្លួន។ និស្សិត៤នាក់ទៀត ចង់ដឹងអំពីអត្ថប្រយោជន៍ និងយុទ្ធសាស្ត្រសង្គ្រាមរបស់ តាម៉ុក។ មាននិស្សិត២នាក់ចង់សិក្សាអំពីកម្រិតនៃការគាំទ្ររបស់ តាម៉ុកចំពោះតម្រូវការប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជនអន្លង់វែង និងវិធីសាស្ត្រដែល តាម៉ុក ប្រើប្រាស់ដើម្បីគ្រប់គ្រងសហគមន៍អន្លង់វែង ដែលជាសហគមន៍តូចមួយនៅជាប់ព្រំដែន ព្រមទាំងយុទ្ធសាស្ត្រនៃការគ្រប់គ្រងកងទ័ពដែលអនុញ្ញាតឲ្យខ្មែរក្រហមកាន់កាប់ស្រុកអន្លង់វែងរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៩។ មាននិស្សិត២នាក់ទៀត ចង់ស្វែងយល់បន្ថែមអំពីជម្លោះរវាងតាម៉ុក និង ប៉ុល ពត ព្រមទាំងព្រឹត្តិការណ៍ដែលបណ្តាលឲ្យមានសមាហរណកម្មចុងក្រោយនៅអន្លង់វែង ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨។

និស្សិតម្នាក់ចង់សិក្សាអំពីយុទ្ធសាស្ត្រដែល គាត់មកប្រើប្រាស់ ដើម្បីទទួលបានការគាំទ្រពីប្រជាជនក្នុងសង្គ្រាមជាមួយរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជា។ តាមរយៈប្រធានបទខាងលើ និស្សិតចូលរួមទាំង អស់ត្រូវបានណែនាំឲ្យបង្កើតសំណួរ៥ដែលខ្លួនចង់ស្វែងយល់ នៅក្នុងអំឡុងដំណើរទស្សនកិច្ច។ បន្ទាប់មក អ្នកចូលរួមទាំង អស់ បានចែករំលែកសំណួររបស់ខ្លួនជាមួយនឹងអ្នកចូលរួម ដទៃទៀត។

និស្សិតម្នាក់ឈ្មោះ ទួន រក្សា មានគំនិតប្រហាក់ប្រហែលនឹងអ្នកចូលរួមដទៃ ហើយបានសរសេរថា «ខ្ញុំចង់ដឹងឲ្យ កាន់តែច្បាស់អំពីសហគមន៍អន្តរជាតិ និងចង់សម្ភាសន៍អ្នក ភូមិដែលធ្លាប់ឆ្លងកាត់របបខ្មែរក្រហម»។ អ្នកចូលរួមទាំង អស់បង្ហាញពីការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងចំពោះការពិភាក្សា ជាមួយអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម។ ជាងនេះទៅទៀតសិស្ស និស្សិតទាំងឡាយក៏មានបំណងស្វែងយល់បន្ថែមអំពីកេរដំណែល ផ្នែកស្ថាបត្យកម្មរបស់អន្តរជាតិ ដែលជាតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រ ទាំង១៤កន្លែង, មនោគមវិជ្ជារបស់ខ្មែរក្រហម, ចរិតលក្ខណៈ របស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដូចជា គាម៉ុក, និងឥទ្ធិពលរបស់ របបខ្មែរក្រហមមកលើសង្គមខ្មែរក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន។ ដំណើរ ទស្សនកិច្ចនេះក៏មានគោលបំណងក្នុងការបង្រៀនឲ្យអ្នកចូល រួមធ្វើការជាក្រុម និងសិក្សាអំពីវិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ។ រឺត ម៉ែងហៃ និង សេន គឹមឡាន រំពឹងនឹងទទួលបានព័ត៌មាន ពិតតាមរយៈការធ្វើបទសម្ភាសន៍ និងមានបំណងប្រើប្រាស់ ព័ត៌មានដែលទទួលបានដើម្បីចងក្រងជាអត្ថបទស្រាវជ្រាវ។

ដំណើរទៅកាន់ដែនដីនៃការផ្សះផ្សា នៅស្រុកអន្តរជាតិ

នៅព្រឹកថ្ងៃទី១៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៨ និស្សិតចំនួន ២០នាក់បានឡើងឡានដើម្បីធ្វើដំណើរទៅតំបន់ភ្នំពេញក្រោយ របស់ខ្មែរក្រហម។ យីមី ថា កេស៊ីអេ សាស្ត្រាចារ្យផ្នែកសិល្បៈ នៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាត់ហ្គ័រ ញូវអាក សហរដ្ឋអាមេរិក បាន ចូលរួមធ្វើដំណើរជាមួយ និងថតសកម្មភាពរបស់សិស្ស និស្សិត។ និស្សិតមួយចំនួនឆាកទៅដៃកក្កា ហើយនិស្សិត មួយចំនួនទៀត គេងលក់ក្រោយពីចេញដំណើរបានបន្តិច។

ពេលមកដល់ស្រុកអន្តរជាតិ ក្រុមនិស្សិតបានចុះទៅទស្សនា តំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រមួយចំនួន ដូចជា សាលារៀន គាម៉ុក មន្ទីរ ពេទ្យ គាម៉ុក និងស្ថានអូរជីក។ ជាអកុសល ដំណើរទស្សន កិច្ចត្រូវបានបញ្ចប់មុនពេលវេលាដោយសារភ្លៀងធ្លាក់ខ្លាំង។ អ្នកចូលរួមទាំងអស់បានស្វែងរកកន្លែងជ្រកភៀង ហើយធ្វើ ការត្រៀមសម្រាប់សកម្មភាពថ្ងៃបន្ទាប់។

អ្នកចូលរួមទាំងអស់ចាប់ផ្តើមថ្ងៃថ្មី ដោយធ្វើដំណើរទៅ លើកំពូលភ្នំដងរែក ហើយបត់ស្តាំទៅកាន់ពាយ័ព្យស្រស់ស្អាត និងមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរជាតិ ដែលជាអតីតផ្ទះប្រជុំ របស់គាម៉ុក។ បន្ទាប់ពីចុះពីលើឡានអ្នកចូលរួមទាំងអស់បាន ឃើញទេសភាពដ៏ស្រស់ស្អាត ហើយបាននាំគ្នាថតរូប។ ក្រោយមក អ្នកទាំងអស់គ្នាបានចូលទៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌល សន្តិភាពអន្តរជាតិជាលើកដំបូង ហើយនាំគ្នាស្វែងរកកន្លែង អង្គុយ។

វត្តបន្ទាប់ សិស្សនិស្សិតផ្តោតទៅលើកម្មវត្ថុសិក្សារបស់ ទស្សនកិច្ចសិក្សាស្តីពីសន្តិភាព និងសិទ្ធិមនុស្សដែលមាន ៖ ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) និង សហគមន៍អន្តរជាតិ, វិធីសាស្ត្រនៃការសម្ភាសន៍ និងសារ សំខាន់របស់ទ្រឹស្តីនៃ«សន្តិភាព»។ ជាជាងការស្តាប់បទបង្ហាញ ក្រុមសិស្សនិស្សិតបានចែកជា៤ក្រុមដើម្បីពិភាក្សាអំពី អត្ថន័យរបស់សន្តិភាព និងវិធីដើម្បីសម្រេចឲ្យបាននូវសន្តិ ភាព។

២០នាទីក្រោយមក ក្រុមនីមួយៗបានធ្វើបទបង្ហាញអំពី អត្ថន័យ«សន្តិភាព»របស់ខ្លួន ដែលមានភាពស្រដៀងគ្នា។ អ្វី ដែលក្រុមទាំង៤បកស្រាយខុសគ្នានោះគឺ របៀបដែល «សន្តិ ភាព»ជះឥទ្ធិពលមកលើជីវិតរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ។ ក្រុមទី១បាន បកស្រាយថា សន្តិភាពជាការរស់នៅសុខសាន្តដោយគ្មាន ការរើសអើង អំពើហិង្សា និងសង្គ្រាម។ ដើម្បីសម្រេចបាន សន្តិភាពនេះ ត្រូវតែមានការគោរពចំពោះសិទ្ធិសេរីភាពក្នុង ការរស់រាន បញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំដូចដែលបានចែងនៅ ក្នុងគោលការណ៍នៃច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ក្រុមទី១បានលើក

ឡើងទៀតថា ភាពស្មើភាពនៃសិទ្ធិគឺជាមូលដ្ឋានគ្រឹះនៃសិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ហើយត្រូវតែមានការកត់ត្រាសិក្សា និងចែករំលែកអំពីអំពើរំលោភសិទ្ធិមនុស្សពីអតីតកាលដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹង និងការពារកុំឲ្យមានករណីដូចគ្នាកើតឡើងម្តងទៀត។ ស្រដៀងគ្នាដែរ ក្រុមទី២បានលើកឡើងថា សន្តិភាពគឺជាសភាពនៃការ «គ្មានសង្គ្រាម គ្មានភាពចលាចល គ្មានការឈ្លានពាន និងគ្មានការរើសអើង»។ ដើម្បីបកស្រាយឲ្យកាន់តែច្បាស់ ក្រុមទី២បានសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើសមាសធាតុ៣ធំៗ ៖ ស្ថិរភាពផ្នែកនយោបាយ វប្បធម៌ និងសាសនា។ ក្រុមនេះបានបន្តទៀតថា សន្តិភាពអាចនឹងបាត់បង់ប្រសិនបើមនុស្សមាន «ភាពលោភលន់»។ ចម្លើយរបស់ក្រុមទី៣មានភាពខុសប្លែកពីក្រុមមុនៗទាំង២ ដោយបកស្រាយថា សន្តិភាពអាចសម្រេចបាននៅតាមផ្លូវកាយ ផ្លូវចិត្ត និងផ្លូវសេដ្ឋកិច្ច។ ក្រុមទី៣យល់ថា ដើម្បីសម្រេចបានសន្តិភាពក្នុងចិត្តរបស់មនុស្សមិនត្រូវមានបំណងអាក្រក់ក្នុងចិត្ត ហើយមនុស្សគ្រប់រូបមិន

ត្រូវប្រើអំពើហិង្សាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាឡើយ។ ជាងនេះទៀត ក្រុមទី៣បានសង្កត់បន្ថែមថាជីវភាពរស់នៅតែងតែជះឥទ្ធិពលទៅលើសន្តិភាព។

ចម្លើយរបស់ក្រុមទី៤ មានភាពស៊ីជម្រៅជាងគេ ដោយក្រុមនេះលើកឡើង៦ចំណុចដើម្បីថែរក្សាសន្តិភាព៖ ១) ការចរចារវាងភាគីមានជម្លោះ ២) ការជំរុញឲ្យមានភាពយោគយល់ជាជាងប្រើអំពើហិង្សា ៣) «ឯករាជ្យភាពជាតិ» គឺជាគន្លឹះដើម្បីវាស់ស្ទង់ថា ប្រទេសមានសន្តិភាពឬអត់ ៤) សារសំខាន់នៃការ «គិតពីផលប្រយោជន៍ជាតិជាធំ» ៥) «ការចាប់ផ្តើមទទួលស្គាល់ការពិត» គឺជាវិធីមួយដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះ ៦) ការអប់រំអាចបំពាក់មនុស្សឲ្យមានចំណេះដឹងដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្តឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ ជាសរុប ក្រុមទី៤សន្និដ្ឋានថា សន្តិភាពចាប់ផ្តើមចេញពីបុគ្គលនីមួយៗ។

ក្រោយពីបទបង្ហាញ អ្នកចូលរួមទាំងអស់បានចែកគ្នាជា៣ក្រុម ដើម្បីស្តាប់រឿងរ៉ាវរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

និស្សិតស្ម័គ្រចិត្តមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរវិស័យ ស្រីប្រជាជនក្នុងសហគមន៍អន្តរវិស័យដើម្បីផលិតភាពយន្តឯកសារខ្លីៗ

ពីរនាក់របស់គុណការខ្មែរក្រហមក្នុងសំណុំរឿង០០២ និងប្រជាជនស្រុកអន្លង់វែងម្នាក់ទៀត មករៀបរាប់អំពីបទពិសោធន៍ក្នុងការរស់នៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ តាម៉ុក។ ក្រុមអង្គុយនៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង ហើយ២ក្រុមទៀតទៅស្តាប់រឿងរ៉ាវនៅក្រោមដើមឈើក្នុងសួនច្បារខាងមុខ។ ក្រុមនីមួយៗបានសួរសំណួរបន្ថែមដើម្បីស្វែងយល់ឲ្យកាន់តែច្បាស់អំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ការរៀបរាប់សាច់រឿងបានបញ្ចប់នៅក្នុងរយៈពេល៣០នាទី។

មេរៀនចុងក្រោយ គ្របដណ្តប់លម្អិតទៅលើរបៀបបង្កការពាយន្តឯកសារខ្លីៗ ក្រុមការងារមជ្ឈមណ្ឌលបានណែនាំសិស្សនិស្សិតដោយប្រុងប្រយ័ត្ន អំពីវិធីសាស្ត្រនៃការបង្កការពាយន្តនៅក្នុងរយៈពេល៥នាទី។ ក្រុមនីមួយៗ ត្រូវមានសមាជិក៤នាក់៖ អ្នកកាន់កាមេរ៉ា អ្នកកត់ត្រា អ្នកកាន់ឧបករណ៍ស្រូបសំឡេង និងអ្នកសម្ភាសន៍។ ដើម្បីត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ថ្ងៃបន្ទាប់ ក្រុមទាំងអស់អនុវត្តប្រើប្រាស់ និងធ្វើការសាកល្បងទៅលើឧបករណ៍របស់ខ្លួន។ ដូចដែលបានក្រោងទុក ក្រុមទាំងអស់បានធ្វើដំណើរទៅភូមិអូរអង្រែ និងភូមិទួលប្រាសាទ នៅក្នុងឃុំត្រពាំងតាវ ស្រុកអន្លង់វែង។ សិស្សនិស្សិតទាំងអស់បានធ្វើការតាមមុខងាររបស់ខ្លួនដោយជោគជ័យ។ ប្រជាជនមូលដ្ឋានក៏បានចូលរួមសហការដោយការចែករំលែកបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ជាមួយនឹងក្រុមសិស្សនិស្សិត។ ប្រជាជនមូលដ្ឋាន១២នាក់ទៀតបានចែករំលែកសាច់រឿងរបស់ខ្លួន ហើយបង្ហាញពីសំឡេងរបស់ខ្លួនតាមរយៈអត្ថបទរបស់ក្រុមសិស្សនិស្សិតដែលបានសរសេរ។

ក្រោយពីការចុះសម្ភាសន៍ ក្រុមសិស្សនិស្សិតទាំងអស់ចូលរួមគ្នាពង្រាបដីក្នុងសួនបន្ថែមរបស់មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង។ អ្នកទាំងអស់ចំណាយពេលអស់ប្រមាណជា២ម៉ោង។ មុនពេលមេឃងងឹត ក្រុមសិស្សនិស្សិតទាំងអស់បានដាំពោត និងសណ្តែកបារាំងនៅសួនបន្ថែម។ ការដាំដំណាំនេះគឺជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់មជ្ឈមណ្ឌល ដើម្បីប្រែក្លាយកន្លែងដែលគេបោះបង់ចោលទៅជាសួនពណ៌បៃតង

ដែលអ្នកទេសចរអាចមកទស្សនា និងបរិភោគបន្លែផ្លែឈើដែលគ្មានជាតិគីមី។

ដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាស្តីពីសន្តិភាព និងសិទ្ធិមនុស្សបានបញ្ចប់ដោយការទៅទស្សនានៅ កន្លែងបូជាសព សុនសេន និងក្រុមគ្រួសារ ចេតិយ តាម៉ុក និងសារមន្ទីរ តាម៉ុកដែលជាអតីតផ្ទះតាម៉ុក។ អ្នកចូលរួមទាំងអស់ត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញពោរពេញដោយការចងចាំល្អពីអន្លង់វែង។

សៀ គឹមចេន៖ «ខ្ញុំចូលចិត្តជីវិតនៅមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង»។

ដីប សត្វារី៖ «ខ្ញុំបានរៀនសូត្រយ៉ាងច្រើនអំពីអន្លង់វែងដែលជាតំបន់តស៊ូចុងក្រោយរបស់ចលនាខ្មែរក្រហម ក៏ដូចជាបទពិសោធន៍សង្គមជាច្រើន»។

រ៉ូម សុខខេន៖ «អន្លង់វែងយើងមានទីតាំងនៅតំបន់ភ្នំដីស្អាត ហើយពោរពេញដោយរឿងរ៉ាវប្រវត្តិសាស្ត្រ»។

សេន គឹមឡាន៖ «ខ្ញុំចូលចិត្តភាពពិសេសរបស់កម្មវិធីដែលមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែងបង្កើត។ កម្មវិធីនេះមិនត្រឹមតែបង្កើតចំណាប់អារម្មណ៍ឲ្យខ្ញុំចង់សិក្សាបន្ថែមពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់យើងឡើយ វាថែមទាំងជំរុញឲ្យខ្ញុំមានភាពបើកចំហទៅកាន់សហគមន៍អន្លង់វែងទៀត»។

ស្រី ពេញចិត្ត៖ «ខ្ញុំតែងតែចង់ចាំស្នាមញញឹមដ៏កក់ក្តៅនិងស្រស់ស្អាតរបស់ប្រជាជនអន្លង់វែង។ វាពិតជាធ្វើឲ្យខ្ញុំមានកម្លាំងចិត្ត! ខ្ញុំចង់ទៅអន្លង់វែងម្តងទៀត»។

មុត ច័ន្ទរីណៈ «ក្រៅពីរៀនពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ខ្ញុំក៏បានរៀនពីរបៀបប្រើប្រាស់កាមេរ៉ាដើម្បីថតឱ្យភាពយន្តឯកសារខ្លីអំពីអ្វីដែលខ្ញុំបានដឹងពីប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ឥឡូវខ្ញុំមានជំនាញថ្មីហើយ»។

ស៊ុម រ៉ា៖ «ទស្សនកិច្ចសិក្សាស្តីពីសន្តិភាព និងសិទ្ធិមនុស្ស បានអនុញ្ញាតឲ្យអាត្មា ទទួលបានការយល់ដឹងថ្មីតាមបែបសង្គម និងអប់រំស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់យើង»។

លី សុខយាន

ចំណាប់អារម្មណ៍របស់គរុសិស្សបង្ហាញបញ្ហាសកលក្នុងភូមិភាគ ព្រៃវែង អំពីដំណើរទស្សនកិច្ចនៅកាន់តំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រអន្លង់វែង

មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែងបានរៀបចំដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាមួយមានរយៈពេល៤ថ្ងៃ ចាប់ពីថ្ងៃទី២០ ដល់ថ្ងៃទី២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ ទៅកាន់អតីតតំបន់តស៊ូចុងក្រោយរបស់ខ្មែរក្រហមនៅអន្លង់វែង ដោយមានការចូលរួមពីសិស្ស និងគរុសិស្ស សរុបចំនួន២៥នាក់ ដែលមានសិស្ស ៥នាក់មកពីវិទ្យាល័យអន្លង់វែង និងគរុសិស្ស២០នាក់ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសលក្សភូមិភាគព្រៃវែង។ ការរៀបចំទស្សនកិច្ចសិក្សានេះឡើងក្នុងគោលបំណងផ្តល់ការយល់ដឹងមូលដ្ឋានអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-១៩៧៩) ប្រវត្តិសាស្ត្រសហគមន៍អន្លង់វែង(១៩៧៩-១៩៩៨) ដល់សិស្ស និងគរុសិស្ស ក៏ដូចជាលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីការចាកចេញពីសង្គ្រាមឆ្ពោះទៅកាន់ការកសាងសន្តិភាពនិងការផ្សះផ្សាទៅក្នុងសហគមន៍ និងសង្គមជាតិទាំងមូល។ នៅអំឡុងទស្សនកិច្ចសិក្សានេះ សិស្ស និងគរុសិស្សក៏មាន

ឱកាសរៀនសូត្រអំពីបទសោធន៍របស់ប្រជាជនក្នុងតំបន់អន្លង់វែងដោយផ្ទាល់ តាមរយៈការចុះទៅសម្ភាសន៍ និងរៀនពីរបៀបថតភាពយន្តឯកសារខ្លីៗ។ បន្ទាប់មក សិស្ស និងគរុសិស្ស បានទៅទស្សនាតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រមួយចំនួនមានដូចជា ទីតាំងបូជាសព សុន សេន និងក្រុមគ្រួសារ អតីតសាលារៀន តាម៉ុក អតីតមន្ទីរពេទ្យ ស្ពានអូរជីកបឹងអន្លង់វែង ឬបឹងអូរជីក ចេតិយតាម៉ុក ទីតាំងបូជាសព ប៉ុល ពត និងសារមន្ទីរប្រវត្តិសាស្ត្រអន្លង់វែង ឬសារមន្ទីរដូះ តាម៉ុក ដែលជាអតីតដូះតាម៉ុក ជាដើម។

ក្រោយពេលបញ្ចប់ទស្សនកិច្ចសិក្សា គរុសិស្សទាំងអស់បានបញ្ចេញនូវចំណាប់អារម្មណ៍រៀងៗខ្លួនដូចខាងក្រោម៖

ឆែម នាត្រី គរុសិស្សឆ្នាំទី១ នៃមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសលក្សភូមិភាគព្រៃវែង «មុននឹងនាងខ្ញុំបានទៅដល់តំបន់អន្លង់វែង នាងខ្ញុំគិតក្នុងចិត្តថា តំបន់នោះគឺជាតំបន់តូរឡភ័យខ្លាច

គរុសិស្សចូលរួមដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាអំពីសន្តិភាព និងសិទ្ធិមនុស្ស ៥៣នៅមុខការិយាល័យមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង ស្ថិតនៅលើភ្នំដងរែក ស្រុកអន្លង់វែង ខេត្តក្រចេះមានជ័យ

ព្រោះភាគច្រើនលើសលុបជាអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម។ អ្នកទាំងនោះមានការរស់នៅប្រមូលផ្តុំគ្នា និងមានប្រភពកាច់សាហាវត្រូវឲ្យខ្លាច មិនតែប៉ុណ្ណោះមានការរស់នៅដាច់ដោយឡែកពីប្រជាជនកម្ពុជាទូទៅ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ខ្ញុំគិតថាតំបន់អន្លង់វែងជាតំបន់ជួបការលំបាក ប្រជាជនមានជីវភាពពុំសូវធូធារ មិនសូវសម្បូរតំបន់ទេសចរណ៍ និងមិនសូវមានការអភិវឌ្ឍន៍ទេ។ ប៉ុន្តែផ្ទុយទៅវិញ នៅពេលបានទៅទស្សនកិច្ចនៅតំបន់នោះគឺមិនដូចអ្វីដែលខ្ញុំបានគិតនោះឡើយ គឺប្រជាជន

កិច្ចសិក្សានៅតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រអន្លង់វែង ខ្ញុំតែងតែស្រមៃថា តើនៅទីនោះជាកន្លែងអ្វី? មុនពេលដែលខ្ញុំបានទៅដល់ទីនោះ ខ្ញុំគិតថាទីនោះជាកន្លែងប្រទង់ប្រទាញរវាងយោធាខ្មែរក្រហម និងកងទ័ពរដ្ឋាភិបាល។ នៅពេលដែលស្រមៃទៅដល់អន្លង់វែង ខ្ញុំគិតថា បច្ចុប្បន្នតំបន់នោះប្រហែលជាតំបន់ដ៏ស្ងប់ស្ងាត់មួយ ពុំសូវមានមនុស្សរស់នៅ និងប្រហែលជាមានកងទ័ពយាមការពារតាមព្រំដែន។ ខ្ញុំប្រហែលជាទៅស្នាក់នៅក្នុងផ្ទះសហគមន៍មួយ និងអាកាសធាតុប្រហែលជាត្រជាក់ខ្លាំងណាស់។

កុរុសិស្សចូលរួមដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាស្តីពីសន្តិភាព និងសិទ្ធិមនុស្ស កំពុងសម្ភាសជាមួយប្រជាជននៅស្រុកអន្លង់វែង

នៅទីនោះមានភាពស្ងប់រាក់ទាក់មិនគួរឱ្យភ័យខ្លាចឡើយ។ តំបន់អន្លង់វែងគឺជាតំបន់ទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រដែលមានទេសភាពយ៉ាងស្រស់ត្រកាល គួរឱ្យទាក់ទាញចិត្តអ្នកដែលបានទៅដល់ទីនោះ»។

ឆោម លីដា ៖ កុរុសិស្ស ជំនាន់ទី ២៧ នៃមជ្ឈមណ្ឌលកុរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «បន្ទាប់ពីបានឮថាមានទស្សន

នៅពេលខ្ញុំបានមកដល់តំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ ខ្ញុំបានឃើញទេសភាពតំបន់ភ្នំដ៏ស្រស់ស្អាត មានមនុស្សជាច្រើនរស់នៅជាមួយភាពស៊ីវិល័យនៅតំបន់ទីរួមស្រុកអន្លង់វែង នៃខេត្តឧត្តរមានជ័យ។ ខ្ញុំបានសិក្សាពីប្រវត្តិសាស្ត្រសហគមន៍អន្លង់វែងនៅអតីតសាលាប្រជុំ តាម៉ុក នៅលើភ្នំដងរែក ដែលបច្ចុប្បន្នជាមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង។ ខ្ញុំគិតថា ខ្ញុំបានយល់ដឹង

យ៉ាងស៊ីជម្រៅបន្ថែមពីអ្វីដែលខ្ញុំធ្លាប់ដឹងពីមុនមក និងមាន គំនិតចង់ផ្សះផ្សា ក្នុងចំណោមប្រជាជននៅក្នុងសហគមន៍ ដើម្បីឲ្យប្រទេសរក្សាបាននូវសន្តិភាព»។

កង់ មានដា : មជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «មុនពេលទៅដល់អន្លង់វែង ខ្ញុំមិនបានដឹងថានៅទីនោះមាន ចលនាតស៊ូ និងកងកម្លាំងខ្មែរក្រហមទេ ប៉ុន្តែក្រោយពេល ដែលបានទៅសិក្សានៅទីនោះ ខ្ញុំបានដឹងថាចលនាតស៊ូនេះ សុទ្ធតែក្នុងការដឹកនាំរបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមសំខាន់ៗ ជាពិសេសគឺ តាម៉ុក ដែលបានទៅតាំងមូលដ្ឋាននៅតំបន់ អន្លង់វែងក្នុងគោលបំណងដើម្បីបន្តនូវចលនាបដិវត្តន៍របស់ ខ្លួន។ បន្ទាប់ពីបានចុះជួប សម្ភាសន៍ប្រជាជននៅទីនោះ ខ្ញុំបាន ដឹងបន្ថែមទៀតថា ប្រជាជនភាគច្រើនជាប្រជាជនចំណូលថ្មី ដែលមកតាំងទីលំនៅក្រោយពេលសង្គ្រាមបានបញ្ចប់ ដោយ ប្រជាជនមួយចំនួនធ្លាប់ជាអតីតទាហានខ្មែរក្រហម និងមួយ ចំនួនជាប្រជាជនសាមញ្ញ។ បន្ទាប់ពីស្តាប់ការរៀបរាប់របស់ ប្រជាជនទាំងនោះរួចមក ធ្វើឱ្យខ្ញុំមានការអានិតអាសូរទៅ ដល់គាត់ដោយហេតុថា គាត់បានឆ្លងកាត់ការលំបាកជាច្រើន ទាំងការធ្វើពលកម្ម ការហូបចុក និងការបាត់បង់អាយុជីវិត នៃសមាជិកគ្រួសារ។ ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំសូមអរគុណទៅដល់ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង ដែលបានផ្តល់ឱកាសឲ្យខ្ញុំបានទៅសិក្សាពីតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រ អន្លង់វែង ដែលបានផ្តល់ចំណេះដឹងយ៉ាងច្រើនសម្រាប់ខ្ញុំ និង ធ្វើឲ្យខ្ញុំមានការយល់ដឹងច្រើនជាងមុន»។

និមល : មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «និយាយដោយស្មោះត្រង់ទៅ ខ្ញុំគិតថាដំណើរទស្សនកិច្ចនេះ មានតែការដើរកម្សាន្ត និងមានអ្នកនាំផ្លូវ និងធ្វើបទបង្ហាញ ឬអត្ថាធិប្បាយប្រាប់ប៉ុណ្ណោះ។ នៅពេលទៅដល់ទីនោះ ការ កត់ទុកជាមុនរបស់ខ្ញុំដែលថានឹងមានអ្នកនាំផ្លូវ និងធ្វើបទ បង្ហាញពិតជាមានប្រាកដមែនប៉ុន្តែអ្វីដែលខ្ញុំនឹកស្មានមិនដល់ នោះ គឺការចុះធ្វើសម្ភាសន៍អ្នកស្រុក។ ថ្វីត្បិតតែសកម្មភាព មួយនេះ ពេញកំសាន្តខ្ញុំជាងគេ ប៉ុន្តែខ្ញុំក៏ពេញចិត្តសកម្មភាព

នេះច្រើនជាងគេដែរ។ ដំបូង ខ្ញុំហាក់គ្មានទំនុកចិត្ត មានភាព ភ័យខ្លាច ប៉ុន្តែនៅពេលដែលបានចូលជួបអ្នកភូមិតាមដូច មក ខ្ញុំបែរជារីករាយទៅវិញ។ អនុស្សាវរីយ៍ជាច្រើនទាំងការ មិនដឹងសួរសំណួរបែបណា ទាំងពាក្យពេចន៍កំប្លែងៗរបស់ អ្នកស្រុក ចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍បន្ថែមទាក់ទងនឹង របបខ្មែរក្រហមគឺសុទ្ធតែទទួលបានតាមរយៈសកម្មភាពមួយ នេះ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ខ្ញុំចេះពីការប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនថត ការប្រើប្រាស់សំណួរ និងដឹងពីការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់អ្នក ស្រុកអន្លង់វែង តាមរយៈការធ្វើសម្ភាសន៍នេះ។ ជារួម ខ្ញុំពេញ ចិត្តគ្រប់សកម្មភាពទាំងអស់ដែលខ្ញុំបានឆ្លងកាត់ក្នុងរយៈពេល នៃដំណើរទស្សនកិច្ចនេះ ថ្វីត្បិតតែមានភាពឆ្លើយហត់ខ្វះមែន ប៉ុន្តែវាមិនមែនជាបញ្ហាចោទឡើយ។ ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំបាទ សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ដល់មជ្ឈមណ្ឌល សន្តិភាពអន្លង់វែង និងក្រុមការងារទាំងអស់ដែលបានបង្កើត កម្មវិធីនេះឡើង និងជួយសម្របសម្រួលដល់ ក្រុមយើងកន្លង មក។ សូមឲ្យពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ ចូរមានដល់អ្នកទាំងអស់គ្នាកុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ»។

សុខ អូននីន : មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ ព្រៃវែង «ក្រោយពីបានទៅទស្សនកិច្ចសិក្សានៅតំបន់ប្រវត្តិ សាស្ត្រអន្លង់វែងចំនួនបីយប់បួនថ្ងៃ ទើបខ្ញុំដឹងកាន់តែច្បាស់ ថា អ្វីដែលខ្ញុំធ្លាប់បានគិតមុនពេលមកដល់ទីនេះ គឺខុសពីការ ពិតទាំងស្រុង ព្រោះសព្វថ្ងៃអន្លង់វែង គឺជាតំបន់មួយដែល កំពុងអភិវឌ្ឍន៍។ ជាពិសេស ទេសភាពនៅតាមដងផ្លូវទៅផ្ទះ តាម៉ុក ពោរពេញទៅដោយព្រៃព្រឹក្សាជាច្រើនដុះអមសង់ ខាងផ្លូវ។ នៅពេលខ្ញុំឡើងទៅដល់លើភ្នំដែលជាអតីតកន្លែង ប្រជុំរបស់តាម៉ុក(សព្វថ្ងៃជាមជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្លង់វែង) គឺមានអ្នកថែរក្សាយ៉ាងគត់មត់ពីសំណាក់ប្រជាជន និងក្រុម ការងារដោយមិនទុកចោលឡើយ។ ចំណែកទេសភាពនៅលើ ភ្នំដងរែកពិតជាស្រស់ត្រកាលគួរជាទីចាប់អារម្មណ៍សម្រាប់ អ្នកដែលបានមកទស្សនា និងធ្វើឱ្យមានអារម្មណ៍ស្រស់ស្រាយ ហាក់ដូចជាកំពុងស្ថិតនៅស្នាម។ បន្ថែមលើនេះ ចម្ងល់របស់

ខ្ញុំក៏បានស្រាយបំភ្លឺនៅពេលដែលក្រុមការងារស្ម័គ្រចិត្តរបស់មជ្ឈមណ្ឌលសន្តិភាពអន្តរវ័ង្ស បានធ្វើការណែនាំ និងពន្យល់ពីតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រចុងក្រោយរបស់ខ្មែរក្រហមមួយនេះ។»

សាន ភុន ៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «អ្វីដែលខ្ញុំទទួលបាន និងយល់ច្បាស់ជាងគេ គឺ «យុត្តិធម៌ ការផ្សះផ្សា និងសន្តិភាព» ដែលជាប្រធានបទនៃដំណើរទស្សនកិច្ចនេះ។ ខ្ញុំយល់ថា ការផ្សះផ្សាក្នុងជីវិតសាស្ត្រដ៏ល្អសម្រាប់ជាដូរស្វែងរកសន្តិភាព និងផ្តល់ភាពយុត្តិធម៌ដូនជនរងគ្រោះ ដែលបានឆ្លងកាត់សម័យខ្មែរក្រហម។ ក្រៅពីនេះ ខ្ញុំក៏បានដឹងអំពីរឿងរ៉ាវរបស់ប្រជាជនក្នុងតំបន់នេះដែលធ្លាប់បានឆ្លងកាត់របបខ្មែរក្រហមតាមរយៈការធ្វើសម្ភាសន៍ផ្ទាល់ជាមួយគាត់។ យើងជាកូនខ្មែរជំនាន់ ក្រោយដែលប្រទេសយើង ធ្លាប់បានឆ្លងកាត់សម័យកាលមួយដែលអាក្រក់បំផុត យើងត្រូវតែចូលរួមទប់ស្កាត់កុំឲ្យរបបសាហាវយង់ឃ្នងនោះកើតឡើងម្តងទៀត តាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍ទោសឲ្យគ្នាមិនចង់កំនុក្នា បញ្ឈប់ការរើសអើងរវាងជនរងគ្រោះ និងអតីតកម្មភិបាល ខ្មែរក្រហមឬការរើសអើងជាតិសាសន៍ ពណ៌សម្បុរសាសនាជាដើម។»

សេង ហុង ៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «តំបន់តស៊ូចុងក្រោយរបស់ខ្មែរក្រហម នៅអន្តរវង្សជាតំបន់ទេសចរណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រមួយ ដែលត្រូវបានមនុស្សមួយចំនួនមើលរំលង។ មុនពេលខ្ញុំនិងក្រុមគរុសិស្សដទៃទៀតធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សាមកកាន់ទីនេះ យើងពុំសូវមានចំណេះដឹងទាក់ទងនឹងតំបន់នេះទេ។ ខ្ញុំគិតថា តំបន់នេះគ្រាន់តែជាតំបន់ទេសចរណ៍ធម្មជាតិមួយ ដែលភាគច្រើននៃប្រជាជន ដែលរស់នៅទីនេះជាអតីតខ្មែរក្រហមដែលជាមនុស្សកាចសាហាវសម្លាប់មនុស្សមិនញញើតដែរ។ រូបខ្ញុំផ្ទាល់បានគិតថា វាប្រហែលជាមិនមានសុវត្ថិភាពទេក្នុងការមកធ្វើការសិក្សានៅទីនេះ ជាពិសេសគឺក្នុងការធ្វើកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយអតីតខ្មែរក្រហម។ ប៉ុន្តែ អ្វីៗដូច្នេះពីការគិតរបស់ខ្ញុំទាំងស្រុងសព្វថ្ងៃតំបន់នេះ មានការអភិវឌ្ឍន៍មិនចាញ់តំបន់ផ្សេងៗ

ទៀតឡើយ ប្រជាជនក៏មានភាពរួសរាយរាក់ទាក់ដែរ។ គាត់បានទទួលស្វាគមន៍ខ្ញុំ និងក្រុមការងារដទៃទៀតយ៉ាងរាក់ទាក់។ គាត់ប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតសុបរិត ត្រឹមត្រូវ មានទាំងការនេសាទ ការធ្វើស្រែចម្ការ និងរបរទទួលទាន ផ្សេងៗទៀតមិនខុសពីប្រជាជននៅតំបន់ផ្សេងឡើយ។ ការចំណាយពេលវេលាថ្ងៃសម្រាប់ដំណើរទស្សនកិច្ចនៅក្នុងស្រុកអន្តរវង្សនេះ បានផ្លាស់ប្តូរការគិតរបស់ខ្ញុំទាំងស្រុងចំពោះប្រជាជននៅទីនេះ។ លើសពីនេះទៅទៀត ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹងជាច្រើនពីប្រជាជននៅទីនេះ រួមមាន ចំណេះដឹងទាក់ទងនឹងរឿងរ៉ាវប្រវត្តិសាស្ត្រ របៀបរបបនៃការរស់នៅរបស់ប្រជាជន ការហូបចុក និងភាសានិយាយស្តីជាដើម។»

សុន ស្រីពេជ្រ ៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «បន្ទាប់ពីនាងខ្ញុំបានទៅទស្សនកិច្ចសិក្សានៅតំបន់អន្តរវង្សអស់រយៈពេល៤ថ្ងៃមកខ្ញុំសង្កេតឃើញថាអ្វីៗដែលខ្ញុំបានគិតខាងលើ គឺខុសទាំងស្រុង។ ការពិតទៅតំបន់អន្តរវង្សគឺជាតំបន់ធម្មជាតិបែបប្រវត្តិសាស្ត្រមួយ ដែលពោរពេញទៅដោយរឿងរ៉ាវពាក់ព័ន្ធនឹងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ យើងបានធ្វើដំណើរកាត់តាមផ្លូវលេខ៦៧ ដែលជាផ្លូវជាតិមួយយ៉ាងស្អាតលាយឡំនឹងទេសភាពពណ៌បៃតង មានផ្ការីកតាមដងផ្លូវ និងដំណាំយ៉ាងខៀវ ស្រងាត់របស់ប្រជាកសិករគួរជាទីគយគន់នៅអមសង់ខាងផ្លូវ ហូតដល់ស្រុកអន្តរវង្សនៅទីនោះមានប្រព័ន្ធផ្លូវខ្វាត់ខ្វែងជាច្រើន ងាយស្រួលក្នុងការធ្វើចរាចរណ៍ និងមានសុវត្ថិភាពសម្រាប់អ្នកធ្វើដំណើរ។ នៅពេលដែលខ្ញុំធ្វើដំណើរទៅដល់ស្រុកអន្តរវង្ស នាងខ្ញុំបានគិតថាទីនោះ គឺជាទីរួមខេត្តនៃខេត្តខត្តមានជ័យទៅវិញទេ ពីព្រោះថានៅទីនោះមានមនុស្សរស់នៅច្រើនកុះករ មានផ្លូវធ្វើដំណើរស្រួល និងមានផ្សារយ៉ាងធំដែលមានអ្នកលក់ដូរជាច្រើន។ នាងខ្ញុំ ក៏បានចុះទៅធ្វើការសម្ភាសន៍ដោយផ្ទាល់ជាមួយអ្នកស្រុកដែលរស់នៅក្នុងភូមិគោកសំព័រ ឃុំលំទង់ ស្រុកអន្តរវង្សខេត្តខត្តមានជ័យ។ ខ្ញុំសង្កេតឃើញថាប្រជាជនម្នាក់ៗមានភាពរួសរាយរាក់ទាក់ដាក់យើង ស្វាគមន៍យើង និងបាន

ចំណាយពេលវេលាដ៏មានតម្លៃក្នុងការនិយាយពីប្រវត្តិ ថៃ មទាំងរៀបរាប់ពីរឿងរ៉ាវដែលគាត់បានជួបប្រទះ ក្នុងរបប កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យប្រាប់យើងដែរ។

អៀង សុផាស៊ីន ៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យ ភូមិភាគព្រៃវែង «ចំណុចខ្លះៗដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំផ្លាស់ប្តូរការគិត នោះគឺ ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន សាលារៀន និងសូម្បីតែ នៅលើភ្នំ ក៏មាន មណ្ឌលសុខភាពដែរ។ ជាងនេះទៀត នៅក្នុងតំបន់អន្លង់វែង មានកន្លែងជាច្រើនដែលទាក់ទងនឹងប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យ ជាពិសេសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមផង។ ខ្ញុំបាន ដឹងថា ប្រជាជនមួយចំនួនធំសុទ្ធសឹងតែមានស្រុកកំណើតនៅ ខេត្តផ្សេងៗគ្នា ដែលមករស់នៅអន្លង់វែងកាលពីសម័យ សង្គ្រាម ពោលគឺមិនសូវមានអ្នកស្រុកដើមរស់នៅឡើយ។ ប្រជាជនខ្លះមករស់នៅទីនោះបន្ទាប់ពីចប់សង្គ្រាមនិងក្រោយ សមរាមណាមួយ ប្រជាជនខ្លះមានដីសម្រាប់សាងសង់ផ្ទះ និង

មួយចំនួនទៀត មិនចង់រំលឹកទៅស្រុកកំណើតវិញដោយសារ មិនមានរបរកសិកម្ម នៅពេលដែលខ្ញុំចុះទៅសម្ភាសន៍អំពីមុន គាត់តែងតែសម្តែងភាពរីករាយនិងសហការ ប៉ុន្តែគាត់ហាក់ បីដូចជាមិនចង់និយាយរឿងរ៉ាវពីអតីតកាលរបស់គាត់ ឡើយ។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ថា ទីតាំងស្រុកអន្លង់វែងដែលជា អតីតតំបន់តស៊ូបង្កើនក្រោយរបស់ខ្មែរក្រហម គឺមានភាពល្អ ប្រសើរ ជាងការគិតរបស់ខ្ញុំឆ្ងាយណាស់។

សន ធីដា ៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ ព្រៃវែង «មុនពេលដែលនាងខ្ញុំមិនទាន់បានមកទស្សនកិច្ច សិក្សានៅតំបន់សន្តិភាពអន្លង់វែងនាងខ្ញុំគិតថាស្រុកអន្លង់វែង ប្រហែលជាមានភ័ស្តុតាងដូចជា គ្រោងឆ្អឹង លលាដ៏ក្បាល និងរូបថត និងភ័ស្តុតាងផ្សេងៗទៀត ដូចនៅកុកទូលស្មែង (ភ្នំពេញ) ដែរ។ ខ្ញុំយល់ឃើញថា អន្លង់វែងជាស្រុកមួយ ដែល មិនទាន់មានការអភិវឌ្ឍន៍ ព្រោះអន្លង់វែងនៅជាប់ព្រំដែន និង

នៅឆ្ងាយដាច់ស្រយាល។ ខណៈពេលនាងខ្ញុំបានមកទស្សនកិច្ចសិក្សានៅអន្លង់វែងផ្ទាល់ ខ្ញុំពិតជាមានការភ្ញាក់ផ្អើលណាស់ ព្រោះមិនមានគ្រោងឆ្អឹងដូចអ្វីដែលខ្ញុំគិតឡើយ គឺខ្ញុំបានជួបផ្ទាល់ជាមួយនឹងសាក្សីរស់តែម្តង ព្រមទាំងបានធ្វើការសាកសួរក៏ដូចជាការសម្ភាសន៍ជាមួយអតីតយោធាក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនិងជនរងគ្រោះ។ អ្នកទាំងនោះគឺជាភ័ស្តុតាងដ៏សំខាន់ និងបានចែកចាយបទពិសោធន៍រស់នៅក្នុងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ លើសពីនេះទៅទៀត ការរស់នៅរបស់ប្រជាជនក្នុងស្រុកអន្លង់វែង គឺមានភាពប្រហាក់ប្រហែលឬប្រសើរជាងការរស់នៅរបស់ប្រជាជននៅក្នុងស្រុកផ្សេងៗទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែរ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ប្រជាជននៅអន្លង់វែងពិតជាបានចូលរួម និងស្វាគមន៍ក្រុមគរុសិស្សព្រមទាំងបានព្យាយាមរៀបចំប្រាប់នូវដំណើរជីវិតរបស់គាត់តាំងពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមាន ដូចជា ការរស់នៅ ការធ្វើការងារ ការរៀនសូត្រ ការរៀបការ ការសម្លាប់ ការ

ធ្វើទារុណកម្ម និងរឿងរ៉ាវ ផ្សេងៗទៀតដែលគាត់បានជួបប្រទះ»។

ទិស្ស៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «ក្រោយពេលទៅទស្សនកិច្ចសិក្សានៅអន្លង់វែង ទើបខ្ញុំបានដឹងថា អន្លង់វែងសព្វថ្ងៃជាស្រុកមួយដែលមានសន្តិភាព មានភាពសម្បូរសប្បាយរុងរឿង និងគ្មានសង្គ្រាមដូចមុនទៀតឡើយ។ ប្រជាជននៅទីនោះរស់នៅដោយមានភាពចុះសម្រុងគ្នា និងគ្មានការរើសអើងគ្នាឡើយ។ ម្យ៉ាងទៀត អន្លង់វែងក៏ជាតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រមួយយ៉ាងសំខាន់ដែលកំពុងទទួលបានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង។ នៅទីនោះ មានទេសភាពដ៏ស្រស់បំព្រងនៅតាមជួរភ្នំដងរែក»។

យ៉ែត រស្មី ៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «ក្រោយពីបានទស្សនកិច្ចសិក្សានៅតំបន់នេះកន្លងមក ខ្ញុំបានទទួលនូវចំណេះដឹងថ្មីៗជាច្រើន អំពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតក្នុងសម័យអន្តការ ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់

គរុសិស្សចូលរួមដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាស្តីពីសន្តិភាព និងសិទ្ធិមនុស្ស ២តនៅពាយភារួន ស្ថិតនៅលើភ្នំដងរែក ស្រុកអន្លង់វែង ខេត្តត្បូងឃ្មុំមានដើម

ឆ្នាំ១៩៧៧។ មុនពេលខ្ញុំបានចូលរួមដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សា នេះ ខ្ញុំតែងតែគិតថាប្រទេសកម្ពុជាផុតពីរបបខ្មែរក្រហមទាំង ស្រុងនាឆ្នាំ១៩៧៧ ក្រោយថ្ងៃវេរោះ ៧ មករា។ ប៉ុន្តែឥឡូវគឺ ដូចស្រឡះពីការគិតរបស់ខ្ញុំ ដែលរបបនេះមិនត្រូវបានបញ្ចប់ នៅឡើយ គឺបានបន្តរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៩៨ ទើបរបបនេះ បាន បញ្ចប់ទាំងស្រុង។

សាន ធីតា ៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ ព្រៃវែង «នេះជាលើកទី១ ដែលខ្ញុំបានចូលរួមដំណើរទស្សន កិច្ចបែបប្រវត្តិសាស្ត្រដូច្នេះ និងក៏ជាលើកទី១ដែរ ដែលខ្ញុំ បានធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីកន្លែងស្រុកអន្លង់វែង។ ប្រជាជនអន្លង់ វែងមានភាពរួសរាយ និងបានរៀបរាប់អំពីដំណើររឿងរ៉ាវ និងបទពិសោធន៍ជីវិតរបស់គាត់ពេលខ្ញុំសម្ភាសន៍ទៀតផង។ បើនិយាយអំពីទេសភាពវិញ គឺស្រស់ស្អាតខ្លាំងណាស់ ជា ពិសេសទេសភាពដ៏ស្រស់ត្រកាលនៃជួរភ្នំដងកែវដែលជាទី កន្លែងខណ្ឌចែកទឹកដីកម្ពុជា និងថៃ ដែលមានព្រៃព្រឹក្សាដ៏ ខៀវស្រងាត់ ព្រមទាំងមានអាកាសធាតុអំណោយផលល្អ សម្រាប់ការធ្វើដំណើរ។»

ហ៊ាន សាមិត្ត៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ ព្រៃវែង «ខ្ញុំគិតថា តំបន់អន្លង់វែង ជាតំបន់ដាច់ស្រយាល។ តំបន់នេះប្រហែលជាមិនសូវមានការអភិវឌ្ឍន៍ទេ និងគ្មានការ អភិរក្សសមិទ្ធផលដែលសេសសល់ពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិប តេយ្យឡើយ គឺត្រូវកសាងឡើងវិញ។ ក្រោយពីបានចូលរួម ដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សានៅតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រអន្លង់វែង ខេត្ត ឧត្តរមានជ័យ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍សប្បាយរីករាយខ្លាំងណាស់ ដែលបានចូលរួម និងដឹងអំពីចំណុចសំខាន់ៗបន្ថែមទៀតទាក់ ទងនឹងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងថែមទាំងបានរៀបចំ កម្រងសំណួរសម្រាប់សម្ភាសន៍ប្រជាជនទៀតផង។ ខ្ញុំឃើញ ការអភិវឌ្ឍន៍នៅអន្លង់វែងដូចខេត្ត ឬតំបន់ផ្សេងៗទៀតដែរ។ ប្រជាជនរស់នៅដោយសុខសន្តិភាព ប្រកបរបររស់នៅ ធ្វើ ស្រែចម្ការ ដាំដំណាំទៅតាមលទ្ធភាពរបស់គាត់រៀងៗខ្លួន។ បន្ទាប់ពីចុះសម្ភាសន៍ នាងខ្ញុំមានអារម្មណ៍អាណិតអាសូរ

ចំពោះប្រជាជនខ្មែរដែលរស់ឆ្លងកាត់របបដ៏យោធា យោធា និង ផ្តាច់ការនៃរបបខ្មែរក្រហម។ ប្រជាជនត្រូវរស់ក្នុងស្ថានភាព ដ៏លំបាកវេទនា កម្សត់ និងបែកបាក់ក្រសារ។»

អោក លីណា៖ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ ព្រៃវែង «នាងខ្ញុំអាចនិយាយបានថា ដំណើរទស្សនកិច្ចស្តីពី សន្តិភាពនៅអន្លង់វែងនេះគឺជាពេលវេលាដ៏អស្ចារ្យដែលមាន លាយឡំនូវគ្រប់រសជាតិនៃជីវិត។ ថ្ងៃទី១ខ្ញុំបានមើលឃើញ ទេសភាពដ៏ស្រស់ត្រកាលប្លែកភ្នែក។ ចំណែកថ្ងៃទី២ ខ្ញុំទទួល បានការសិក្សាយ៉ាងលម្អិតអំពីសហគមន៍អន្លង់វែងដែលបាន ធ្វើបទបង្ហាញដោយលោក បណ្ឌិត លី សុខយាង រយៈពេល ១ព្រឹកពេញហើយក៏បានបង្ហាញបន្ថែមពីអត្ថន័យនៃការផ្សះ ផ្សា។ ក្រៅពីនោះខ្ញុំបានធ្វើការសម្ភាសន៍ ដោយផ្ទាល់ជាមួយ អតីតសមាជិកនៃចលនាខ្មែរក្រហម។»

កែវ វឌ្ឍនៈ ៖ កុសិស្សជំនាន់ទី២៧ ឆ្នាំទី២ ឯកទេស អង់គ្លេស-ខ្មែរ មកពីមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគព្រៃវែង «មុនទស្សនកិច្ចសិក្សានៅតំបន់អន្លង់វែង ខ្ញុំគិតថាអន្លង់វែង ជាស្រុកមួយដែលដាច់ស្រយាលជាងគេនៃខេត្តឧត្តរមានជ័យ មានប្រជាជនរស់នៅតិចតួច ហើយភាគច្រើនជាអតីតខ្មែរ ក្រហមដែលមានចិត្តយោធាមិនដូចប្រជាជនធម្មតា មិន រួសរាយរាក់ទាក់ និងប្រកបរបរបាញ់សត្វ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ខ្ញុំតែងតែគិតថា តំបន់អន្លង់វែង ជាតំបន់ដែលពិបាកក្នុងការ ធ្វើដំណើរ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់មានលក្ខណៈប្រថុយ ប្រថាន និងគ្រោះថ្នាក់។ ប៉ុន្តែក្រោយពីខ្ញុំបានចូលរួមដំណើរ ទស្សនកិច្ចសិក្សានេះ វាបានបង្ហាញឲ្យខ្ញុំដឹងថា តំបន់សន្តិភាព អន្លង់វែង គឺជាដែនដីធម្មជាតិប្រវត្តិសាស្ត្របៃតងដែលមាន រឿងរ៉ាវរាប់ទុកនឹកស្មានមិនដល់ និងក៏ជាតំបន់ដែលមាន សក្តានុពលខ្លាំងទាំងផ្នែកទេសចរណ៍ ទាំងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច និង ផ្នែកសេវាកម្ម។ ប្រសិនបើតំបន់នេះត្រូវបានរាជរដ្ឋាភិបាលយក ចិត្តទុកដាក់ក្នុងការកែលម្អ អភិវឌ្ឍន៍ និងអភិរក្ស ជាអាទិភាព គឺជាការល្អប្រសើរ។»

សោម ប៊ុនថន

ដំណឹងស្វែងរកកូនប្រុស ផាន់ សុផា បាត់ខ្លួននៅសម័យខ្មែរក្រហម

ផាន់ សុផា

ខ្ញុំបាទឈ្មោះ ផាន់ សុផា មានទីកន្លែងកំណើតនៅខាងជើងវត្តទួលទំពូង ក្នុងក្រុងភ្នំពេញ។ ពីមុនសម័យខ្មែរក្រហម ខ្ញុំមានគូនាទីជាទាហានជើងទឹក នៅជ្រោយចង្វារ។ នៅពេលដែលខ្មែរក្រហមចូលមកទីក្រុងភ្នំពេញ ឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្មែរក្រហម បានជម្លៀសក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្ញុំ ទៅព្រៃល្វា ស្រុកព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ។ ខ្ញុំបានរស់នៅខេត្តតាកែវបានមួយរយៈ ទើបខ្មែរក្រហមបានបញ្ជូនគ្រួសារខ្ញុំឲ្យទៅរស់នៅស្រុកព្រះនេត្រព្រះ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ជាមួយប្រពន្ធរបស់ខ្ញុំឈ្មោះ សុផាវី ពីមុនជាក្រុមគ្រឿងនៅជ្រោយចង្វារ និងម្តាយឈ្មោះ ញឹម យ៉ា ព្រមទាំងកូនប្រុសរបស់ខ្ញុំម្នាក់ឈ្មោះ ផាន់ សុផា អាយុ៣ឆ្នាំ។ កូនខ្ញុំ ផាន់ សុផា កើតថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៣។

ក្រោយមក ប្រពន្ធរបស់ខ្ញុំបានកើតពិស និងបានស្លាប់នៅពេលខ្មែរក្រហមចាត់តាំងគាត់ ឲ្យទៅធ្វើការនៅស្រុកភ្នំស្រុក ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ខណៈដែលខ្ញុំត្រូវបានខ្មែរ

ក្រហមបំបែក ចេញពីគ្រួសារឲ្យទៅនេសាទត្រី នៅខាងស្ទឹងសង្កែ ខេត្តបាត់ដំបង។ ចំណែកកូនប្រុសរបស់ខ្ញុំ ដោយសារនៅក្មេងពេកមិនដឹងថាម្តាយស្លាប់ទេ គឺនៅយំទឹកសាកសពម្តាយ។

នៅពេលរៀកណាមវាយចូលប្រទេសកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៧៩ ខ្ញុំបានទទួលដំណឹងថា មានការចាស់ម្នាក់បានយកកូនរបស់ខ្ញុំទៅចិញ្ចឹម។ នៅឆ្នាំ១៩៨០ ខ្ញុំបានភៀសខ្លួនទៅនៅជម្រកអ៊ីដាង ក្នុងទឹកដីថៃ។ ក្រោយមក ខ្ញុំបានចេញទៅរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ប៉ុន្តែមិនដែលបានទទួលដំណឹងពីកូនប្រុសរបស់ខ្ញុំឡើយ។

ដូច្នេះ ប្រសិនបើបងប្អូនណាបានដឹងដំណឹង ឬស្គាល់កូនប្រុសរបស់ខ្ញុំ ផាន់ សុផា សូមទាក់ទងមកខ្ញុំបាទឈ្មោះ ផាន់ សុផា តាមរយៈអាសយដ្ឋាន៖ #1419 Red Field Rodd, Bel Air, MD (Marry Land) 2115, USA អ៊ីម៉ែល Sxphann@yahoo.com ទូរសព្ទនៅប្រទេសកម្ពុជាលេខ ០១៥ ៩៧១ ១៤៤ ទូរសព្ទនៅកន្លែងធ្វើការឯកសារលេខ ៤១ ៤៣៦ ២៥៩២ និងទូរសព្ទដៃ ៤៤ ៣៤ ១៨៤ ៣១៤ ឬ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ៖ ផ្ទះលេខ៦៦ ផ្លូវព្រះសីហនុ ក្រុងភ្នំពេញ ទូរសព្ទលេខ ០២៣ ២១១ ៨៧៥។

សូមអរគុណ!

ខ្សែព្រះញាតិវង្សខ្មែរ

សម្តេច នរោត្តម ខេមាធិរាជ (១៩៤៩-១៩៧៥)

សម្តេច នរោត្តម ខេមាធិរាជ គឺជាព្រះរាជបុត្រានៃ ព្រះបាទសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុនិងអ្នកអង្គម្ចាស់ក្សត្រិយ៍ ស៊ីសុវត្ថិ ពង្សនម្ពិនី ដែលជាបុត្ររបស់ព្រះបាទ ស៊ីសុវត្ថិ មុនីវង្ស។ ទ្រង់ប្រសូត្រក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី២៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៤៩។ ព្រះរាជបុត្រទទួលបានការអប់រំពី ប្រទេសចិន និងទទួលបានការបង្ហាត់បង្ហាញពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី ជួរ អនុយាយ។ ព្រះអង្គបានរៀបអភិសេកជាមួយអ្នកម្នាង សាន សូរៀណ ដែលជាកូនស្រី លោកទេពញ៉ា សានយ៉ាន់ ជាមន្ត្រី ជាន់ខ្ពស់ធ្វើការបម្រើនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហើយជារដ្ឋមន្ត្រីក្នុង

ព្រះបរមរាជវាំង និង ការងារដ៏ទៃទៀត។ ព្រះអង្គបានចូល រួមរណសិរ្សប្រកួតជាតិកម្ពុជា និងរាជរដ្ឋាភិបាលប្រកួតជាតិ កម្ពុជាដើម្បីប្រឆាំងតទល់រដ្ឋប្រហាររបស់សេនាប្រមុខ លន់ នល់។ ព្រះអង្គបានបាត់ព្រះកាយ ហើយក៏ពុំដែលមានព័ត៌ មានទាក់ទងពីទ្រង់ឡើយ។ ព្រះបិតារបស់ព្រះអង្គបានយាង ត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជានាខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៥។

សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ភូរិសារី (១៩១៩-១៩៧៦)

សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ភូរិសារី គឺជាព្រះរាជបុត្រនៃ សម្តេចក្រុងព្រះអគ្គមហាសេនា នរោត្តម ជានុវង្ស ជាព្រះ រាជបុត្ររបស់ព្រះបាទ នរោត្តម និងអ្នកអង្គម្ចាស់ក្សត្រិយ៍

សម្តេច នរោត្តម ខេមាធិរាជ ជាមួយព្រះមាតាបិតានៅប្រាសាទខេមរិន្ទ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦

ស៊ីសុវត្ថិ សាវណ្ណ ប្តីប្រាណាត ព្រះអង្គប្រសូត្រនាថ្ងៃទី១៣ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩១៩ និងបានទទួលការអប់រំក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ព្រះអង្គបញ្ចប់ការសិក្សាផ្នែកច្បាប់នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទ ភ្នំពេញ។ ព្រះអង្គចូលបម្រើការក្នុងផ្នែករដ្ឋបាល ហើយ ព្រះអង្គត្រូវបានតែងតាំងជារដ្ឋមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់កិច្ចការបរទេស ក្នុងឆ្នាំ១៩៦៦។ ព្រះអង្គបានបាត់បង់តំណែងរដ្ឋមន្ត្រីកិច្ចការ បរទេសបន្ទាប់ពីរដ្ឋប្រហារ របស់សេនាប្រមុខ លន់ នល់ នាថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧០។

ព្រះអង្គ រៀបអភិសេកជាមួយអ្នកអង្គម្ចាស់ក្សត្រីយ៍ ស៊ីសុវត្ថិ ដាវីម៉េត ហើយទ្រង់មានបុត្រ៣អង្គ។ ព្រះអង្គបាន រៀបអភិសេកជាលើកទី២ ជាមួយអ្នកម្ចាស់ ស៊ីកាតុស៊ីបា «គ្រោះ» គឺជាមាតារបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ ស៊ីសុវត្ថិ ដូសាឌី និង បុត្រីស៊ីសុវត្ថិ អែវីវ៉ាឌី ដែលអ្នកម្ចាស់រៀបអភិសេកជាមួយ

ព្រះអង្គម្ចាស់ ឥន្ទ្រវរ្ម័ន។

ព្រះអង្គ និងមហេសីរបស់ព្រះអង្គបានចាកចេញពីរាជ ធានីដោយមានការជួយពីប្រជាជន និងក្រុមរណសិរ្សរួម ជាតិកម្ពុជាក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញបានទៅដល់តំបន់រំដោះ ក្នុងថ្ងៃ ទី២៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧២។ ព្រះអង្គ និង មហេសីបានចូល រួមបលនាគស្វីរណសិរ្សរួមជាតិកម្ពុជា និងរាជរដ្ឋាភិបាល រួមជាតិកម្ពុជា ហើយព្រះអង្គ ភូរិសាវី ធ្វើជាប្រធាននៃ រណសិរ្សរួមជាតិកម្ពុជាគណៈកម្មាធិការនាទីក្រុងភ្នំពេញ បន្ទាប់មកទៀត ព្រះអង្គបានក្លាយជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌ នៃរណសិរ្សរួមជាតិកម្ពុជា។ ព្រះអង្គ និងមហេសី ត្រូវបាន ឃើញជាលើកចុងក្រោយក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦។

ព្រះអង្គម្ចាស់នរោត្តម បន្ទរឿ (១៩២៤-១៩៧៥)

ព្រះអង្គម្ចាស់នរោត្តម បន្ទរឿ ជាព្រះរាជបុត្រនៃព្រះ

សម្តេច នរោត្តម សីហនុ ភូរិសាវី នៅពេលដែលក្រសួងការបរទេសកម្ពុជាទៅទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសអូស្ត្រាលី នៅឆ្នាំ១៩៦៨

អង្គម្ចាស់នរោត្តម ចន្ទលេខា (ព្រះរាជបុត្ររបស់ព្រះបាទ នរោត្តម) និងអ្នកម្នាង សារុន។ ព្រះអង្គប្រសូត្រនាទីក្រុង ភ្នំពេញ ក្នុងឆ្នាំ១៩២៤។ ព្រះអង្គបានសិក្សារៀនសូត្រក្នុង សាលាបារាំង Ecole Francois Baudouin រាជធានីភ្នំពេញ។ ព្រះអង្គបានរៀបអភិសេកជាមួយម្ចាស់ក្សត្រីស៊ីសុវត្ថិសាមីន វររាជ្យ ត្រូវជាបុត្ររបស់ព្រះបាទស៊ីសុវត្ថិ មុនីវង្ស។

ព្រះអង្គម្ចាស់ គឺជាតួអង្គដ៏ចម្រុះចម្រាសហើយមាន ការពិភាក្សាពីទ្រង់។ នៅខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៥ ព្រះអង្គបាន ចូលរួមជាសមាជិកក្នុង «ទាហានស្ម័គ្រចិត្ត» ដែលត្រូវបាន បង្កើតឡើង ក្រោមការទប់ទល់កម្លាំងពីសំណាក់យោធាឈ្មោះ ពានជប៉ុន ដើម្បីប្រឆាំងជាមួយបារាំង។ ទ្រង់បានចូលរួម ជាមួយចលនាខ្មែរឥស្សរៈ ដែលបានធ្វើសកម្មភាពតាម បណ្តោយព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ និងត្រូវបានចាប់ខ្លួនក្នុងទីក្រុង សៀមរាប។ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៤៨ ដល់ឆ្នាំ១៩៥៤ ព្រះអង្គបាន ធ្វើការងារយ៉ាងសកម្មក្នុងខេត្តពោធិ៍សាត់ បាត់ដំបង និង កំពង់ស្ពឺ។ ព្រះអង្គបានចូលរួមជាមួយរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះបាទ នរោត្តម សីហនុ ក្នុងឆ្នាំ១៩៥៤ ហើយបានចូលរួមជាមួយ កងកម្លាំងទ័ព រហូតទទួលបានឋានៈជាទត្តមសេនីយ៍ត្រី។ បន្ទាប់ពីរដ្ឋប្រហាររបស់ទត្តមសេនីយ៍ លន់ នល់ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧០ ព្រះអង្គត្រូវបានបង្ខំឲ្យលាវិលពីគោរមងារព្រះ រាជវង្ស ហើយត្រូវបានតែងតាំងជាមេបញ្ជាការ កងពលថ្មើរ ជើងទី១៣ ដែលមានមូលដ្ឋាននៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ ក្នុងខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ព្រះអង្គបានបង្កើតចលនាខ្មែរឥស្សរៈថ្មីមួយដើម្បី ប្រយុទ្ធប្រឆាំងខ្មែរក្រហមមានមូលដ្ឋាននៅតំបន់ភាគខាង ត្បូងរាជធានីភ្នំពេញ។

របាយការណ៍បានលើកឡើងថា ព្រះអង្គ បានរៀបចំ ទឹកដីរបស់ខ្លួនទៅជាសហករណ៍របស់កសិករ ដោយមិនឲ្យ មានអំពើពុករលួយ ហើយបង្កើតជាកងទ័ពដែលមានសមត្ថ ភាព និងមានវិន័យដែលជាសំណល់នៃកងពលតូចលេខ១៣ និងក្រុមកសិករ។

កងកម្លាំងរបស់ទ្រង់ត្រូវបានបំបែកដោយរថពាសដែក

ជូន M-១១៣ របស់អាមេរិកហើយបានធ្វើប្រតិបត្តិការនៅ ខេត្តកំពង់ស្ពឺ កំពង់សោម និងតំបន់ប្រឆាំងនឹងខ្មែរក្រហម កាត់ផ្តាច់ផ្លូវទៅកាន់រដ្ឋធានីនៅភាគខាងត្បូង និងវាយទប់នៅ កន្លែងផ្គត់ផ្គង់ទឹកនៅរាជធានីភ្នំពេញ-ក្រុងព្រះសីហនុ។

ទ្រង់ត្រូវបានសម្លាប់បន្ទាប់ពីប្រពន្ធរបស់ទ្រង់ត្រូវបាន ចាប់ខ្លួន ដោយក្រុមខ្មែរក្រហមដែលដំបូងឆ្លើយខ្មែរក្រហម មិនបានស្គាល់ទ្រង់ឡើយ។

ហូលីយ៉ូ ដែលជ្រេស

សម្តេច នរោត្តម ខេមាណុក

បញ្ជីឈ្មោះអ្នកដែលបានស្លាប់នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមបាវទុកក្នុង សៀវភៅរំលឹកវិញ្ញាណក្ខន្ធនៃបង្គុយមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

(តពីលេខមុន)

គង់ គុន ជាយុទ្ធជននៅឃុំឈើដំរី ត្រូវខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួន នៅកន្លែងធ្វើការក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ ហើយត្រូវបញ្ជូនមកកុកក្នុងល្វែងនៅថ្ងៃទី២៧ ឬ២៨ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៦ (ខ្មែរក្រហម អាចប្រឡំថ្ងៃ)។ គង់ គុនជាប់នៅកុកក្នុងល្វែងប្រហែល៣៩ថ្ងៃ ទើបខ្មែរក្រហមយកទៅសម្លាប់នៅថ្ងៃទី៥ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៦។

គង់ ជាជាមេក្រុមក្នុងកងពល៥០២ ត្រូវបានខ្មែរក្រហម ចាប់ខ្លួនថ្ងៃទី៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៦ ហើយសម្លាប់នៅថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៦ ក្រោយជាប់ឃុំឈើដំរីនៅកុកក្នុងល្វែងអស់ រយៈពេល ៤៤ថ្ងៃ។

គង់ ជុំ ហៅ គង់ សារឿន នៅកងពល១៧០ ត្រូវ បានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួនក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦។ ពុំទាន់មានឯកសារ បញ្ជាក់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់នៅឡើយ។

គង់ ជឿន មានអាយុ២៤ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ស្រុកកំណើត នៅពញាក្រែក ខេត្តកំពង់ចាម ជាភូមិរបស់ពូ គង់ កេត និងមីន អ៊ឹម ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅកងពល១៧០ ថ្ងៃទី២៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧។ ពុំទាន់មានឯកសារបញ្ជាក់ពីកាល បរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់នៅឡើយ។

គង់ តារុំ អាយុ១៨ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ ស្រុកកំណើតនៅ ដង្កោ ខេត្តកណ្តាល ជាភូមិរបស់ពូ គង់ សុក និងមីន ព្រែម អឿន ជាម្ចាស់ផ្ទះជួសជុលផ្លូវទេះភ្លើងត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ ខ្លួនស្ថានីយរទេះភ្លើងធំ ថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៦ ហើយ បញ្ជូនមកឃុំឈើដំរីនៅកុកក្នុងល្វែងក្នុងផ្ទះ បន្ទប់ធំ ៤ បន្ទប់ តូច ៤។ ខ្មែរក្រហមសម្លាប់ គង់ តារុំ នៅថ្ងៃទី ២៨ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ បន្ទាប់ពីជាប់ឃុំឈើដំរីអស់រយៈពេល ៤០ថ្ងៃ។

គង់ នួន ហៅ ហេង មានអាយុ២៥ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ អតីតទាហាន មានស្រុកកំណើតនៅទ្រាំង ខេត្តតាកែវ ជាភូមិ របស់ពូ គង់ នាង និងមីន អ៊ឹម ឡុង មានប្រពន្ធឈ្មោះ យឹម សុកខែន ហៅយឹមមានកូនស្រី១នាក់ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ ខ្លួននៅថ្ងៃទី១១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៦ នៅវត្តកប់ស្រូវ ហើយ បញ្ជូនមកឃុំឈើដំរីនៅកុកក្នុងល្វែងក្នុងផ្ទះ ក បន្ទប់ធំ ៧ បន្ទប់ តូច ១។ បើយោងតាមឯកសារនៅបណ្ណសារនៃបង្គុយមណ្ឌល ឯកសារកម្ពុជា ដែលយកទៅធ្វើជាបញ្ជីឡើងវិញដោយការិ- យាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុង តុលាការកម្ពុជារកឃើញថា កាលបរិច្ឆេទនៃការបញ្ជូនមក ដល់កុកក្នុងល្វែងមានពីរខុសគ្នា គឺមួយនៅថ្ងៃទី១ ខែមករា និងមួយទៀតនៅថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៦។ ខ្មែរក្រហម សម្លាប់ គង់ នួន នៅថ្ងៃទី២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៦។

គង់ វ៉ាស៊ី ហៅ សុត អាយុ២៥ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ មាន ស្រុកកំណើតនៅស្វាយលើ ខេត្តសៀមរាប ជាភូមិរបស់ពូ សំនិត និងមីន កែ សឿន ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅកង ពល៣១០ ថ្ងៃទី៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧។ ពុំទាន់មានឯកសារ បញ្ជាក់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់នៅឡើយ។

គង់ លឿន ហៅ ព្រាប មានអាយុ២៨ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ មានស្រុកកំណើតនៅព្រៃឈរ ខេត្តកំពង់ចាម ជាភូមិរបស់ លោកតា អ៊ុន គង់ និងលោកយាយ អ៊ុក ស៊ឹម សមាជិក គណៈកម្មាធិការទស្សនាបក្សភូមិភាគខេត្តមានប្រពន្ធឈ្មោះ កែប រី ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅភូមិភាគខេត្ត ថ្ងៃទី១៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧ ហើយសម្លាប់នៅថ្ងៃទី៤ ខែមីនា ឆ្នាំ ១៩៧៧ បន្ទាប់ពីជាប់ឃុំឈើដំរីអស់រយៈពេល ១៥ថ្ងៃ។

គង់ វង់ មានអាយុ២៤ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ មានស្រុកកំណើតនៅភ្នំឃុំ ខេត្តកំពង់ចាម ជាកូនរបស់ពូ ជីក យ៉ុង និងមីន សាច់ ព្រីង ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅមន្ទីរពេទ្យព្រែកប្រា ថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៦ ហើយបញ្ជូនមកឃុំឃាំងខ្លួននៅកុកទួលស្មែងក្នុងផ្ទះ ក៤ បន្ទប់ធំ២។ ពុំទាន់មានឯកសារបញ្ជាក់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់នៅឡើយ។

គង់ វ៉ាន ជាមេពួកក្នុងកងពល៥០២ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមយាត់ខ្លួនថ្ងៃទី២៨ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៦ និងសម្លាប់នៅថ្ងៃទី៧ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៦ បន្ទាប់ជាប់ឃុំឃាំងអស់រយៈពេល ១០ ថ្ងៃ។

គង់ វ៉ានថា ជាប្រពន្ធរបស់ឈ្មោះ សំ ហម ត្រូវបានខ្មែរក្រហមយាត់ខ្លួននៅ ស២១យ ថ្ងៃទី៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៦ និងសម្លាប់ចោលនៅថ្ងៃបន្ទាប់។ បងស្រីរបស់ គង់ វ៉ានថា ឈ្មោះ គង់ វ៉ានថា ដែលត្រូវជាបងថ្មី សំ ហម ត្រូវខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃជាមួយគ្នា និងសម្លាប់នៅថ្ងៃជាមួយគ្នា។ ចំណែកប្តីឈ្មោះ សំ ហម ឬ សំ ហំ ហៅ សិទ្ធ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួនបញ្ជូនមកទួលស្មែងនៅថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៦ និងសម្លាប់នៅថ្ងៃទី៣ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៦ បន្ទាប់ពីជាប់ឃុំឃាំងអស់រយៈពេល ៦៥ថ្ងៃ។

គង់ សាកី ហៅ កា អាយុ២២ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ មានស្រុកកំណើតនៅជើងព្រៃ ខេត្តកំពង់ចាម ជាកូនរបស់ពូ គង់ ព្រាននិងមីន ថេង ជាយុទ្ធជនពេទ្យ ៣៩៨ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួនពេទ្យ ៣៩៨ ថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ ហើយបញ្ជូនទៅឃុំឃាំងនៅកុកទួលស្មែងក្នុងផ្ទះ ៣ បន្ទប់ធំ ១ បន្ទប់តូច ៨។ ពុំទាន់មានឯកសារបញ្ជាក់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់នៅឡើយ។

គង់ សារិន ហៅ រិន មានអាយុ៣១ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ មានស្រុកកំណើតនៅសន្ទុក ខេត្តកំពង់ធំ ជាកូនរបស់ពូ គង់ សុំ និងមីន ឌិត ថន អនុប្រធានមន្ទីរពាណិជ្ជកម្មផ្គត់ផ្គង់ មានប្រពន្ធឈ្មោះ ឈុន លីម ហៅ ផល មានកូនស្រី១នាក់ ត្រូវ

បានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៦ នៅពាណិជ្ជកម្មរដ្ឋផ្នែកផ្គត់ផ្គង់ ហើយបញ្ជូនមកឃុំឃាំងនៅកុកទួលស្មែងក្នុងផ្ទះ យ បន្ទប់ធំ ១ បន្ទប់តូច ៨។ ខ្មែរក្រហមសម្លាប់ គង់ សារិន នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៧ បន្ទាប់ពីជាប់ឃុំឃាំងអស់រយៈពេល ៨៨ថ្ងៃ។

គង់ សារឿន មានអាយុ២១ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ អតីតកូនសិស្ស មានស្រុកកំណើតនៅសង្កែ ខេត្តបាត់ដំបង ជាកូនរបស់ពូ គង់ សុក និងមីន ញ៉ែម អឿន កម្មកររទេះភ្លើង ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៦ ហើយបញ្ជូនមកឃុំឃាំងនៅកុកទួលស្មែងក្នុងផ្ទះ ៣ បន្ទប់ធំ ៣ បន្ទប់តូច ២។ ខ្មែរក្រហមសម្លាប់ គង់ សារឿន នៅថ្ងៃទី២៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៦។ សម្គាល់៖ វាមិនអាចទេររួចទេ ដែលថា កាលបរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់កើតមុនការចាប់ខ្លួន នៅក្នុងករណីមួយនេះ។

គង់ សុត មានអាយុ៤២ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ ស្រុកកំណើតនៅស្ពាន ខេត្តកណ្តាល ជាកូនរបស់អំព្រំ និងមីន អេត ជាអ្នកបច្ចេកទេសធ្វើផ្លូវរទេះភ្លើង មានប្រពន្ធឈ្មោះ ឆាយ សារិន មានកូនប្រុស៤នាក់ និងស្រី៥នាក់ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៦ នៅរទេះភ្លើងភ្នំពេញ ហើយបញ្ជូនមកឃុំឃាំងនៅកុកទួលស្មែងក្នុងផ្ទះ ៣ បន្ទប់ធំ ៥ បន្ទប់តូច ១២។ ពុំទាន់មានឯកសារបញ្ជាក់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់នៅឡើយ។

គង់ សឿន ជាប្រធាននយោបាយក្នុងកងពល១៧០ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួនក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦។ បើយោងតាមឯកសារនៅបណ្ណសារនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលយកទៅធ្វើជាបញ្ជីឡើងវិញ ដោយការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញានៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា រកឃើញថា គង់ សឿន មានដល់ទៅ៣នាក់ ហើយមានតួនាទីផ្សេងៗគ្នាថ្ងៃចូលទួលស្មែងខុសគ្នា និងថ្ងៃសម្លាប់ផ្សេងៗគ្នាដែរ។

គង់ ស្រួន ហៅ ហួរ មានអាយុ៤០ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧

មានស្រុកកំណើតនៅស្ទឹងត្រង់ ខេត្តកំពង់ចាម ជាកូនរបស់អ័ក្ខន៍ និងអ័ស្រី ណាប អ៊ឹម អនុប្រធានដឹកជញ្ជូនជើងទឹកនៃមន្ទីរម.៧/មានប្រពន្ធឈ្មោះ ស៊ុន រុន ហៅ ហន មានកូនប្រុស១នាក់ និងស្រី១នាក់ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី១២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧ នៅមន្ទីរម.៧។ ពុំទាន់មានឯកសារបញ្ជាក់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់នៅឡើយ។

គង់ ហិត អតីតសក្តិ២កាំភ្លើងធំ ត្រូវខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅស្រុកបារាំងក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦។ បើយោងតាមឯកសារនៅបណ្ណសារនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលយកទៅធ្វើជាបញ្ជីឡើងវិញដោយការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជារកឃើញថា គង់ ហិត ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅភូមិតាលែ ហើយបញ្ជូនមកដល់គុកទួលស្មែងនៅថ្ងៃទី៣១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៦ និងសម្លាប់ចោលនៅថ្ងៃទី១៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៦ គឺ១៧ថ្ងៃក្រោយពីបញ្ជូនមកឃុំឃាំងនៅគុកទួលស្មែង។

គង់ ហិន ហៅ ហិត មានអាយុ២៤ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ មានស្រុកកំណើតនៅជីក្រែង ខេត្តសៀមរាប ជាកូនរបស់ពូ គង់ ជុច និងមីង ភៀវ មេក្រុមនៅមន្ទីរឋានពល ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី១០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧និងសម្លាប់ចោលនៅថ្ងៃទី៣០ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៧។

គង់ អូន មានអាយុ១៩ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៦ មានស្រុកកំណើតនៅព្រះស្តេច ខេត្តព្រៃវែង ជាកូនរបស់ពូ គង់ ភោគ និងមីង អេង សួន យុទ្ធជន ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី១ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៦ នៅពោធិ៍ចិនតុន និងសម្លាប់ចោលនៅថ្ងៃទី១៦ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៦។

គង់ សៀន មានអាយុ២៨ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ មានស្រុកកំណើតនៅកោះជ័យ ខេត្តស្វាយរៀង ជាកូនរបស់ពូ គង់ ឡាយ និងមីង ណាំ បី ប្រធានក្រុមក្នុងកងពល១៧០ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី២៥ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៧ នៅកងពល១៧០។ ខ្មែរក្រហមសម្លាប់ គង់ សៀន នៅថ្ងៃទី១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧។

គល ឌុល ប្រធានក្រុមក្នុងកងពល៥០២ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី២៤ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៦។ ពុំទាន់មានឯកសារបញ្ជាក់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការសម្លាប់នៅឡើយ។

គល់ ងៃ ហៅ វង់ មានអាយុ៤៤ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ មានស្រុកកំណើតនៅខេត្តស្វាយរៀង ជាកូនរបស់អ័ក្ខន៍ និងអ័ស្រី ចាប ជា ទទួលភារៈក្នុងអង្គភាព គ.៨១ (អង្គភាពដឹកសម្ភារៈសឹក) មានប្រពន្ធឈ្មោះ ឈិន មុត ហៅ ជួរ មានកូនស្រី១នាក់ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៦ នៅបឹងត្របែកខាងត្បូង ហើយបញ្ជូនទៅឃុំឃាំងនៅគុកទួលស្មែងក្នុងផ្ទះ ក បន្ទប់ធំ ១ បន្ទប់តូច ១១។ ខ្មែរក្រហមសម្លាប់ គល់ ងៃ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៧ បន្ទាប់ពីជាប់ឃុំឃាំងអស់រយៈពេល ១៨៦ថ្ងៃ។

តា ហ្គិច ស៊ីវ មានអាយុ២៥ឆ្នាំក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥ មានស្រុកកំណើតនៅស្ពាន់ ខេត្តកណ្តាល ជាកូនរបស់ពូ តា សុខ និងមីង ហាក់ ហ្វិយ កម្មកររោងចក្រ គ.៥ មានប្តីឈ្មោះ ឈីវ ឡេង (លែងលះនៅឆ្នាំ១៩៧០) មានកូនប្រុស១នាក់ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៥។ ខ្មែរក្រហមសម្លាប់ តា ហ្គិចស៊ីវ នៅថ្ងៃទី២៤ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៦។ (សម្ភាសៈ អត់មានរូបថតទេ)

តឹម វ៉ាន់ មានអាយុ៣៧ឆ្នាំគិតត្រឹមឆ្នាំ១៩៧៧ មានស្រុកកំណើតនៅពូក ខេត្តសៀមរាប ជាកូនរបស់ពូ តឹម ជា និងមីង ក្រុខ អឿន ជាគ្រូខ្មែរកាត់ដេររដ្ឋ មានប្រពន្ធឈ្មោះ សៀវ រី អ្នកស្រុកដូចគ្នា ធ្វើការនៅកាត់ដេររដ្ឋ គ.៩ មានកូនប្រុស ២ និងកូនស្រី ២ នាក់។ តឹម វ៉ាន់ ត្រូវបានខ្មែរក្រហមចាប់ខ្លួននៅមន្ទីរកាត់ដេររដ្ឋ ថ្ងៃទី១៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧ ហើយបញ្ជូនមកគុកទួលស្មែងនៅថ្ងៃដដែល។ ខ្មែរក្រហមសម្លាប់ តឹម វ៉ាន់ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៧៧ បន្ទាប់ជាប់នៅគុកទួលស្មែងអស់រយៈពេល ២៤៤ថ្ងៃ។

(តទៅលេខក្រោយ)

វ៉ាន់ ថាន់ពៅដារ៉ា
មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

បណ្ណបណ្ណាល័យឯកសារកម្ពុជា ៖ ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ

ផ្ទះលេខ៦៦ មហាវិថីព្រះសីហនុ រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទូរសព្ទ៖ (៨៥៥) ២៣ ២១១ ៨៧៥

DC-Cam/PIR: #66 ♦ Preah Sihanouk Blvd ♦ Phnom Penh ♦ Cambodia ♦ Tel: (855) 23 211 875 ♦ dccam@online.com.kh ♦ www.dccam.org

A magazine of the Documentation Center of Cambodia: Searching for the Truth ♦ Issue 225, September 2018 ♦ Funded by USAID
Licensed by the Ministry of Information of the Kingdom of Cambodia, Prakas No. 0291 P.M/99, 2 August 1999.